

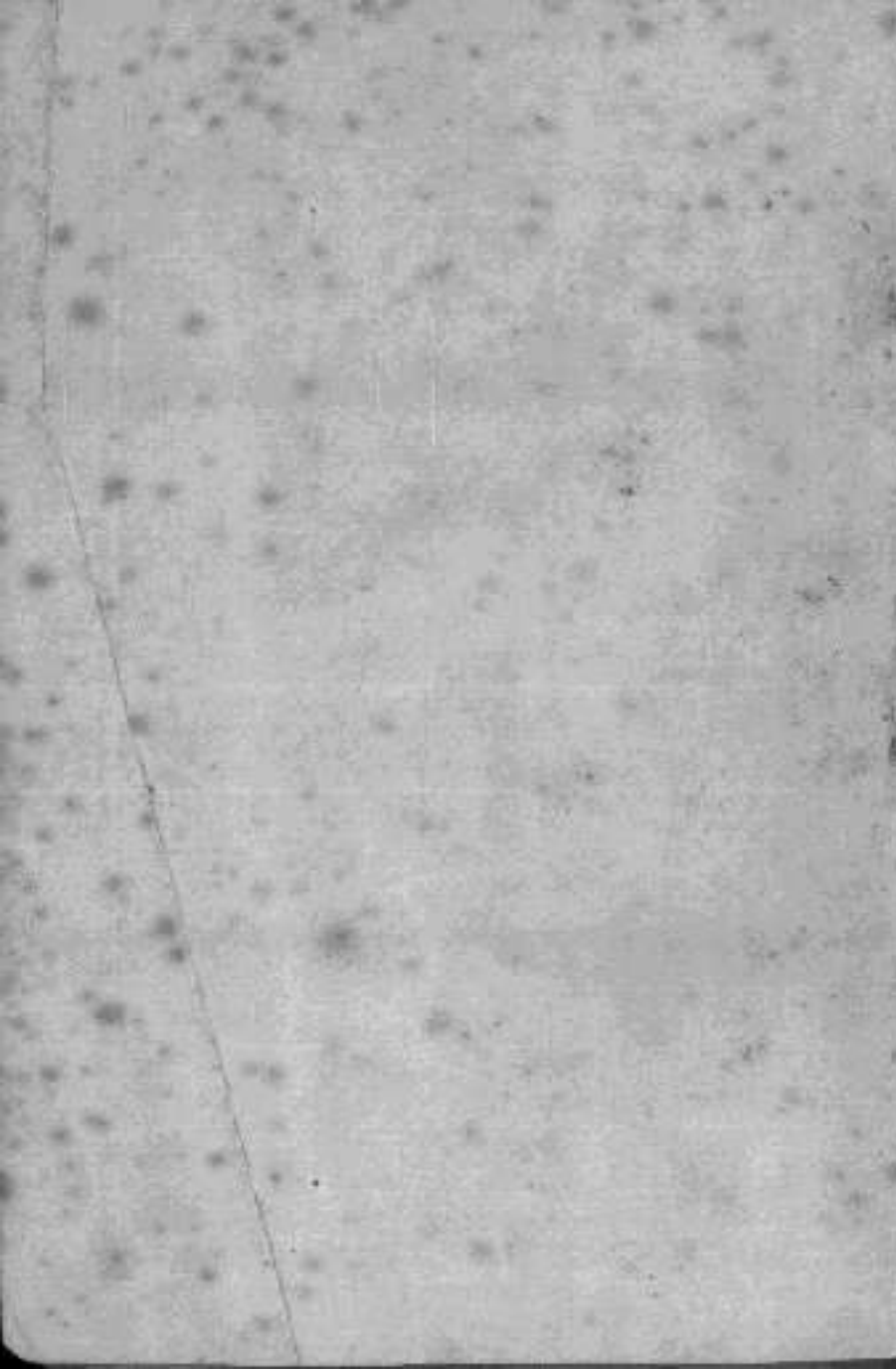
ETÓRQIÄ.

LONDRESEN.

1898.

V
107

7-2711-
R-15552

MOISSEREN LEHENBICICO

LIBÜRÜÄ

IENERAÇIONEÄ

EDO

ETÓRQIÄ

DEITÜÄ:

LONDON:
TRINITARIAN BIBLE SOCIETY.

25. NEW OXFORD STREET, W.O.

—
1898.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

REPORT

ON

THE THEORY OF THE

ATOMIC

ERRATA.

Dans l'édition d'*Etórhiä* (La Genèse traduite en Basque Français par Pierre d'Urte vers 1715) publiée par la Société Biblique Trinitarienne de Londres le 21 Février, 1899. Partout au lieu de *ce* et *ci* lisez *çe* et *çi*.

Page	3 verset	8 lisez	hori içatu
..	7	.. 25	.. ahalqeric.
..	8	.. 6	.. emateco,
..	8	.. 7	.. çirela :
..	11	.. 12	.. herraturic
..	12	.. 25	.. Iaincoac,
..	14	.. 3	.. atssegiiñ
..	15	.. 15	.. çabaltas —
..	16	.. 4	.. guçiac,
..	20	.. 2	.. çúñ
..	21	.. 9	.. castareqiñ
..	26	.. 29	.. Abramec
..	27	.. 7	.. Eternalari,
..	27	.. 13	.. beraz,
..	30	.. 1	.. demboran.
..	30	.. 1	.. naçionéen
..	31	.. 12	.. çñ —
..	31	.. 12	.. egoten çen.
..	31	.. 15	.. çitçújen
..	35	.. 1	.. Abramec
..	35	.. 3	.. Abram
..	38	.. 4	.. çaitexzte
..	39	.. 24	.. bar —
..	41	.. 11	.. io çitásten
..	42	.. 17	.. eän.
..	43	.. 28	.. guçietara,
..	43	.. 28	.. bate —
..	45	.. 16	.. hire anaiari
..	46	.. 18	.. loçen
..	51	.. 8	.. naçacue,
..	52	.. 2	.. aüt, hire
..	55	.. 31	.. etçhá,
..	55	.. 33	.. eścáñi

Page	verset	40	lisez	aitçiñean
"	56	"	40	" hireqiñ,
"	57	"	49	" badúçue
"	58	"	57	" nescat —
"	58	"	58	" giçon
"	61	"	4	" içarrac
"	64	"	35	" çaizcóten
"	66	"	21	" aút, iaqiteco ea
"	78	"	11	" niñan,
"	84	"	26	" Bañan
"	86	"	14	" barátche
"	86	"	15	" deçadan
"	86	"	15	" çuen, çergatic
"	87	"	18	" hirira,
"	87	"	6	" miñátçera.
"	90	"	1	" bortitçari,
"	90	"	8	" haritç
"	91	"	14	" çuçhen —
"	99	"	13	" iaqi —
"	102	"	10	" arren:
"	103	"	17	" darocnana
"	104	"	12	" cioen:
"	108	"	25	" ihardet —
"	112	"	21	" can hestira
"	113	"	33	" çarétela
"	114	"	35	" çáknán
"	114	"	36	" nañçié
"	121	"	13	" çai —
"	123	"	26	" ria,
"	124	"	11	" Gerszon,
"	125	"	34	" hagitç higintçen
"	127	"	16	" haciendarént —
"	129	"	4	" egiñaráçico,
"	130	"	10	" baitçeaçen,
"	134	"	7	" çabar guçiac

IENERAÇIONEĀ EDO ETÓRQIĀ
DEITŪĀ.

LEHEN CAPITŪLŪĀ.

1 Hastean creatu çituen Iaincoac çerñac eta lūrta.

2 Eta lūrta molderic gabe çen eta hutasa, eta illhumbeac çiren leçearen gañean, eta Iaincoaren Izpiritua higitçen çen uren gañean.

3 Eta Iaincoac erran çuen, içan bedi argiā : eta argiā içatu çen.

4 Eta Iaincoac ikussi çuen argiā ona çela, eta Iaincoac apartatu çuen argiā illhumbeenganic.

5 Eta Iaincoac deitu çuen argiā, eguna, eta illhumbeac deitu çituen gaita, horrela içatu çen arratssa, horrela içatu çen goiça ; hori içatu çen lehenbiçico eguna.

6 Gero Iaincoac erran çuen ; içan bedi hedadura bat uren artéan : eta aparta betça urac urétaric.

7 Iaincoac bada egin

çuen hedadura : eta apartatu çituen hedaduraren azpian diren urac hedaduraren gañean direntaric : eta hala içatu çen.

8 Eta Iaincoac deitu çuen hedadura, çaruac. Hala içatu çen arratssa, hala içatu çen goiça ; hori, içatu çen bigarren eguna.

9 Gero Iaincoac erran çuen, bill beitez leku batetara çeruen azpian diren urac eta ager bedi leyhorra : eta hala içatu çen.

10 Eta Iaincoac deitu çuen leyhorra, lūrta : ur bilduma ere deitu çuen itssassoac : eta ikussi çuen Iaincoac hori ona çela.

11 Gero erran çuen Iaincoac, pussa beça lūrta bere egozqia, erran nahi da, belhar bare motaren arabera haçia dakarçena, eta arbola fruitu dunac, bere motaren arabera fruitu dakarçetenac, çe-

ñeç içan deçaten bere haçia bere baitan lurraren gañean: eta hala içatu çen.

12 Lurrac beraz, ekarri çuen bere egózqia, erran nahi da, belhar bere motaren arabera haçia dakarçena eta arbola fruitu dakarçetenac, bere haçia bere motaren arabera bere baitan dutenac, eta ikussi çuen laincoac hori ona çela.

13 Hala içatu çen arratssa, hala içatu çen goiça, çeña içatu baitçen hirurgarren eguna.

14 Gero erran çuen laincoac, içan beitez argiçagiac çeruetaco hedaduran, apartaçeco gaüa egunaganic: eta içan daiteçen señaletçat eta sassõnetaco eta egunetaco eta urtetaco:

15 Eta içan daiteçen argiçagitçat çeruetaco hedaduran: argitçeco lurraren gañean: eta hala içatu çen.

16 Laincoac beraz egin çituen bi argiçagi handi; argiçagi handiena egunaren gañean erreginatçeco, eta mendrea gauaren gañean erreginatçeco; eta içarrac.

17 Eta laincoac eçarri

çituen çeruetaco hedaduran lurraren gañean argitçeco.

18 Eta erreginatçeco egunaren eta gauaren gañean eta apartaçeco argia illhumbcenganic: eta laincoac ikussi çuen hori ona çela.

19 Horrela içatu çen arratssa, horrela içatu çen goiça, çeña içatu baitçen laurugarren eguna.

20 Gero erran çuen laincoac, urec ekar betçate françiaz herrestaç; ibillqi biçia dutenac: eta hegastiñac hegaldá beitez lurraren gañean çeruetaco hedadura aldéra.

21 laincoac bada creatu çituen baléa haündiac eta animalia higitçen diren guçiac urec françiaz bere motaren arabera ekarri çituztenac eta hegastin guçiac bere motaren arabera hegaldá dutenac: eta ikussi çuen laincoac hori ona çela.

22 Eta laincoac bedincatu çituen erraten çuela, berret eta haññitç egin çaitetze eta bete içatçue urac ittassoctan: eta hegastiñac berret beitez lurrean.

23 Horrela içatu çen arratssa, horréla içatu çen goiça, hori içatu çen hortegarren eguna.

24 Gero erran çuen Iaincoac, lurrac ekar betça animaliac bere motaren arabera, artaldeac, herrestaç ibillqiac, eta lurreco bestiac bere motaren arabera: eta hala içatu çen.

25 Iaincoac bada egin çituen lurreco bestiac bere motaren arabera, eta artaldeac bere motaren arabera, eta lurreco herrestaç ibillqiac bere motaren arabera: eta ikussi çuen Iaincoac hori ona çela.

26 Gero erran çuen Iaincoac, egin deçagun giçona gure imajinara, gure iduriaren arabera, eta erregiña beçate itssassoco arrañen gañean, eta cernetaco hegastiñen gañean, eta artaldeen gañean, eta lur guçien gañean, eta herrestaç ibillqi lurraren gañean higitçen diren guçien gañean.

27 Iaincoac beraz creatu çuen giçona bere imajinara, Iaincoaren imajinara creatu içan çuen: harra eta emea creatu çituen.

28 Eta bedincatu çituen

Iaincoac eta erran çituen, berret eta hatüitç egin çaitexte, eta bete çaçue lurra, eta azpira çaçue, eta erregiña çaçue itssassoco arrañen gañean, eta çeruetaco hegastiñen gañean, eta lurraren gañean higitçen diren bestia guçien gañean.

29 Eta erran çuen Iaincoac, horra eman darozqitçüet haçia dakarçeten belhar guçiac, lur guçien gañean direnac, eta arbola guçiac haçia dakarçen arbola fruitua bere baitan duténac, çeña içanen baitçaitçüe ianharitçat.

30 Bañan eman diotçatet lurreco bestia guçiey, eta ceruetaco hegastin guçiey, eta lurraren gañean higitçen diren eta bere baitan biçia duten gaüça guçiey belhar ferde guçiac iateçótçat: eta hala içatu çen.

31 Eta ikussi çituen Iaincoac egin çituen gaüça guçiac: eta horra onac çiren. Hala içatu çen arratssa, hala içatu çen gniça, çeña içatu baitçen seygarren eguna.

2 BIGÁRREN CAPITÜLÜÄ.

1 Çeruae bada eta lurra

ETÓRQIA, II.

akabatu ičan çiren eta heqien armada guztia.

2 Eta akabatu ičan çuen Iaincoac çazpigarren egunean bere egin çuen obra eta sossegatu ičan tçen çazpigarren egunean bere egin çituen obra guçietarie.

3 Eta Iaincoac bedincatu çuen çazpigarren eguna eta santificatu çuen: çeren eta hartan sossegatu baitçen bere egiñac içatecotçat creatu çituen obra guçietarie.

4 Horrelacoac direçeruetaco eta lurreco etorçiac creatu ičan tçiren orduan, laungoico Eternalac lurra eta çernac egin çitunean.

5 Eta larretaco landare guçiac lurrean ičan baño lehen, eta larretaco belhar guçiac pussatu baño lehen: eçen Iainco eternalac etçuen uria eragiñ lurraren gañera, eta etçen giçonic lurra laboratçeco.

6 Eta bapore batere igaten etçen lurretican ihinzateco lur gaña.

7 Iaincoac bada moldatu çuen giçona lurreco heraitsetic eta aurtiçi çuen haren sudurçillotara biçiarearen hatssa: eta egiñ

ičan çen giçona arima biçi.

8 Baratçe bat ere landatu ičan çuen Iainco Eternalac Hedenen, Orienteco aldetic, eta han eçarri çuen moldatu çuen giçona.

9 Eta Iainco eternalac ekarraraci çioten lurretican ikusteco eder çiren eta isteco on çiren arbola guçiey: eta baratçearen erdian çen biçiarearen arbolari, eta on eta gaitçaren çientçiarearen arbolari.

10 Eta ibaia bat ilkitçen çen Hedenetic baratçea ihinzatçeco: eta handic errepartinçen çen laür burutara.

11 Lehenbiçicoären içena da Pisson: hura da Habilaco herritican inguru inguru iragaten dena, non sortçen baita urrea.

12 Eta herri hartaco urrea ona da: han aurkitçen da bdeliun arbola beltça ere bay eta onix harris ere.

13 Eta bigarren ibaiaren içena da Gihon: hura da Çusco herritican inguru inguru iragaten dena.

14 Eta hirugarren iba-

iareñ iċena da Hiddekel : hura doha Assiriaren contra. Eta laurgarren ibaya da Euphrates.

15 Iainco Eternalac bada hartu ċuen giċona eta eċarri ċuen Hedengo baratċean iorrátċeco eta begiratċeco baratċea.

16 Gero Iainco Eternalac manatu ċuen giċona erraten ċuela, ianen duc libroqi baratċeco arbola guciċetariċ.

17 Bitártean on eta gaitċaren ċientċia arbolaz denaz beċambátean eztue handicianen : eċen handi ianen duan egun bere-tican hillen aiz heriótċeaz.

18 Eta Iainco Eternalac erran ċuen, ezta on den giċona bakarric : egiñen diot lagun bat lagun daqiontċat.

19 Eta Iainco Eternalac moldatu ċituen lur-retican larreco bestia guciċac eta ċeruetaco bestia guciċac : gero ekarraraci ċituen Adamen aldera, ikuss ċeantċat nola deituco ċituen : eta biċia duten gaüca guciċey, Adamec deituren ċituen beċala, hura iċan ċedintċat heqien iċena.

20 Adamec bada eman ċiolċaten iċenac bestiaqi abre guciċey eta ċeruetaco hegástiñey eta larreco bestia guciċey : bañan Adami etċitċaion aurkitċen laguniċ laguntċeotċat.

21 Eta Iainco Eternalac enoraraqi ċuen lo haundi bat Adamen gañera eta loak hartu ċan : eta Iaincoac hartu ċuen haren sahetsetariċ bat, eta herstu ċuen haragia haren lekuan.

22 Eta Iainco Eternalac egiñ iċan ċuen emazte bat Adamenganic hartu ċuen sahetsetican, eta ekarraraci ċuen Adamengana.

23 Orduan erran ċuen Adamec, oray hau ene heċurretariċaco heċurra da, eta ene haragitiċaco haragia. Hori deituco dute Giċónqis : giċonaganic hartua iċan baita.

24 Hori dela causa giċonac utċico ditu bere aitetamac, eta lotuco ċajo bere emazteari eta iċanen dire haragi bat.

25 Eta hec binc builluzgorri ċiren, erran nahi da, Adam eta bere emaztea, eta etċuten ahalqeric

3 HIRURGÁRREN CAPITÚ-
LUÄ.

1 Eta sugea, Iaincoac egin çituen larreco bestia guçiac baño sñago cen horrec erran çioen emázteari, egia da, erran duela Iaincoac, eztuque ianen baratçeco arbola guçietaric?

2 Eta emázteac ihardetsi çioen sugeari, iaten dugu baratçeco arboletaco fruitutic;

3 Bañan baratçearen erdian den arbolaco fruituaz denaz beçambatean, Iaincoac erran içan du, eztuque handic ianen, eta eztuque hura nçituco, hill etçaitexten beldurrez.

4 Sugeac bada erran çioen emazteari, etçarete hillen niholere.

5 Bañan Iaincoac badaçi, handic ianen duçuen egunean ideçico direla çuen begiac, eta içanen çarétela iaincoac beçala, isçintssun onaz eta gaitçaz.

6 Emázteac beraz ikusiric arbola ona çela iatéco, eta agradagárria çela ikusteco, eta arbola gutiçigárria çientçia emateco. handic hartu

çuen fruitua, eta handic ian çuen, eta eman ere çioén handic bere senharrari ceña baitçen hareçin, ceñac handic ian baitçóén.

7 Eta heçien bien begiac ideçi içan çiren: eta eçagutu çuten builluzgorri çirela. hala iossi çituzten elkarreçin fico ostóac, eta beretçat gerricoac egin çitúzten.

8 Orduan entçun çúten eguneco haicéan Iainco Eternalaren bóça, baratçean passaiatçen çela: eta Adam eta bere emaztea gorde çiren Iainco Eternalaren aitçinetican baratçeco arbolen artéan.

9 Bañan Iainco Eternalac deitu çuen Adam, eta erran çioen, non aiz?

10 Çeñac ihardetsi baitçuen, entçun diat hire bóça baratçean eta beldurtu naüe, çeren eta builluzgorri bainintçen: eta gorde naüe.

11 Eta Iaincoac erran çuen, norc eracutssi daroc builluzgorri intçela? eztue ian arbolatic çeñetaric iatera debeatu bainaroen?

12 Eta Adamec ihardetsi çuen, eneçin içateco

ETÓRQIÁ, III.

hic niri eman darotacan emazteac eman çiarotac arbolatic: eta ian diat handie.

13 Eta Iainco Eternalac erran çioen emazteari, çergatic egin dun hori? eta emázteac ihardetasi çuen, sugéac enganatu niaüc, eta ian diat handie.

14 Órduan Iainco Eternalac çioen sugeari, çeren hori egin duan, içango aiz madaricatua abre bestia guçien gañetic eta larreco bestia guçien gañetic: hire sabelaren gañean goango aiz eta herraütessa iango duc hire biçi egun guçiez.

15 Eta eçarrico diat etsasaitassuna hire eta emaztearen artean, hire haçiaren eta emaztearen haçiaren artean: haren haçiac lehertuco daroc hiri burua, eta hic leher-tuco dioc hari taloña.

16 Eta erran çioen emazteari, hagity berretuco diñat hire içorra neqés: neqereqiñ erdico aiz hadrrez, eta hire guti-çiac hire senharrarengana goanen tun eta horrec erregiñatuco diñ hire gañean.

17 Gero erran çioen Adami, çeren eta obeditu baitioc hire emaztearen hitçari eta ian baituc manatu narocan arbolatic, erraten nuela, eztuc handie ianen: lurra madaricatua içanen duc hi aiçela caussa: handie ianen duc neqereqiñ biçico aiçen egun guçiez;

18 Eta harc ekarrico darozqic elhórriac eta astocarduac, eta ianen duc larreco belharra;

19 Hire biasaiaco içerdian ianen duc ogia, lurrera bihur adiñ ar-teraño: eçen handie hartua içatu aiz: çeren herrantas aiçen, horren-gatic herrantassera bihur-tuco aiz.

20 Eta Adamec deitu çuen bere emaztearen içena Eva: çeren hori içan den biçi diren guçien ama.

21 Eta Iainco Eternalac egin çiotçaten Adami eta Euari larruzco arropac eta hetaz beztitu içan çituen.

22 Eta Iainco Eternalac erran çuen, horra, giçona egin da gutaric bat beçala inçintssun omaz eta gaitçaz. Bañan oray begiratu

ETÓRQIA, IV.

behar da, benturaz aitçeñ ezteçan escua eta biçiareñ arbolatic ere har ezteçan, eta handic ian deçan, eta bici dadiñ betierecotç.

23 Eta Iainco Eternalac eman çuen giçona Hedengo baratçetic campoan, lurra iorratçeco, çeñetarie hartua içatu baitçen.

24 Eta kassatu çuen giçona : eta ecarri çituen Çherubiñac Hedengo baratçeco Oriente aldetic, harat hunat dabillan ezpatareqiñ biçiareñ arbolaco bidea guardatçeco.

4 LAUGÁRREN CAPITÚLUA.

1 Adamec bada eçagutu çuen bere emaztea, çeñac concebitu baitçuen, eta erdi baitçen Caiñez, eta erran baitçuen, içatu dut giçon bat Eternalagánic.

2 Eta berriz erdi içan tçen haren anaia Abelez.

3 Gertatu çen bada çembeit demboraren buruan ofrendatu çioela Caiñec Eternalari lurreco fruitu ofrenda.

4 Eta Abelec ere ofrendatu çioela bere artaldeco lehen sortnétáric eta heqiengičenetic ; eta Eter-

nalac begiratu çioen Abeli eta haren ofrendari.

5 Bañan etçioen begiratu Caiñi ez eta haren ofrendari ere ; eta Cain despitatu çen hagitç, eta haren bissaia beheratu çen.

6 Eta Eternalac erran çioen Caiñi, cergatic despitatu aiz ? Eta cergatic beheratu da hire bissaia ?

7 Ungi egiten baldin baduc ezta erreçibitua içango ? Bañan ungi egiten ezpaduc bekatua atean çiaçoc. Haren gutiçiac bada hiregana çihoçoc, eta haren gañean erreginatçen duc.

8 Eta Cain mintçatu çen bere anaia Abeleqiñ. Eta nola larrean baitçiren, altçhatu çen Caiñ bere anaia Abelen contra, eta hil tçuën.

9 Eta Eternalac erran çioen Caiñi, non da Abel hire anaia ? Çeñac ihardetssi baitçuen, etçeaçiat : ene anaiaren guarda naiz ? Ni ?

10 Eta erran çuen Iaincoac, çer egin duc ? Hire anaiaren odolaren boça lurretic oyhuz ciagotac niri.

11 Oray bada madari-

catua içango aiz lurreco aldetic ere, ceñac ideqi baitu bere ahóa erregi-bitçeco hire escutic hire anaiaren odóla ;

12 Lurra iorratuco duan ordúan, extaroc errendatucogehiago bere bertutea: oraño herraturic ihessi ibillico aiz lurraren gañean.

13 Eta Caiñec erran çioen Eternalari, nic iassan ahal deçaqedan baño handiago da ene puniçionea.

14 Horra, kassatu naüe egun lur hunen gañetic, eta gorderic egongo naüe hire bissaiaren aitçifietic : eta herraturic ihessi ibillico naüe lurraren gañean, eta gertatuco due nore ere aürkituco bainau eta harc hillen naüela.

15 Eta Eternalac erran çioen horrengatic nore ere hillen baitu Caiñ, Cain mendecatua içango da çazpi aldiz biétan. Hala Eternalac eçarri çuen señaie bat Caiñen baitan, nore ere aürkituco baitçuen eta harc hill etçeçantçat.

16 Eta Caiñ ilki çen campora Eternalaren aitçifietican, eta egotu içan

tçen Nodco^o herrian, Hédengo oriente aldean.

17 Gero Caiñec eçagutu çuen bere emaztea, çenac concebitu baitçuen, eta erdi içan baitçen Henoqez, eta egiñ içan çuen hiri bat : eta deitu içan çuen hiriaren içena Henoc bere semearen içenaz.

18 Gero Hirad sortu çitçaiion Henoki, eta Hiradec eniendratu çuen Mehuiacel, eta Mehuiacel eniendratu çuen Methussael, eta Methussael eniendratu çuen Lemec.

19 Eta Lemeqec hartu çitçuen bi emazte : bataren içena çen Hada eta bertçearen içena Tsilla.

20 Eta Hada erdi içatu çen Iabalez, çeña içatu baitçen çholetan dañdeçenen eta artçañen aita.

21 Eta haren anaiaren içena içatu çen Iubal, çena içatu baitçen çhirribica eta organo iotçaille guçien aita.

22 Eta Tsilla ere erdi içan çen Tubalcaiñez, ceña içatu baitçen cobre eta burdiñ errementa guçien olha giçona, eta Tubalcaiñen arreba içan çen Nahama.

23 Eta Leméqec erran cioten Hada eta Tsilla bere emáztecy, Lemoqen emáztesac, adi çaque ene boça, eniçun çaque ene hitça : hillen dutgiçon bat nic çairturican, oraño giçon gazte bat, nic colpatu eta.

24 Eçen Cain mendecatua içaten baldim bada çazpi aldiz biestan : Lemec mendecatua içango da hirur hogoi eta hamaçazpi aldiz.

25 Eta Adamec eçagutu çuen oraño bere emáztesa, çeña erdi içan baitçen seme batez, eta deitu çuen haren içena Seth : eçen Iaincoac diotssa, eman darot bertçe ume bat Abulen orde, çeña hill baitu Caifac.

26 Eta Sethi ere sortu çitçaiion seme bat; eta deitu çuen haren içena Enos. Orduan hasi içan çiren Eternalaren içena deitçen.

5 BORTÇGARREN CAPI-
TULUĀ.

1 Hemen da Adamen haürren contua, Iaincoac giçona creatu çuen eguetic eta bere idurirat egin çuenetic.

2 Hec bada creatu çituen harra eta eméa eta bedincatu çituen, eta deitu çuen heçien içena Giçóna, creatuac içatu çiren egu-nean.

3 Hala Adam biçi içan çen ehun eta hogoi ta hamar urte : eta enjendrátu çüen semé bat bere idürira, bere imaginaren arabera, eta deitu çuen haren içena Seth.

4 Eta Adamen egunac, Seth enjendratu ondoan, içatu çiren çortçi ehun urté : eta enjendratu çituen seméac eta alábac.

5 Adam beraz biçi içatu çen dembora guçia, içan çen bederatçi ehun eta hogoi ta hamar urte, gero hill içan çen.

6 Oro bat Seth biçi içan çen ehun eta bortç urte, eta enjendratu çuen Enos.

7 Eta Seth biçi içatu çen, Enos enjendratu ondóan, çortçi ehun eta çazpi urte : eta enjendratu çituen semeac eta alábac.

8 Seth beraz biçi içan çen dembora guçia, içatu çen bederatçi ehun eta hamabi urte, gero hill içan çen.

9 Oro bat Enos biçi içatu

çen Iaurhogoi eta hamar urte : eta enjendratu çuen Kenan.

10 Eta Enos, Kenan enjendratu ondoan, biçi içatu çen çortçi ehun eta hamabortç urte : eta enjendratu çituen semeac eta alabac.

11 Enos beraz biçi içatu çen dembora guçia, içan tçen bederatçi ehun eta bortç urte, gero hill içan tçen.

12 Oro bat Kenan biçi içatu çen hirur hogoi eta hamar urte : eta enjendratu çuen Mahalaleel :

13 Eta Kenan, Mahalaleel enjendratu ondoan, biçi içatu çen çortçi ehun eta berrogoi urte : eta enjendratu çituen semeac eta alabac.

14 Kenan beraz biçi içatu çen dembora guçia, içan tçen bederatçi ehun eta hamar urte, gero hill içan tçen.

15 Guissa beréan Mahalaleel biçi içatu çen hirur hogoi eta bortç urte : eta enjendratu çuen Iered :

16 Eta Mahalaleel, Iered enjendratu ondoan, biçi içatu çen çortçi ehun eta

hogoi ta hamar urte : eta enjendratu çituen semeac eta alabac :

17 Mahalaleel beraz biçi içatu çen dembora guçia içan tçen çortçi ehun eta laur hogoi ta hamabortç urte, gero hill içan tçen.

18 Traça beréan Iered biçi içatu çen ehun eta hirur hogoi ta bi urte : eta enjendratu çuen Henoc :

19 Eta Iered, Henoc enjendratu ondoan, biçi içatu çen çortçi ehun urte : eta enjendratu çituen semeac eta alabac.

20 Iered beraz biçi içatu çen dembora guçia içan tçen bederatçi ehun eta hirur hogoi ta bi urte, gero hill içan tçen.

21 Molde beréan Henoc biçi içatu çen hirur hogoi ta bortç urte : eta enjendratu çuen Methussela.

22 Eta Henoc, Methussela enjendratu ondoan, ibilli içan tçen Iaincoareqiñ hirur ehun urtez : eta enjendratu çituen semeac eta alabac.

23 Henoc beraz biçi içatu çen dembora guçia, içan tçen hirur ehun eta hirur hogoi ta bortç urte.

24 Hala Henoc ibilli

ičan tčen Iaincoareqiñ, eta etčen agertu gehiago : ečen Iaincoac hartu ičan çuen.

25 Modu beran Methussela biçi ičatu çen ehun eta laur hogoi ta çazpi urte : eta enjendratu çuen Lemec.

26 Eta Methussela, Lemec enjendratu ondoan, biçi ičatu çen çazpi ehun eta laur hogoi ta bi urte : eta enjendratu çituen semeac eta alabac.

27 Methussela beraz biçi ičatu çen dembora guçia, ičan tčen bederatçi ehun eta hirur hogoi ta bederatçi urte, gero hill ičan tčen.

28 Manera beréan Lemec bere biçi ičatu çen ehun eta laur hogoi ta bi urte : eta enjendratu çuen seme bat.

29 Eta deitu çuen haren ičena Noé, erraten çuela, hunec solejituco gaitu gure obratic eta gure escuetaco neçetic, Eternalac madaricatu duen lurra dela caussa.

30 Eta Lemec, Noe enjendratu ondoan, biçi ičatu çen borteç ehun eta laur hogoi eta hamaborteç

urte : eta enjendratu çituen semeac eta alabac.

31 Lemec beraz biçi ičatu çen dembora guçia ičan tčen çazpi ehun eta hirur hogoi ta hama çazpi urte, gero hill ičan tčen. Eta Noeç borteç ehun urteren adiña çuela, enjendratu ičan tçuen Sem, Cam, eta Iapheth.

6 SEYGÁRREN CAPITÚLUĀ.

1 Gertatu ičan tčen bada giçonac lurraren gafiñean berratçen hassi ičan tçiren orduán eta alabac enjendratu çituzten orduán :

2 Iaincoaren semecc ikussiric giçonen alabac ederrac çirela, hetaric hartu çituztela bere emaztetçat, hañtatu çituzten, guçietarican.

3 Eta Eternalac erran çuen, ene Izpirituac ezta atsseguiñ hartuco beti giçoneqiñ, ečen haragi dire : heçien egunac bada içango dire ehun eta hogoi urte.

4 Dembora hartan çiren Jigantac lurraren gafiñean ; eta oraño Iaincoaren semeac nahastatu çiren ondoan giçonen alabeqiñ,

eta hey hurrez erdi çitçaizcoten ondoan ; horioc dire puçantac çeñac betierétic içatu bairire iende ospea duténac.

5 Eta Eternalari ikusiric giçonen maleçia hagitç çela handia lurraren gañean, eta heçien bihotçeco pentssamenduen imajinaçione guçia etçela bertçeric gaçtaçeria baiçen noiz nahi :

6 Urriçitu çitçaiçon giçona egiñaz lurrean, eta desplaçer içatu çuen bere bihotçean.

7 Eta Eternalac erran çuen, harrascatucoditut lurraren gañetic creatu ditudan giçonac, giçonetaric bestia abretaraño, herresta bestietaraño, oraño çeruco hegastiñetaraño : eçen horioc egiñaz urriçi dut.

8 Bañan Noec ediren çuen graçia Eternalaren aitçiñean.

9 Hañic dire hemen Noeren ieneraçioneac. Noç içatu çen giçon iustu eta ossóa bere demboran, Iaincoareçiñ çabillana.

10 Eta Noe enjendratu çituen hirur seme, Sem, Cam eta Iapheth,

11 Eta lurra ussaindua çen Iaincoaren aitçiñean eta crueltassun bihurçeriez betéa.

12 Iaincoac bada begiratu çioen lurrari, eta horra ussaindua çen : eçen haragi guçiac ussaindu çuen bere bidca lurraren gañean.

13 Eta Iaincoac erran çioen Noeri, haragi guçiareren fiña etorri duc ene aitçiñera : eçen lurra betes duc crueltassun bihurçeriez heçiengatic : eta horra hec desegiñen tiat lurrareçiñ.

14 Eçiñ eçac hireçat Gopher çurezco arca bat : eçiñen dituc arcan egöitçac, eta gantçutucoduc alcaternaz barnetic eta campotic.

15 Eta egingo duc hunela : arcaren luçetassuna içango duc hirur ehun besso : haren cabaltassuna berroçoi ta hamar besso, eta haren haltotassuna hogoi ta hamar besso.

16 Emango dioc egun argia arcari, eta akabatucoduc besso batez gañetican, eta çarriço duc arcaren atéa haren

sahetsetic : hala egingo
duc area behereco, bigar-
ren, eta hirurgarren çubi
batéqiñ.

17 Eta horra, erakarrico
diat uholde bat lurraren
gañera, desegiteco haragi
guçia, çañetan baita bi-
çiaren hatssa çerüen
azpian : eta lurrean diren
guçiey arimac desegiñen
diraizteat.

18 Bañan çarrico diat
ene alientçia hireqiñ :
hala sartuco aiz arcan, hi
eta hire semeac, eta hire
emaztea eta hire semeen
emazteac hireqiñ.

19 Eta haragi guçiaren
artean biçia duten guçie-
taric sarraraçico dituc
pareca arcan begiratçeco
biçiric hireqiñ : erran
nahi da, harra eta emea.

20 Hegastiñetarie bere
motaren arabera, bestie-
taric bere motaren ara-
bera eta herrestaqi guçie-
taric bere motaren ara-
bera : han sartuco dituc
guçietarie pareca hireqiñ,
biçiric begira detçacant-
çat.

21 Har tçac oraño hire-
qiñ iaten diren ian-
hari guçietarican, eta
erretira tçac heüregana :

içan daiteçentçat iateco
hambat hiretçat nola
beçientçat.

22 Hori egin tçuen
Noec : Iaincoac manatu
çiotçan gaüça guçien ara-
bera, hala egiñ içan tçuen.

7 ÇAZPIGÁRREN CAPITÚ-
LUÄ.

1 Eta Eternalac erran
çioen Noeri, sar adi, hi
eta hire etçhe guçia arcan
barna : eçen ikussi aüt
iustu ene aitçiñean dem-
bora huntan.

2 Hartuco tuc bestia
garbi guçietarie çazpi
mota bakotçetic, harra
eta haren emea : bañan
garbi eztiren bestietarie
pare bat, harra eta haren
emea.

3 Çeruetaco hegastiñe-
taric ere çazpi mota
bakotçetic, harra eta
haren emea : casta conçer-
ba dadintçat lur guçiaren
gañean.

4 Eçen çazpi egunen
barnean eragingo diat
uria lurraren gañera
berrogoi egunez eta ber-
rogoi gatiçez ; eta harras-
catuco tiat lurraren ga-
ñetic içatea duten guçiaç,
nie egin ditudanac.

5 Eta Noce egin çuen Eternalac manatu çiotçan gaüça guçien arabera.

6 Eta Noce sey ehun urteren adiña çuen, uruholdea lurraren gaüçiera etorri içan tçen orduan.

7 Noé beraz sartu çen eta haren semeac, haren emaztea eta haren semeen emázteac hareqiñ, arcan barna, uholde urac çirela caüssa.

8 Bestia garbietarican, eta bestia garbi extirenetarican, eta hegastinetarican, eta lurraren gaüean higitçen diren guçietarican.

9 Hec sartu çitçaizeon Noeri birazca arcan barna, erran nahi da, harra eta eméa, Iaincoac manatu çioen beçala.

10 Eta gertatu içan tçen çazpigarren eguncan uholde urac içatu çirela lurraren gaüean.

11 Noeren biçiarey sey ehunen urtean, bigarren illhabetean, illhabetearen hamaçazpigarren eguncan, egun hartan loçe haündiaren iturri guçiac hautssi içan çiren eta çeructaco tapac ideqi.

12 Eta uria erori çen lurraren gaüera berrogoi egunex eta berrogoi gaüez.

13 Egün hartan beréan Noe eta Sem, Cam eta Japheth, Noeren semeac sartu çiren arcan barna, bai ta Noeren emaztea ere, eta haren semeen hirur emazteac heçieqiñ.

14 Hec eta bestia guçiac bere motaren arabera, eta abre bestia guçiac bere motaren arabera, eta lurraren gaüean higitçen diren herrestaqi guçiac bere motaren arabera, eta hegastin guçiac bere motaren arabera, eta çhoritçho hegaldun çer suerte nahi den guçiac.

15 Etorri çitçaizeon beraz haragiqi guçietaric, bere baitan biçi hatssa dutenetic birazca Noeri, arcara.

16 Bay haragiqi guçietaricaco harra eta emea hara etorri içan tçiren, Iaincoac manatu çioen beçala: gero Eternalac herstu çuen atéa berçana.

17 Eta etorri içan tçen uholdea berrogoi egunex lurraren gaüera: eta urac haünditu çiren, eta goratu

çuten arca eta altçhatua
 içatu çen lurraren gañetic.

18 Eta urac bortiztu eta
 hagitç berretu içan içiren
 lurraren gañean : eta arca
 flotatçen çen uren gañean.

19 Eta urac çhoill ha-
 gitç bortiztu çiren lurrar-
 en gañean, eta estali içan
 içiren çeru guçien azpian
 çiren mendiric haltoen
 guçiac :

20 Urac bortiztu çiren
 hamabortç besoz gañé-
 tican : hetaz mendiac es-
 tali içan çiren.

21 Eta lurraren gañean
 higitçen çiren haragiqi
 guçiac hill çiren, ham bat
 hegastiñac nola abre bestia-
 ac, bestiac eta herrestaqi
 guçiac lurraren gañean
 herrestaca dabilçanae :
 eta giçon guçiac.

22 Leyhorrean çiren biç
 hatsa bere sudur çillotan
 çuten gaüça, guçiac hill
 içan çiren.

23 Beraz lurraren ga-
 ñean içatea çuten gaüça
 guçiac harrascatuac içan
 çiren, giçonetaric bestie-
 taraño, herrestaqietaraño
 eta çeruetaco hegastiñeta-
 raño. Horrela harrasca-
 tuac içatu çiren lurré-
 tican : bañan Noé çhoillqi

egotu içan çen goitituric
 eta hareqin çirenac arcan
 barna.

24 Eta urec iratün içan
 çuten lurraren gañean
 ehun eta berrogoy ta
 hamar egun.

8 ÇORTÇIGÁRREN CAPI- TÓLUĀ.

1 Iaincoa bada orhoitu
 içan çen Noez, eta bestia
 guçiez eta arcan barna
 hareqin çiren abre bestia-
 qiqi guçiez : eta Iaincoac
 iraganaraçi çuen haçe
 bat lurraren gañean, eta
 urac gelditu içan çiren.

2 Eçen leçeco itürriac
 herstüac içatu çiren eta
 çeruetaco tapac : eta uria
 idüqia içatu çen çerue-
 taric.

3 Eta urac erretiratçen
 çiren lehen baño lehenago
 lurraren gañetican : eta
 ehun eta berrogoy ta ha-
 mar egunen buruan çhu-
 metu içan çiren.

4 Eta çazpigarren illa-
 beteco hamaçazpigarren
 egunean arca gelditu içan
 çen Ararateco mendien
 gañean.

5 Eta urac çumetuaz
 çihoaçen lehen baño le-
 henago hamargarren illa-

ETÓRQIÄ, VIII.

beteraño, eta hamargarren illabeteco lehen egunean mendi puntac agertu ičan çiren.

6 Gero gertatu çen berrogoy egunen buruan Noec ideqi çuela arcaco leyho egin çuena.

7 Hala utçi çuen beléa, ceña ilki baitçen gosten çela eta bihurtçen çela urac lurraren gañean idor çitçeen arteraño.

8 Ussó bat ere utçi ičan çuen bereganic ikusteco eä urac gutitu çiren lurraren gañetic.

9 Bañan ussóa non bere oña paüssa ez aurkitu içanez, bihurtu ičan çen harengana arcara : eçen urac çiren lur guciaren gañean. Eta harc bere escúa aitçin du, eta hartu ičan çuen eta erretiratu beregana arcan barna.

10 Eta bertçe çazpi egun oraño iduriqi ondoan, berriz utçi ičan çuen ussóa arcatic campóra.

11 Eta arratas aldean ussoa bihurtu çen harengana ; eta horra haren mocóan oliba ostó ateratu çuena : eta Noec eçagutu çuen urac gutitu çirela lurraren gañetic.

12 Hala iduriqi çuen oraño bertçe çazpi egun, gero utçi çuen ussóa, çeña ezpaitçen bihurtu gehiago harengána.

13 Eta gertatu ičan çen Noeren adiñaren sey ehun eta urte batean lehen illabeteco lehen egunean urac idortu çirela lurraren gañetican : eta Noec arcaco estalqia kendu eta begiratu çuela : eta horra, lur gaña idortçen çen.

14 Eta bigarren illabeteco hogoy ta çazpigarren egunean lurra idor içatu çen.

15 Gero laincoa mintçatu çitçaion Noeri çiotssala,

16 Ilki adi arcatic hi eta hire emaztea, hire semeac eta hire semeen emazteac hireqiñ.

17 Ilkiaraci tças hireqiñ, hireqiñ diren bestia guciac haragi gucietaricacoe, hala hegastiñac nola bestiac eta lurraren gañean higitçen diren herrestaqi guciac : ungi bete beçate lurra, eta berret eta hauñitç egin beitez lurraren gañean.

18 Noé bada ilki ičan çen, haren semeac, haren

emaztea eta haren semeen emazteac hareqiñ.

19 Bestia guçiac, herrestaqi guçiac, hegastin guçiac, lurraren gañean higitçen diren guçiac bere motaren arabera, ilki çiren arcatic.

20 Eta Noec egin çioen aldare bat Eternalari, eta hartu çituen bestia garbi gucietaric, eta hegastin garbi gucietaric, eta ofrendatu çituen holocaüstac aldarearen gañean.

21 Eta sentitu çuen Eternalac baqe urrin bat, eta erran çuen bere baitan, eztut gehiago madericatuco lurra, giçonac direla caussa: eçen giçonon bihotçeco imajinacionea gaçtóa da heçien gaztartassunetic, eta hala extiotet gehiago iaçarrico gaüça biçi guciey egin dudán beçala.

22 Bañan lurra içanen deño haci eréintçeac eta biltceac, hotça eta berós, uda eta negüá, eguna eta gaba eztire geldituco.

9 BEDERATÇIGÁRREN CAPITÚLUÄ.

1 Eta Iaincoac bedineatu çuen Noé, eta haren

semeac, eta erran çioten, berret eta haüñitç egin çaitzte eta bete çaçüé lurra.

2 Eta çuendaco beldurra eta ikara içan bedi lurreco bestia guçien gañean eta çeruetaco hegastin guçien gañean, lurraren gañean higitçen diren gaüça gucieqiñ, eta ittas-soco arrain guçieqiñ: eman çaiçitçue cüen es-cüen artean.

3 Higitçen diren gaüça biçi dun guçiac içanen çaiçitçue janharitçat; eman darozitçuet guçiac belhar ferdea beçala.

4 Bizqitartean estuçue ianen haragiric bere arimareqiñ, ceña baita haren odola.

5 Eta egiaz galdetuco dut çuen odola, erran nahi da çuen arimen odola: galdetuco dut bestia guçien escutican eta giçonaren escutican, bay bere anaia bat bederaren escutican, galde-tuco dut giçonaren arima.

6 Nore ere issurico baitu giçonaren odola giçonaren baitan, haren odola issuria içango da: eçen Iaincoac

ETÓRQIÄ, IX.

bere imajinara egiñ ičan du giçóna.

7 Çuec beraz berret çaitézté haüñitç, haüñdi egin çaitetzte françiaz lurraren gañean, eta hartan hauñitç egin çaitetzte.

8 Gissa berean Iaincoa mintçatu çitçaioten Noeri eta haren semeey hareqiñ, erraten çuela.

9 Eta nitaz denaz beçambatean, horra, eçarri diat ene alientçia çueqiñ eta çuën çastareqiñ çuen ondóän :

10 Eta çueqin diren animalia biçi dun guçieqiñ hala hegastiñeqiñ nola bestiaqiareqiñ eta çueqin diren lurreco bestia guçieqiñ, arcatican ilki diren guçieqiñ, lurreco bestia guçietarañio.

11 Eçarri diat beraz ene alientçia çueqiñ : eta eztuc gehiago hondatus içango haragi batere uholde urez, eta eztuc gehiago uholderic içango lurra desegiteco.

12 Gero erran çuen Iaincoac, haü duc batassunaren señañca nic ematen dudana ene eta çuen artean, eta çueqin diren creatura biçi dun

guçien artean irañiteco betiere :

13 Eçarrico diat ene arcoba hedóyea, ceña içanen baita batassunaren señaletçat ene eta lurraren artean.

14 Geriatucoden orduan estalico dudala hedoyez lurra, arcoba agertuco duc hedoyean.

15 Eta içanen diat orhoitçapéna ene batassunaz, ene eta çuen artean denaz, eta haragi guçietan biçi diren animalia guçien artean. Eta urac eztire gehiago içanen uholdetçat haragi guçia desegiteco.

16 Içanen duc beraz arcoba hedóyea, eta begiratuco çioat, orhoit nadintçat betiereco batassunaz Iaincoaren eta animalia biçi dun guçien artean, çer nahi den haragitan diren lurraren gañean.

17 Iaincoac beraz erran çioen Noeri, hori duc batassunaren señañca nic eçarri dudana ene eta lurraren gañean diren haragi guçien artean.

18 Eta arcatican ilki çiren Noeren semeac içatu çiren Sem, Cam eta

Iapheth. Eta Cam içatu çen Canaanen aita.

19 Hirur haüc dire Noeren semeac, çenëtaç lur guçia betea içatu baitçen.

20 Eta Noé lurreco nekacäleä hassi içan çen mahastia landatçen.

21 Hala edan içan çuen arnóa, eta horditu içan çen, eta billuçi çen bere tabernaclearen erdian.

22 Eta Cam Canaanen aitaç, bere aitaren ahalqissuna ikussiric, haña declaratu çioten campoan bere bi anáyey.

23 Semec eta Iaphethç bada hartu içan çuten capa bat çeña eman baitçuten bere bi sorbalden gañean, eta gibela çihocçela estali içan çuten bere aitaren ahalqissuna: eta heqien bissaiac gibela bihurtuac çiren, hala etçuten ikussi bere aitaren ahalqissuna.

24 Eta Noec bere arnótican iratçarri eta, iaqin çuen bere seme çhumeçnac egin çioçna.

25 Hargatic erran çuen, madarica bedi Canaan, bere anaïen mutillen mutill içango da.

26 Erran ere çuen, be-

dinca bedi Semeren Iainco Eternala, eta Canaan hey egin beqioçe mutill.

27 Iaincoac tira deçala eztitassunean Iapheth eta haü egon dadillala Semerentabernacletan: eta Canaan hey egin daqiotela mutill.

28 Eta Noé biçi içan çen uholdearen ondóan hirur ehun eta berrogoy ta hamar urte.

29 Noé beraz biçi içan çen dembora guçia, içatu çen bederatçi ehun eta berrogoy ta hamar urte, gero hill içan çen.

10 HAMARGÁRREN CAPITÚLUÄ.

1 Hemen dire bada Noeren haür Sem, Cam, eta Iaphethen castac: çençey sortu baitçitçaiçten haurrac uholdearen ondóan.

2 Iaphethen haürac dire Gomer, Magog, Madai, Iauan, Tubal, Mesech, eta Tiras.

3 Eta Gomeren haürac Asskenas, Riphath, eta Togarma.

4 Eta Iauanen haürac Elissa, Tarssis, Kittim eta Dodanim.

ETÓRQIÄ, X.

5 Häütaz errepartituac icatu çiren naçioncen ir-lac, bere lurretarie, bat bedera bere lengoayaren arabera, bere famillen arabera, bere nacioncen artean.

6 Gissa berean Camen haurrac dire Cus, Mitsraim, Put, eta Canaan.

7 Eta Cussen häürrac Seba, Hauila, Sabtah, Rahma, eta Sabteca. Eta Rahmaren häürrac Sçeba eta Dedan.

8 Eta Cussec enjendratu çuen Nimrod, ceña hassi baitçen puçant içaten lurréän,

9 Hori icatu çen ihiztari puçant bat Eternalaren aitçiñean.

10 Eta horren gubernua-ren hastaça içan çen Babel, Erec, Accad eta Calne Sçinharreco herrian.

11 Herri hartarican ilki içan çen Assur, eta egiñ içan çuen Niniué, eta hirico carricac eta Calah,

12 Eta Resen Niniué eta Calahren artean, ceña baita hiri häüнди bat.

13 Eta Mitsraimec en-jendratu çuen Ludim, Ha-namim, Lehabim, Naph-tuhim,

14 Pathrusim, Chaslu-him [çeñenganie ilki baitire Philistintarrac] eta Caphtorim.

15 Eta Canaanec icatu çuen Sidon bere lehen semea eta Heth :

16 Iebussiarrac, Amorr-hearrac, Gircasciarrac,

17 Heuiarrac, Harkiar-rac, eta Siniarrac,

18 Aruadienarrac, Tse-marriarrac, eta Hamati-arrac eta ondoan bar-raiatu dire Canancarren famillac.

19 Eta içan çiren Cana-nearren baztérrac Sidon-etic, Gerar aldera heldu aiçéneän, Gazaraño, So-dom eta Gomorraidera, Adma eta Tseboim aldera Lesçaraño.

20 Hor dire Camen häürrac bere famillen eta hizeuntçen arabera, bere lurretan eta nacionetan.

21 Oro bat Sem, Heber-ren häür guçien aitari eta Iapethen anaiari ceña baitçen häüндiena, sortu çitçaizcon häürrac.

22 Semeren häürrac be-raz dire Helam, Assur, Ar-pacçad, Lud eta Aram.

23 Eta Aramen häürrac Hus, Hul, Gether eta Mas.

24 Eta Arpacşadecicatu çuen Şçelah, eta Şçelaha içatu çuen Heber.

25 Eta Heberri sortu çitçaizcon bi seme : baten içena Peleg : eçen horren demboran lurra errepartitua içatu çen : eta horren ansiaren icena, Ioktan.

26 Eta Ioktanec içatu çuen Almodad, Şçeleph, Hatsarmaueth eta İerah.

27 Hadoram, Uzal, Dikla,

28 Hobal, Abimael, Şçeba,

29 Ophir, Hanila, eta Iobab : horioc guçiac dire Ioktanen haürnac.

30 Eta horion egoitça çen Mesçatican heldu aiçénean Sepharro Orienteco mendira.

31 Hor dire Semeren haürnac, bere famillen eta hizcuntçen arabera bere lur eta nacionetan.

32 Horioc dire beraz Noeren haürren famillac, bere casten arabera bere nacionetan : eta haütaz içatu dire errepartituac naçioneac lurcean uholdaren ondoan.

11 HAMECAGÁRREN CAPI-
TÓLUÄ.

1 Orduän lur guçia hiz-

cuntça batetaco çen, eta hitç bereco.

2 Bañan gertatu çen, nola partitu baitçiren Örientetic aürkitu çutela larre bat Şçinharco herrian, non egotu içan baitçiren.

3 Eta erran çioten batac bertçeari, ea, egin detçagun ardilluäc eta erre detçagun ungi ungi süän. Hala içatu çituzten ardilluäc harri orde, eta buztinöi içatu çitçajen mortero orde.

4 Gero erran çuten, ea, egin deçagun gueüretçat hiri bat, eta dorre bat çenaren punta içan bedi çeructaraño : eta ardietsico dugu ospéa barraiatuac ezcaiteçen beldurrez lurraren gañean.

5 Eternala bada iaütssi çen ikustera hiria eta dorréa giçonen semec egiten çituztenac.

6 Eta Eternalac erran çuen, horra, poblu haü bat da eta guçiec hizcuntça bat dute : eta horra nola hasten diren lan egiten, eta oray eztire debecatuac içango deüssétan egiñ içan uste dutenetan.

7 Eä bada, iaütss gaiten eta nahas deçagun hor horion hizcuntça adi ezteçaten elkarren hizcuntça.

8 Hala Eternalac barraiatu çituen handie lur guçietara: eta gelditu içan çiren hiria egitetic.

9 Horrengatic haren içena deitua içan çen Babel: eçen Eternalac han nahassi içan çuen lur guçieo hizcuntça eta handie barraiatu çituen lur guçiaren gañican.

10 Hemen diren Semeren castac. Semec ehun urterenadiñeaniçatu çuen Arpacçad bi urte uholdearen ondóan.

11 Eta Sem, Arpacçad enjendratu ondoan, biçi içan çen bortç ehun urte: eta enjendratu çituen semeac eta alabac.

12 Gissa beréan Arpacçad biçi içatu çen hogoy ta hamabortç urte: eta enjendratu çuen Şçelah.

13 Eta Arpacçad, Şçelah enjendratu ondoan, biçi içatu çen laür ehun eta hirur urte: eta enjendratu çituen semeac eta alabac.

14 Gissa berean Şçelah

biçi içan çen hogoy ta hamar urte; eta enjendratu çuen Heber:

15 Eta Şçelah, Heber enjendratu ondoan, biçi içan çen laür ehun eta hirur urte: eta enjendratu çituen semeac eta alabac.

16 Gissa béreän Heber biçi içan çen berrogoy ta hama laür urte: eta enjendratu çuen Peleg.

17 Eta Heber, Peleg enjendratu ondóan, biçi içan çen laür ehun eta hogoy ta hamar urte: eta enjendratu çituen semeac eta alabac.

18 Gissa bérean Peleg biçi içan çen hogoy ta hamar urte: eta içatu çuen Rehu.

19 Eta Peleg, Rehu içatu ondoan, biçi içan çen bi ehun eta bederatçi urte: eta içatu çituen semeac eta alabac.

20 Gissa bérean Rehu biçi içatu çen hogoi ta hamabi urte: eta enjendratu çuen Serug.

21 Eta Rehu, Serug enjendratu ondoan, biçi içatu çen bi ehun eta çazpi urte: eta enjendratu çituen semeac eta alabac.

22 Gissa berean Serug biçi ıçatu çen hogoi ta hamar urte eta enjendratu çuen Nacor.

23 Eta Serug, Nacor enjendratu ondoan, biçi ıçatu çen bi ehun urte : eta enjendratu çituen semeac eta alabac.

24 Gissa berean Nacor biçi ıçatu çen hogoi ta bederatçi urte eta enjendratu çüen Taré.

25 Eta Nacor, Taré enjendratu ondoan, biçi ıçatu çen ehun eta hemeretçi urte : eta enjendratu çituen semeac eta alabac.

26 Gissa berean Taré biçi ıçan çen hirur hogoi ta hamar urte, eta enjendratu çitüen Abram, Nacor, eta Haran.

27 Eta hañc dire Tareren castac : Tarec enjendratu çituen Abram, Nacor eta Haran : eta Haranec enjendratu çuen Lot.

28 Eta Haran hill ıçan çen bere aitaren aitçinean bere sor lekuan, Kaldearren Ur herrian.

29 Eta Abrahamec eta Nacorrec hartu çituzten emazteac. Abramem emaztearen ıçena ıçan çen Sarai : eta Nacorren emaz-

tearen ıçena ıçan çen Milca, Haranen alaba. Haran baitçen Milcaren eta Iiscaren aita.

30 Eta Sarai agorra çen eta etçuen hañrican.

31 Tarec hartu ıçan çituen bere seméa Abram, eta Lot bere seméaren semea, ççña baitçen Haranen semea, eta Sarai bere erraña, bere seme Abramem emaztea, eta ilki ıçan çiren elkarreqiñ Kaldearren Ur herritan, Canaaneco herrirat goateco. Hala etorri ıçan çiren Caraneraño eta egotu ıçan çiren han.

32 Eta Tareren egunac ıçatu çiren bi ehun eta bortç urte, gero hill ıçan çen Caranen.

12 HAMABIGÁBREN CAPITÚLUA.

1 Eta Eternalac erran çioen Abrami, goñn adi hire herritic eta hire ahaideen artétic : eta hire aitaren etçetic nic eracutssico daroadan herrira.

2 Eta egiñaracico aüt nacione hañdi bat, eta bedincatuco aüt, eta errendatuco diat hañdi hire ıçena eta ıçango aiz benediçionea.

3 Bedincatuco tiat hi bedincatuco aüténac : eta içango dituc bedincatuac hitan Iurreco familia guçiac.

4 Abram beraz goän içan çen Eternalac erran çioen beçala eta Lot goan çen hareqiñ eta Abramec hirurhogoi ta hamabortç urteren adiña çuen Caranetic campora ilki içan çen orduan.

5 Sarai bere emázteä ere hartu çuen Abramec, eta Lot bere anaiaren seméa, eta bere ontassun irabaçi çituzten guçiac, eta Caranen içatu çituzten pressunac : hala ilki içan çiren etortçeco Cananeco herrirat çeñetan sartu içan baitçiren.

6 Eta Abram iragan içan çen herritican Sikkemeco lekuraño eta Moreco çelhaieraño, eta orduan herrian çiren Cananarrac.

7 Eta Eternala agertu çitçaion Abrami, eta erran çioen, emanen çiotet herri haü hire ondócoey. Eta Abramec egin çioen han aldare bat Eternalari çeña agertu baitçitçajon.

8 Eta handican aldaratu

içan çen mendi aldera Beth-el Oriente aldera, eta hedatu çituen bere tabernacleac Beth-el çüela Occidéntetic, eta Hai Orientetic : eta han egin çioen aldare bat Eternalari.

9 Gero Abram partitu çen handie çihoála eta aitçintçen cela eguberdi aldera.

10 Bañan gossete haüdi bat etorri içan çen herrira, eta Abram iaütssi içan çen Ejiptura han biiaietan ibiltçeco : eçen baçen herriangossete haüdi bat.

11 Eta gertatu çen nola hurbiltçen baitçen Ejiptuan sartçeco, erran çioela Sarai bere emazteari, horra, baçiñacussat emazte eder bat aiçela ikusteco.

12 Hargatic gertatuco dun Ejiptuarrec ikusten aüten orduan, erranen dutela, haü horren emazteä da : eta hillen niaten, bañan hi biçiric utçico aüte.

13 Erran çan beraz otoixten aüt, ene arréba aiçela, hi aiçela caüssa niri ungi egin daqidantçat eta hi aiçela moyen ene biçia salba dadintçat.

14 Gertatu çen beraz, Abram Ejiptura etorri içan çen beçain sarri, Ejiptuarrec ikussi çutêla emazte hura hagiteç çela ederra.

15 Pharaonen gorteco buruçagiec ere ikussi çuten haña, eta laudatu çuten haren aitçifnean : hala goratua içatu çen eramana içateco Pharaonen etçhera.

16 Ceñec ontassun egin baitçioen Abrami haren amoreagatic : eçen içatu çituen ardiac, idiac, astoac, mutillac, nescatoac, asto emêic, eta camêluac.

17 Bañan Eternalac iaçarri çioen Pharaoni plaga handiez, bay ta haren etçheari ere, Sarai Abramem emaztea çela cañssa.

18 Pharaonec bada deitu içan çuen Abram eta erran çioen, çer egin dañtac ? çergatic ez tarotac declaratu hire emaztea çela ?

19 Çergatic erran due, ene arrebada ? eta enetçat hartu nñen emaztetçat : bañan oray, horra hire emazteã, har êçac eta oha.

20 Eta eman çioten hartaco cargua pressunais

batçuey, ceñec eramana içan baitçituzten hura haren emaztea, eta haren çiren gañça guçiac.

13 ПАМАHIRУРГАРРЕТ
САПИТЪЛЪ.

1 Abram bada içan içan çen Ejiptutic eguberdi aldera, hura, haren emaztea, eta haren çiren gañça guçiac, eta Lot hareqiñ.

2 Eta Abram puçhant egiñ çen abre bestietan, cillar eta urretan.

3 Eta bihurtu içan çen eguberdicobidetic Beth-elat, haren tabernacleac egiñ içatu çiren lekun hastean Beth-el eta Hai artean.

4 Aldareã çen lekun ceña lehenic egiñ baitçuen han : eta han Abramec otoiztu çuen Eternalaren icena.

5 Lotec ere çeña baitçebillan Abrameqiñ baçituen ardiac, idiac eta tabernacleac.

6 Eta lurrac egiñ ekar çetçaqeñ hañac elkarreqiñ egoteco : eçen heçien ontassunac hañdiac çiren, halaco maneraz non egiñ egon baitçitezçen elkarreqiñ.

7 Hargatican mobitu çen dispúta Abramén artaldearen artçañen artean, eta Lotén artaldearen artçañen artean. Eta orduan çeüdeçen Cananearrac eta Pheresiarrac herrian.

8 Eta Abramec erran çioen Loti, otoizten aüt, ezten disputaric ene eta hire artéän, ez eta ene eta hire artçañen artéän ere, eçen anaiac gaitue.

9 Herri guçia ezta hire manuco ? aparta adi, otoizten aüt, enegánican, ezqerra agradatçen baçaic, goanen aüe escüñera : eta escüña agradatçen baçaic, goanen aüe ezqérrera.

10 Lotec beraz bere begiac altçhatu eta ikussi içan çuen Iordango plano guçia, çeña baitçen, Eternalac Sodoma eta Gomorra hondatu baño lehenago, ihinzatua alde guciétaric Tsoharrat etor adiñ arteraño, Eternalaren barátçea beçala, eta Ejiptuco herria beçala.

11 Eta Lotec haütatu çuen beretçat Iordango plano guçia, eta goan içan çen Oriente aldera :

hala apartatu içan çiren bata bertçeaganic.

12 Abram bada egotu çen Canaango herrian, eta Lot egotu içan çen planoco hiriétan eta han çhuçhendu çituen bere tabernácleac Sodomaraño.

13 Bañan çiren Sodomaco iendéac gaçhtóac eta hagitç bekatóreac Eternalaren contra.

14 Eta Eternalac erran çioën Abrami, Lot haren-gínic apartátu ondóän, altçha tçac oray hire begiac, eta begiraçac aïçen lekutican, Setentrion, Eguberdi, Oriente, eta Ocçidente aldera.

15 Eçen emanen daróüt hiri, eta hire ondoreári seculaco dacussaan herri guçia.

16 Hala egiñen diat hire ondorea içanen dela lurreco herraütssa beçala : nihore conda abal baldin badéça lurreco herraütssa,* hire ondórea ere içango due condatua.

17 Altçha adi beraz eta passaia adi herrian, haren luçetassunean eta haren çabaltassüneän : eçen emanen daróüt.

18 Abram beraz, bere

tabernacleac aldaratu eta, etorri çen egotera Mamreco planotara, çeña baita Hebronen eta egin çioen han aldare bat Eternalari.

14 HAMALĀÜRGĀRREN CAPITŪLŪĀ.

1 Gero gertatu çen Amraphel Scinharco Erregeren, Arioc Ellasarco Erregeren, Kedor-lahomer Helameco Erregeren, eta Tidhal na çionéen Erregeren dem boran.

2 Horioç egin çutēla gerla Berah Sodomaco Erregeren contra, eta Birsah Gomorraco Erregeren contra, eta Scinab Admaco Erregeren contra, eta Scemeber Tseboimgo Erregeren contra, eta Belahco Erregeren contra, çeña baita Tsohar.

3 Hauc guçiac bat egin çiren Siddimgo çelhájean, çeña baita itssasso guçia.

4 Çerbitçatu çuten hamabi urtez Kedorlahomer, bañan hamahirurgarrenean erreboltatu içan çiren.

5 Hamalatirgarren urtēan beraz Kedorlahomer etorri içan çen, eta

Errege hareçin çirēnac : eta iaçarri çioten Relein-arrey Carnaimgo Hasçterothlan, eta Zuzinarrey Hamen, eta Eminarrey Kiriathaimgo planōan,

6 Eta Horienarrey Schir bere mendian, Parango larreraño dessertu gañean.

7 Gero bihurtu çiren eta etorri çiren Misçpatco Henera, çeña baita Kades, eta desegin çuten Hamalekitarren herri guçia, eta Hamorrhconarrec ere Hatsatontamarren çaudēçenec.

8 Ordūān ilki içan çiren Sodomaco, Gomorraco, Admaco, Tseboimgo eta Tsoharren den Belahco Errēgeac, eta arrimatu çuten bere batailla, bere armada Siddimgo çelháyeān heçien contra.

9 Erran nahi da Kedorlahomer Helamgo Erregeren contra, eta Tidhal naçioneen Erregeren contra, eta Amraphel Scinharco Erregeren contra, eta Arioc Ellasarco Erregeren contra, lafir Errege bortçen contra.

10 Ordēān Siddimgo çelhaia alcaterna putçuz betēā çen : eta Sodomaco

ETÓRQIÄ, XIV.

eta Gomorraco Erregéac ihessi goän çiren, eta han erori ičan çiren, eta gañerácoäc ihess egin çuten mendirat.

11 Hartu çituzten bada Sodomaco eta Gomorraco ontassun guçtiac eta heçien ianhari guçtiac : gero goän ičan çiren.

12 Lot ere Abramén anaiaren semea hartu çuten eta haren ontassun guçtiac eta goän çiren. Eçen Sodóman egote çen.

13 Handic itçuri ičan çen çembeit, etorri çen Abram Hebreärä abertitçera, çeña egoten baitçen Mamre Amorrhearraren, Eççolen eta Haneren anaiaren lanotegietan, çeñac baitçiren Abrameqiñ iuntátuac.

14 Abramec bada aditu çuen orduan haren anaia presso eramana içatu çela, armatu çituen hirur ehun eta hemeçotçi haren etçhean sorturicaco çerbitçarietarie, hala iarraiçi çitçaióten Daneraño.

15 Eta gabaz aurtiçi ičan çuen bere burua bandaca heçien gañera, hare eta haren çerbitçariec : eta iaçárri ičan çioten,

eta ondotic iarraiçi ičan çitçajen Holbareraño, çeña baita Damasco ezquerretic.

16 Eta eramán çituen ontassun guçtiac, eta Lot bere anaja ere ekarri ičan çuen, eta haren ontassun guçtiac : eta emazteac eta poblua ere.

17 Eta Sodomaco Errege goän çitçajon aitçinera, nola bihurtçen baitçen desseginiçan Kedor-lahomer eta Errege hareçin çirenac lanotegico çelñáiean, çeña baita celhai erreala.

18 Melkisedec, Salengo Erregeç, ere ekarri çituen ogia eta arnóa : eta hori çen Iainco puçhant soberanoaren sacrificatçáillea.

19 Eta bedincatu çuen, çiotssála, bedinca bedi Abram Iainco puçhant, soberánoaç, çeru eta lur-reco Iainaz :

20 Eta lauda bedi Iainco puçhant, soberánoaç, çeñac eçarri baititu hire etassiac hire escuetan : eta Abramec eman çioën guçien hamargárrena detçhúma.

21 Eta Sodomaco Erregeç erran çioen Abrami, indatçie pressunac eta

har etçac ontassunac hiretçat.

22 Eta Abramec erran çioen Sodomaco Erregeri, altçhatu çioat neüre escüâ Eternal İainco puçant, soberano, ceru eta lurreco İaünari, diodála,

23 Hartçen baldim badut deüssic hire diren gáüça guciataric, oraño hari batetarie çapata lokarriraño: erran ezteçaántçat, aberastu dut Abram.

24 Lekat solament pressuna gazteec ian duténa, eta eneçüñ ibilli diren giçonen partes, erran nahida, Haner, Esçeol, eta Mamré, ceñec hartuco bailute bere partéâ.

15 HAMABORTÇÁRREN CAPITÓLUÄ.

1 Gáüça horion ondóan Eternalaren hitça adreçatu çitçaion Abrami bissionean ametssetan erraten çuela, Abram, ezadillala beldur, hire harróña eta hire golardo haündia nañic ni.

2 Abramec ihardetssi içan çuen, İaün Eternala, çer emanen darotac? haür castáric gabe niabillac: eta ene etçéco gobernua

duena Dammesec Eliheser haü duc.

3 Abramec erran çuen oraño, horra, eztarotac eman ondocoric, haürrie, eta horra, ene etçhean sorturicaco mutilla içanen duc ene primu.

4 Eta horra Eternalaren hitça adreçatüâ içan çitçaion, erraten çuela, hori eztuc hire primu içanen: bañan hire erraictarie ilkico dena içanen duc hire primu.

5 Gero hura campora eraman içan çuen, eta erran içan çioen, begira çac oray ceruetara eta conda tçac içarrac, conda ahal badetçac, horrela içango duc hire ondóreâ.

6 Eta Abramec siñhetsi çuen Eternala eta hori iustiçiatçat iduqi içan çioen.

7 Gero erran çioen, Eternala nañic ni, Caldearren Urtic ilkiaraçi aüdüna, hiri emateco herri haü possedi deçaantçat.

8 Eta erran çuen, İaün Eternala, çertan eçagutuco dut hura possedituco dudala?

9 Eta ihardetssi çioen, har dieçadac hirur urte-

taco bildotss bat eta hirur urtetaco ahuntq bat, eta hirur urtetaco çhikiro bat, eta usso tortoil bat eta usso bat.

10 Hartu çituen bada guñça horioc guñçiac, eta erditic egin çituen, eta eman çuen erdi bakotçha bata bertçearen aiteñaz aitçin : bañan etçituan çhoriac erditic egin.

11 Orduan iaütasi içan çen çhori tropela bat gorputç heçien gañera, eta Abramec haiçatu çituen.

12 Eta gertatu içan çen, nola iguzçia estaltçen baitçen, lo haüdi bat erori çela Abramen gañera, eta horra illhuntasun haüdi içialdara bat erori çen haren gañera.

13 Eta Eternalac erran çioen Abrami, iaçin çac egiaz hire ondore-a egonen dela arrotç beçala haren ezten herrian : eta çerbitçatuco dituztela lekucio yendéac, eta alljitua içanen dela laür ehun urtez ;

14 Bañan jujatuco ere diat nie naçio hec çerbitçatucodutena : eta ondóan gero ilkico ditue ontassun haüdieçin.

15 Eta hi goanenaiz hire

aitengana baçean, eta ehortçia içango aiz çaharlassun onéñu.

16 Laugarren arraçan bihurtuco tuchunat. Eçen Amorrheen hobena eztue oraño akabatu.

17 Gertatu ere çen, iguzçia estali eta, içatu çela illhuntasun bat ossoqi beltça : eta horra labe bat kéä egiten duena, eta su illhiti bat, çeña iragan baitçen erditic egin içatu çiren guñça heçien artétican.

18 Egun hartan Eternalac tratatu çuen alicntçia Abrameçin, erraten çuela, eman çioat herri çhori hire ondoreari, Eçip-tuco ibayatic ibaya haündiraño, erran nahi da, Euphrateco ibaia :

19 Keniarrac, Keniziarrac, Kadmoniarrac,

20 Hetiarrac, Phereziarrac, Rephearrac,

21 Amorrhearrac, Cananearrac, Girgaçiarrac eta Iebussiarrac.

16 HAMASSEYGÁRREN CAPITÚLUÄ.

1 Saraic bada Abramem emazteac etçioen egin haür batere : bañan ba-

çuen nescato bat, Ejiptuárra, Agar çeritçána.

2 Hala erran çioen, horra oray Eternalac debecatu niac haür egitetie, ator, otoizten aüt, ene nescatoagána, benturaz haür casta icango diat haren bidez. Eta Abramec obeditu çioen Sarairen hitçari.

3 Sarai Abramem emazteac bada hartu çuen Agar bere nescato Ejiptuárra eta eman çioen emazteçat Abram bere senharrari, hamar urtez Canaango herrian egotu ondoan.

4 Etorri çen bada Agar gána, çenac contçebitu baitçüen: eta ikussirie contçebitu çüela, mespreçio egin çüen bere andreaz.

5 Orduan Saraie erran çioen Abrami, egiten darotaten injuria hire gañera heldu duc: neüre nescatoá ematen daroat hire galtçarbeán: bañan ikussi die contçebitu çüela, horrengatic mespreçio egiten die nitaz. Eternalac iujatçen die ene eta hire artean.

6 Orduan Abrameci hardetsei çioen Sarairi, horra

hire nescatoa heüre escuan dun, egin dion nahi dunan beçala. Saraie bada affliritu çuen haña, eta ihessi goán çen haren aitçinetican.

7 Bañan Eternalaren Aingéruac aurkitu içan çuen haña iturri ur baten aldean, dessértuan, Scurreco bidean den iturriaren ondoan.

8 Hala erran çioen, Agar Sarairen nescatoa, nondie heldu aiz? eta norat oia? eta ihardetssi çuen, ihessi nihóac Sarai ene etçheco andrearen aitçinetic.

9 Eta Eternalaren Aingéruac erran çioen, libur adi hire etçheco andreagána, eta humilia adi haren azpian.

10 Gehiag: Eternalaren Aingéruac erran çioen, berretuco diat hagitç hire ondórea: halaco maneraz non egin condatuco baita, hañ hatindia içanen duc.

11 Eternalaren Aingéruac erran çioen oraño, horra, contçebitu dun, eta erdico aiz seme batez, çenaren içena deituco bailun Ismael: eçen Eternalac entçun diñ hire affliccionca.

12 Eta haña içanen dun

giçona bassa astoä : horren escua içanen dun bat bederaren contra, eta bat bederaren escua horren contra : bere anaia guçien escüñean egongo da.

13 Hare bada deitu çuen Eternalaren içen hari minçatçen çitçaióna, hisioneco Iainco bortitça aiz hi : eçen erran çuen, ez tut nic oraño ikussi hemen ni ikusten minducnaren ondóan ?

14 Hargatic deitu çuten putçen hori, biçi den ni ikusten naiñenaren putçüä, ceña baita Kadess eta Bereden artéan.

15 Agarrec bada egin çioën seme bat Abrami, eta Abramec deitu çuen bere seme Agarrec egin çioenaren içena Ismael.

16 Eta Abramec laür hagi eta sey urtéren adiña çüen, Agar Ismaelez erdi içan çitçajon orduan.

17 HAMAÇAZPIGÁRREN CAPITÜLÜÄ.

1 Gero Abrahamec laürh goi eta hemeretçi urtéren adiña çüela, Eternala agertu çitçaión eta erran çioen, ni naüe Iainco bortitça, hagitç puçhanta ;

ibill adi ene aitçiñean, eta içan adi osso.

2 Eta eçarrico diat ene alientçia ene eta hire artéan, eta berretuco aüt hagitç largóqi.

3 Orduan Abraham erori çen bere bissaiaren gañera : eta Iaincoa mintçatu çitçaión, çüela,

4 Nitaz denaz beçam bátean, horra, ene alientçia hiregin duc, eta egingo aiz hauñitç naçioneren aita.

5 Eta hire içena ez tuc gehiago içendaluco Abram, bañan hire içena içanen duc Abraham : eçen eçarri aüt hauñitç naçioneren aütatçat.

6 Eta berretaraçico aüt hagitç largóqi eta egiñaraçico naçione : oraño Erregeac ilkico dituc hireganic.

7 Eçarrico diat beraz ene alientçia ene eta hire artéan, eta hire ondorearen artean hire ondóan bere adiñetan, içateco seculaco alientçia bat : ni hiri Iainco içan naçiantçat, eta hire ondoreari hire ondoan.

8 Eta emanen daróat hiri eta hire ondoreari hire ondóan arrotç beçala

hi agóën herria, erran nahi da, Canaango herri guçia seculaco possession-etçat: eta hei Iainco içanen niatçaiótee.

9 Abrahami ere erran çioen Iaincoac, bañan hic, begiratuco duc ene alientçia, hic eta hire ondóreac hire ondóän bere adiñetan.

10 Hemen duc ene alientçia, çeña begiratuco baituque ene eta çuen artean, eta hire ondorearen artean hire ondóän: erran nahi da, çuen arteco har guçiac çircuntçissatuco direla.

11 Horrela çircuntçissatuco duque çuen prepucioco haragia; eta hori içanen da ene eta çuen arteco señaletçat.

12 Çortçi-gunetsaco haür guçiac çircuntçissatuco hire çuen artean çuen ieneracionetan, ham bat etçhean sortu dena nola arrotç gucies diruz crossiricaco escláboä hire castátie ezténa.

13 Eztitec beraz saltatuco çircuntçissatçera hire etçhean sortu dena, eta hire diruaz crossia dena, eta içanen duc ene ali-

entçia çuën haragian, içateco seculaco alientçia bat.

14 Eta har ez çircuntçissaturicaco, çeñaren prepucioco haragia ezpaita çircuntçissatua içatu, haraco pressuna hurakendua içango duc bere poblüen artétic, çeren eta haütasi içan baitu ene alientçia.

15 Oraño Iaincoac erran çioen Abrahami, Sarai hire emazteaz denaz beçam batean eztuc deituco gehiago haren içena Sarai, bañan haren içena içanen duc Sara.

16 Eta bedincatuco diat haña: eta oraño emanen daróät seme bat harenganic. Bedincatuco diat eta eging: duc nacione: eta pobluen Erregeac ilkico ditue harenganic.

17 Abraham beraz erori içan bere bissaiaren gañera, eta egin çuen hirritçho bat, çiotssála bere baitan, erran nahi da, eä ehun urteren adiñetaco giçonñari sor ahal daçiqueón arraça? eta Sarac laurhogoi eta bederatçi urteren adiñeän haurra egin deçan?

18 Eta Abrahamec erran

çioen Iaincoari oçhala bada Ismael biçi dadiñ hire aitçiñean.

19 Eta Iaincoac erran çuën, egiaz Sara hire emaztea erdico çaic seme batez, eta deitueo due haren içena Isaac, eta eçarrico diat ene alientçia hareqiñ içateco seculaco alientçia bat haren ondo-rearentçat haren ondoan.

20 Entçun içatu aut oraño Ismaelez denaz beçam bâtean : horra, bedincatu diat haña eta berretarçico eta haündiarçico diat choill hagite francoqi. Enjendratueo tic hamabi printçe : eta egiñarçico diat nacione haüdi bat.

21 Bañan eçarrico diat ene alientçia Isaaqeqiñ, ceñetaz Sara erdico baita datorren urtean sasson huntan berean.

22 Eta akabatu çuen hareqico mintçatçea : eta Iaincoa içan içan çen Abrahamen aitçiñetic.

23 Eta Abrahamec hartu çuën beresemea Ismael, eta haren etçhean sorturicaco guçiac, eta bere diruaz crossi çituen guçiac, erran nahi da, haren etçheco jendetarie çiren har

guçiac : eta çircunteissatu çuen heqien prepuçioco haragia egun hartan berean, Iaincoac erran içan çioen beçala.

24 Abrahamec laurhogoi eta hemeretçi urteren adüña çuen, bere burua çircuntçissatu çuen orduan bere prepuçioco haragian.

25 Eta Ismael haren semea hamahirur urteren adiñean çen, çircuntçissatua içatu çen orduan bere prepuçioco haragian.

26 Egun hartan berean Abraham çircuntçissatua içan çen : eta Ismael haren semea.

27 Eta haren etçhéco jende guçiac, ham bat etçhéan sortu çirénac, nola diruz arrotçetarie errosiac içatu çirénac, çircuntçissatuac içatu çiren hareqiñ.

18 HEMEÇORTÇIGÁRREN
CAPITÜLÜ.

1 Gero Eternala agertu çitçaion hari Mamreco İeku çelhaiétan nola iariric baiteçgoën tabernacleco atéan eguneco beróan.

2 Eçen bere begiac altçhatçen çituela begiratu

çuen : eta horra, hirur personaja çihatóçen harrengana eta harc, hec ikussi eta laster egin çuen heqien aitçinera tabernacleco atetic, eta ahuspez iarri içan çen lurréan.

3 Eta erran içan çuen, ene iaüna, otoizten aüt, aurkitu baldim badut gracia hire baitan, ezadillála iragan, otoizten aüt, hire mutillaz haratago.

4 Har beçate, otoizten çaituxtet, ur çhorta bat eta garbi tçatçue çuen oñac : gero errepaüssa caitezte arbola baten azpian.

5 Eta ekarrico dut ogi poçin bat, çuen bihotça bortitç deçaçuentçat : ondoan gero iragánen çarete harátago : eçen hargatic çaréte iragan çuen mutilla gana, eta hec erran çuten, egic erran duan beçala.

6 Abraham bada goan içan çen laster tabernaclera Sararengana eta erran çuen, keçha adi, har tçatçie hirur neürri irin lore, orrha tçac, eta egi tçie opillac.

7 Gero Abraham curri goan çen artaldera, eta hartu çuen çahal samur eta on bat eta eman çioen

mutill bati, ceña keçbatu baitçen haren alogatçera.

8 Gero hartu çuen burra eta esnéa eta çahal alogatu çutena, eta eçarri çuen heqien aitçineän. Hura ere heqien ondoan çegóën arbolaren azpian, eta ian çuten.

9 Eta erran çioten, non da Sara hire emáztea ? eta ihardetssi çuen, hara non den tabernaclean.

10 Eta heqien arteco battec erran çuen, eztiat faltatuco bihurtçera hireganadembora huntan berean non baicáre : eta horra, Sara hire emazteac içanen dic seme bat. Eta Sarac entçuten çuen haña tabernacleco alean, ceña baitçen haren gibelean.

11 Bañan Abraham eta Sara çaharrac çiren, eta aintçinduac adinean halaco maneraz non Sarac ezpaitçuén gehiago emazteac içatera costumatu duten hura.

12 Eta Sarac hirri egin çuen bere baitan, ciotssála, çahartu eta, içanen dut nic atsegiñic ? gehiago ene iaüna çaharra da.

13 Eternalac erran çioen Abrahami, çergatic hirri

egin du Sarac, erraten duela, bañan egiaz hañra egingo dut nic, ikussirie çahartu naiçela ?

14 Bada gaiça batere Eternalari gorderiçacóric? bihurtuco naiç hiregana sassóñ huntan berean non baicáre, eta Sarac içanen dic seme bat.

15 Sarac ukatu çuen, çiotassala, eztiat hirri eg-iñ : eçen beldurtu çen. Eta erran çuen, eztun horrela : eçen hirri egin duu.

16 Gero personaja hec altçhatu çiren handic, eta begiratu çuten Sodoma alde-dera : eta Abraham heçie-qiñ goaten çen, laguntzen çituela.

17 Eta Eternalac erran çuen, estalico diot Abrahami egitera nohan gaiça ?

18 Ikussirie Abraham egin behar dela egiazqi nacione hañdi eta bortitç bat, eta hartan içango direla bedincátuac lurreco naçions guçiac ?

19 Eçen badacússat manatuco diotela bere haurrey, eta bere etçheari bere ondóñ, begira deçatela Eternalaren bidéa, egiteco justu eta çuçen dena :

Eternalac etor eragin deçan Abrahamen gaiçera erran diotçan gaiça guçiac.

20 Eta Eternalac erran çuen, egiaz Sodoma eta Gomorraco oihuá hañditu da, eta heçien bekatua hagitç pissatu da ;

21 Iautssico naiç oray, eta ikussico dut, erran naiç da, ea egin duten ossoqi euegana etorri içan den oyhuaren arabera, eta horrela baldim bada, isaçingo dut.

22 Personaja hec bada handic bihurtçen çirela baçihoaçen Sodoma alde-dera : bañan Abraham egotu oraño Eternalaren aitçiñcan.

23 Eta Abraham hurbildu çen eta erran çuen, desegiñen due oro bat justúa gaçtoareqiñ ?

24 Benturaz baitue berrogoi eta hamar iustu hiriari barna, hec ere desegingo dituc ? eztioc bar-katuco hiriari han içanen diren berrogoi eta hamar iustuengatic ?

25 Extaçiala gerta egin deçacala horlacogaiça bat, hill eragin deçacala justua gaçtoareqiñ : eta içan

dadillala justúā gachtóā
báño ez gehiago ez gutia-
go: eztaqiala gerta, çioat.
Lur guçia jujatçen duenac
eztu egiñen iusticia?

26 Eta Eternalac erran
çuēn, aurkitçen baldim
baitut Sodomān berrogoi
eta hamar iustu hirian
barna, barkatuco diot le-
ku guçiar heqien amoreagatic.

27 Eta Abrahamec ihar-
detssi çuen, çiotssála, hor-
ra oray hartu diat aus-
sartçia mintçatçeco Iaü-
nari, herraütēs eta haütss
naiçeláric;

28 Bentúraz escas içanen
ditue bortç berrogoi eta
hamar iustueláric, honda-
tuc duc hiri guçia bortç-
engatic? eta ihardetssi
cioen, eztiat hondatuco,
han aürkitçen baldim bai-
tut hetaric berrogoy eta
bortç.

29 Abrahamec persegitu
çuen hari mintçatçera,
çiotssála, behar bada aür-
kituco dire han hetaric
berrogoy? eta erran çuēn,
eztiat egingo berrogoyen
amoreagatic.

30 Eta Abrahamec erran
çuēn, otoy Iaüna estadil-
lala hassarra, eta mintça-

tuc naüc: behar bada
aurkituco dire hetaric ho-
goy eta hamar? eta erran
çuēn eztiat egingo, han
hetaric hogoy eta hamar
aurkitçen baldim baitut.

31 Eta Abrahamec erran
çuēn, horra oray hartu di-
at aüssártçia Iadnari min-
tçatçeco: benturaz aur-
kituco dire hogoy? eta erran
çuēn eztiat hondatuco
hogoyen amoreagatic.

32 Eta Abrahamec er-
ran çuen, otoy Iaüna
eztadillala hassarra, eta
mintçatuc naüc solament
aldi huntan: behar bada
aurkituco dire han hetaric
hamar? Eta erran çuen,
eztiat hondatuco hamar-
ren amoreagatic.

33 Eta Eternala goün
içan çen, akabatu çuen or-
duan Abrahameqiñ min-
tçatçea: eta Abraham bi-
hurtu içan tçen bere
lekura.

19 HEMERETÇIGÁRREN CAPITÚLĀ.

1 Aratssáldeān bada bi
Aingern etorri içan çiren
Sodomara, eta Lot iarriric
çegoen Sodomaco atean:
eta hec ikussi, eta iaiqi
çen goäteco heqien aitçi-

ETÓRQIÄ, XIX.

ñera, eta iarri ičan çen ahuspez bissaia lurraren contra.

2 Eta erran çuen, horra, otoizten çaitúztet, Iaünac erretira çaitetze oray çuen mutillaren etçhéra, eta han aloji çaitetze gaürco gaüaz : çuen oñac ere garbi tçatçue : eta iaüico çaréte goiz, eta goango çaréte çuen bidéän : çeneç ihardetasi baitçúten, ez : bañan iraganen diagu gaürco gaüa carrican.

3 Bañan ham bat kecharáçi çituën hañac non erretiratu baitçiren haren etçhéra : eta haren etçhéän sartu çiréneän, egin çioten banquet bat, eta erreäráçi çituen lemamiric gabeco ogiac ; hala jan ičan çuten.

4 Bañan hec etcitera goan baño lehen, hirico giçonec, erran nahi dut. Sodomaco giçonec ingurátu çúten etçhéä, gatzetic çaharreráño, poblü guçiac buru batetic bertçeráño.

5 Eta Lot deitu eta, erran çioten, non dire Personajac gaür gaüaz hire etçhera etorridirénac? hec ekar dietçáguc campora, eçagut detçaguntçat.

6 Lot bada ilki ičan çen campora heçiengana atéra, eta bere ondoan atea çarratu eta,

7 Erran çuen, otoizten çaituztet, eneanajac, eztioçöçuetéla egin gaizçiric.

8 Horra, baitut bi alaba çeneç expaitúte eçagutu oraño giçonic : ekar dietçaitçuedan, eta hetaz egiñen duçue nahi duçuen beçala, solament eztioçöçuen egin deüssere Personaja horioi : eçen horrengatic etorri içatu dire ene etçheteillaren itçálera.

9 Eta hec erran ičan çioten, erretira adi harat. Gero erran çuten, huna hau çboillqi etorri due hemen egotera arrotç beçala, eta içanen Gobernadore haüindi? oray egiñen daroägu hiri hey gaizçiägo : hala bortçha handia egiten çioten Loti, eta hurbildu ičan çiren atéä haüsteco.

10 Bañan Personajec bere escuac aitçintçen çituztéla, erretiratu çuten Lot beregana etçhera : eta çarratu çuten atéa.

11 Eta ioçitúztan itssutassunez giçon etçheco até-

an çirenac, ttipitic haundirãño : largatic unhatu içan çiren atãa bilhatçen.

12 Orluãan Personajec erran çioten Loti, nor da oraño hiri heldu çaianic, edo suhi, edo seme, edo alaba, edo bertçe çembeit hiri heldu çaianic hirian ? erretira tçac leku huntaric.

13 Eçen leku haü hondatçera gihoãçec, çeren eta horion oyhuã haüdi egin baita Eternalaren aitçiñean : eta horren hondatçera bidaldu giatic.

14 Lot bada ilki içan çen, eta mintçatu çitçaioten bere suhicy, çeñec hartu behar baitçituzten haren alabac, eta erran çuën, iaiqi çaitetzte, ilki çaitetzte leku huntaric, eçen Eternala hiris hondatçera doha : bañan iduritçen çitçaien haren suhicy, trufatçen cela.

15 Gero argi alba altçhatu çen beçam sarri : Aingeruec keçharaçi çuten Lot, erraten çutãla, iaiqi adi, har tçac hire emaztea eta hire bi seme hemen aurkitçen direnac : gal eçadiñ beldurrez hiriaren puniçioncãn.

16 Eta nola berantësten baitçuën, Personajechartu çioten escuã, eta haren emaztearen escua, eta haren bi alabãna : çeren eta Eternalac gupitësten baitçuën : hala eraman çuten eta eçarri çuten hiritic campõan.

17 Eta campõan eçarri çituzten beçam sarri erran içan çuen batec, salba çac hire biçia, ez begira hire gibelera, eta ezadillala geldi nihonere leku çelhãieãn Salba adi mendira, gal ezadin beldurrez.

18 Eta Lotec ihardetssi çioten, ez laüna, otoizten aüt.

19 Horra, hire mutillac oray aurkitu dic graçia hire aitçiñean, eta graçia egin darotacãna miragarriqi duc haüdia, ene biçiarene salbatçea. Bañan eçin salbatuco naite mendira, non ez naüen gaitçac ardiesten eta ez nadiñ hill.

20 Horra, otoizten aüt haraco hiri hura hurbil duc nic harat ihes egiteco, eta ttipia duc : otoizten aüt, salba nadiñ harat : ezta ttipia, eta ene arima biçico da ?

21 Eta erran çioen, hor-

ra, egiñ huntan ere entçun
 içatu aüt: eztudala hond-
 atuco hiriaceñétaz hi min-
 çatu içan bahaiz.

22 Keçha adi, salba adi
 barat: eçen eciñ egingo
 diat deüssere, hi han sar
 adiñ arteraño. Hargatic
 deitúa içatuçen hiri haren
 içena Tsohar.

23 Nola iguzqia altçha-
 tçen baitçen lurraren ga-
 ñéra, Lot sartu içan çen
 Tsoharren.

24 Eternalac bada egin
 çuen uria çeruetáric Sodo-
 ma eta Gomorraren gañe-
 ra, sufréa eta suba Eter-
 nalaren partez.

25 Eta hondatu cituen
 hiri hec, eta leku çelhai
 guçia eta hiritaco habi-
 tant guçiac eta lurreco
 sorçia.

26 Bañan Loten emaz-
 teac begiratu içan çuen
 haren gibelera, horrengat-
 ic egiñ içan çen gatç
 estoc imajina.

27 Eta Abraham goiz
 goiçean iaiqi eta lekura
 non egotu içan baitçen
 Eternalaren aitçiñean.

28 Eta begiratu çuen
 Sodoma eta Gomorra
 aldera eta leku celhai
 hartaco lur guçietara, eta

ikussi içan çuen ke bat
 igaten lurretic labe bate
 taca kea béçala.

29 Bañan gertatu çen
 Iaincoac hondatçen çitue-
 neinleku çelhaiaco hiriac,
 orhoitu içan cela Abra-
 hamez: eta bidaldu çuela
 Lot hondamendutic cam-
 póra, hondatu içan çituen
 orduan hiriac çenetan
 egoten baitçen Lot.

30 Eta Lot igan içan çen
 Tsohartic, eta egotu çen
 mendian, eta haren bi
 alabac hareqiñ: eçen bel-
 dur çen egoteaz Tsohar-
 ren, hargatic egotu içan
 arroca çilho batean hura
 eta haren bi alabac.

31 Eta lehen sortuac er-
 ran çioen gazteenári, gure
 aita çaharra dun, eta hala
 eztun nihor lurrean etort-
 çeco guregana lur guçico
 usantçaren arabera.

32 Afor, eman dioçogun
 arnoa edatera gure aitari
 eta etçan gaiteçen hare-
 qiñ: hala contcerbatucc
 diñágu gure aitaren çer-
 beit casta.

33 Eman çioten bada ar-
 noa edátera bere aitari
 gañhartan: eta çaharréna
 etórri çen eta etçan içatu
 çen bere aitáreqiñ: bañan

etçuen eçagutu ez noiz etçan içan çen, ez noiz iaiqi çen.

34 Eta biharámuna et-orri eta, çabarrénac erran çioen gazteenari, horra, etçátu naün iragan gaüe-ñu ene aitareqiñ, eman dioçogun oraño gaur gaur arnoa edatera : gero oha, eta etçan adi hareqiñ, hala contçerbatuco diñagu gure aitaren çerbeit ar-raça.

35 Gau hartan bada eman çioten oraño arnoa edatera bere aitari : eta gazteena iaiqi içan çen eta etçin tçen hareqiñ : bañan etçuen eçagutu ez noiz etçin çen, ez noiz iaiqi çen.

36 Hala Loten bi alabec contçebitu çuten bere ait-aganic.

37 Çeñetarie çaharrena erdi içan baitçen seme batez, eta deitu baitçuen haren içena Moab, hori da Moabiarren aita gaurco egun huntaraño.

38 Eta gazteena ere erdi içan çen seme batez, eta deitu çuen haren içena Ben - Hammi. Hori da Hammonen haürren aita gaurco egun huntaraño.

20 HOGOYGÁRREN
CAPITULUÁ.

1 Eta Abraham goan içan çen handie eguber-dico herrira : eta egotu içan çen Kadessen eta Şçurren artéan, eta egotu içan çen arrotç beçala Geraren.

2 Eta Abrahamec erran çuen Sara bere emazteaz, ene arreba da. Abimelec bada Gerarco Erregeac bidaldu çuen eta hartu çuen Sara.

3 Bañan Iaincoa etorri çitçajon Abimeleqi gabaz-co ametssetan : eta erran çioen, horra, hill aiz, har-tu duan emaztea dela caussa : eçenezcondua due senhar bateqiñ.

4 Eta Abimelec etçit-çáion hurbildu hari. Ihar-detssi çuen bada, iaüna, hillen due naçione iustua ere ?

5 Extarot erran, ene arreba da ? Eta erran du harc berac ere, ene anaia da. Hori egin diat nie ene bihotceco ossotassu-nean eta ene escuetaco garbitassúnean.

6 Eta Iaincoac erran çioen ametssetan, baçeäqiat eginduala hori hire bihot-

çeco ossotassunean, har-
gatic ere guardatu aüt
bekatu egitetic ene con-
tra: horrengatican ezta-
rost permetitu hura uqit-
çera.

7 Oray bada errenda
dioçoc emaztea giçon hor-
ri: eçen profeta duc, eta
egiñen dic otoitç hiretçat,
biçi adintçat, bañan er-
rendatçen ezpaduc, iaqin
tçac hillen aicëla heriot-
çez, eta hire diren guçiac.

8 Eta Abimelec iaïqi
içan çen goiz goiçean, eta
deitu çituen bere mutil
guçiac, eta erran çituen
gañça horioc guçiac, hec
aditçen çutela çerengatic
hagitç beldurtu baitçiren.

9 Gero Abimelec deitu
içan çuen Abraham, eta
erran çioën, çer egin da-
rocuc? Eta çertan ofent-
ssatu aüt, ekarraraçi içatu
duan ene gañera eta ene
erressumaren gañera be-
kata haüdi bat? Egin
darozqïdac egiteco eztiren
gañçac.

10 Abimelec erran çioen
oraño Abrahami, çer ik-
ussi duc, çergatic egin
duan gañça hau?

11 Eta Abrahamec ihar-
detssi çuen, çeren eta er-

raten bainüen, ham bate-
naz ezpaita Iaincoaren
beldurtassunic leku hun-
tan, eta hillco naüte ene
emaztea dela caussa.

12 Bañan oraño egiazqi
ene arreba da, ene aitaren
alaba; ene amaren alaba
ezten arren: eta hala eman
içatu çait emaztetçat.

13 Eta gertatu içan da,
Iaincoac eraman naüen
orduan harat hunat, ene
aitaren etçhétic campóra,
erran içan diodála, hemen
dun graçia hic niri egiñen
darotanana: etorrico ga-
ren leku guçietan, erran
nitaz, ene anaia da.

14 Orduan Abimelech ar-
tu çituen ardiac, idiác,
mutillac eta nescitoác, eta
eman çiotçan Abrahami,
eta errendatu çioën Sara
bere emáztea.

15 Eta erran çuën, hor-
ra, ene herria hire manu-
co: egonadi non ere placer
içanen baituc eta han.

16 Eta erran çioen Sarari,
horra, eman çiotçanathire,
anaïari milla çillhar peça:
horra, begi estalqi bat
çaiñ hiri hireqin diren
guçien aldera, eta bertçe
guçien aldera: horrela
içatucen erreprehenditua.

17 Eta Abrahamec egin çioen esqéā Iaincoari: eta Iaincoac sendatu çuen Abimelec, haren emaztea, eta haren nescatoac: gero haurrac egin citúzten.

18 Eçen Eternalac herstu çituen osteqi Abimelegen etçhéco ema-sabel guçiac, Sara Abrahamen emaztea çela caussa.

21 HOGOY ETA BATGARREN CAPITULUĀ.

1 Eta Eternalac bissitatu çuen Sara, erran içan çuen beçala; eta egiñ içan çioën nola ere mintçatu baitçen eta hala.

2 Sarac bada contçebitu çuen, eta egin çioën seme bat Abrahami bere çahartassunean, Iaincoac erran içan çioën sassóñean.

3 Eta Abrahamec deitu çuen bere seme sortu çitçionaren, eta Sarac egin çioenaren içena, Isaac.

4 Gero Abrahamec çircuntçissatu çuen bere semea Isaac çortçi egunen adiñetácoa, Iaincoac manatu çioen beçala.

5 Eta Abrahamec ehun urteren adiña çuen, Isaac bere semea sortu çitçion ordúan.

6 Eta Sarac erran çuen, Iaincoac hirri eragin darot: adituco duten guçiec hirri egingo dute eneçiqñ.

7 Erran çuenoraño, norc errango çioën Abrahami, Sarac bulharra emanen çiotela batirrey? eçen egin diot seme bat bere çahartassóñean.

8 Eta haürra handitu içan çen eta bulharretic kendu: eta Abrahamec egin çuen banquet hañdi bat Isaac bulharretic kendu içatu çen egúncan.

9 Éta Sarac ikussi çuen Agar Ejiptuárraren semea, Abrahami egin çioëna, mussicátçen çela.

10 Éta erran çioen Abrahami, kassa çac hunaco nescato haü eta horren semea: eçen nescato hunen seméac eztic primutúco ene semearaqñ, Isaacqñ.

11 Eta horrec bagitç displacer egin çioen Abrahami bere semearen okasionez.

12 Bañan Iaincoac erran çioën Abrahami, horrec eztiaçácala displacer egiñ haurraz eta nescatoaz. Sarac erranen darozçian

gailça guçietan obedi dio-
coc haren hitçari: eçen
İsaquen baitan deituco
çaiç haçia.

13 Eta bitártean egiña-
raçico diat oraño nes-
catoaren semea nacione
bat, ceren eta hire haçia
baita.

14 Abraham beraz iaiqi
içan çen goiz goiçetic eta
hartu çuen ogia eta flascu
bat ur, eta eman çiotçan
Agarri, ecartçen çituela
haren sorbalda gañean:
eman çioen haurra ere,
eta bidaldu çüen; gero
emm çitçaiçon bideari, eta
errebelaturic ibilli içan
çen Beer-Sçebahco des-
sertuan.

15 Eta flascu ura faltatu
içatu çen orduan, aürtiqi
çuen haurra arbolatçho
baten azpira.

16 Hala goän içan çen,
eta iarri çen aitçinaz ait-
çiñ urrun balesta aürtic
coipe bat béçala: eçen
erran çuen, ezteçadan ikus
hiltçen haurra. Eta iarr-
ric çegoela aitçinaz aitçiñ,
bere boça alçhatu çuen
eta nigar egin çuen.

17 Eta Iaincoac adituç-
en haurraren bóça; eta Ia-
incoaren Aingeruac deitu

çuen çeructaric Agar: eta
erran çioën, çer dun, Agar?
eztunala beldurric, eçen
Iaincoac aditu diñ hau-
rraren boça, den lekutic.

18 Iaiqi adi, alçha çan
haurra eta har içan hire
esciñareqiñ: eçen egi-
ñaraçico diñat naçione
haüнди bat.

19 Eta Iaincoac idéqi
cituen haren beglác, eta
ikussi içan çuen ur putçú
bat, eta goän içan çen, eta
bete içan çuen flascua
urez, eta eman çioën eda-
tera haürrari.

20 Eta Iaincoa içatu çen
haurrareqiñ, çena haüнди
egin baitçen, eta egotu
çen dessértuan, eta içatu
içan çen balesta aürtiqit-
çáille.

21 Eta egotu içan çen
Parango dessértuan, eta
bere amac hartu çioën
emazte bat Ejiptuco herri-
tic.

22 Eta gertatu çen dem-
bora hartan, Abimelec
eta Picol haren armadaco
buruçagia, mintçatu çit-
çaiçola Abrahami, çiotç-
sála, Iaincoa hireqin due
egiten dituaz çauça gu-
çietan.

23 Oray bada, iuramentu

egin dieçadac hemeen iaincoaren partez, estarotacala erranen geçürriç niri, ez ene haürrey, ez ene haürren haürrey : nie hiri egin daroadan graçiaren arabera, hic egiñen darótac, niri eta hi arrotç beçala egotu aiçen herriari.

24 Abrahamecihardetsai içan çuen, iuramentu egiñen diat.

25 Bañan Abrahamec er-reprehenditu çuen Abimelec ur putçu bat çela caüssa, ceña Abimeleçen mutillec ocupatu baitçuten bortçaz.

26 Eta Abimelec erran çuen eztiat jaqiñ içatu nore egiñ içatu duen gaüça hura : eta hic aber-titu ere eznaüe, eta eztiat hartaz oraño aditu mintçatçen egun baiçen.

27 Abrahamec bada hartu çituen ardiac, eta idiac, eta eman çiotçan Abimeleqi, eta egin çuten alientçia elkarren artean.

28 Eta Abrahamec eman çituen apartean çazpi bildots eme artçain tégitic, artalde tegitic,

29 Eta Abimelec erran çioen Abrahami, çer erran nahi dute haraco çazpi

bildots apartean eman ditúan hec ?

30 Eta ihardetsai çuen, hori duc hartuco dituala çazpi bildotsa hec ene escutican : hec niri lekucótçat içan daçizqi-dántçat çillhatu düdala humaco putçu haü.

31 Eta horrençatic deitu içan çuten leku hura, Beer-Sçebah : eçen hieç han iuramentu egiñ içan çuten.

32 Tratatu çuten bada alientçia Beer-Sçebahn : gero jaiqi içan çen Abimelec eta Picol haren armadaco buruçagia, eta bihurtu çiren Philistinárren herrira.

33 Eta Abrahamec lantatu çuen hariz tégi bat Beer-Sçebahn, eta har. in-bocatu çuen Eternalaren içena, eternitateco Iameo bortitca.

34 Eta Abraham egotu içan çen arrotç beçala Philistinarren herrian dembora luççi.

22 HOGOY ETA BIGARREN CAPITÚLUÄ.

1 Gertatu çen gaüça horion ondóan Iaincoac frogatu çuela Abraham, eta

erran çioela, Abraham: eta ihardetasi çuela, huna ni.

2 Gero erran çioën har tçac oray hire seméä, hire bakótçha, maite çuana, erran nahi da, Isaac, eta oha Morijaco herrira eta han ofrenda çac holocaüstátçat erranen daroädan inënditaric batéan.

3 Abrahamec bada goiz golecétic iaiqi eta eçarri çuen astoaren gañean, eta hartu çituen bia bere mutilletaric bereqin, eta Isaac bere semea, eta holocaüstarentçat egurra arraillatu, eta lotu çitçaiön bideari, eta goan içan çen Jaincoac erran çioën lekura.

4 Hirurgarren egüneän Abrahamec bere begiac altçhatçen çituela ikussi içan çuen lekua urrunetic.

5 Eta erran çioten bere mutilley, çalidéte hemen astoäreqiñ. Ni eta haür-ra goango gare hareráño, eta adoratuco dugu Eternala: gero bihurtuco gare çuengana.

6 Eta Abrahamec hartu çuën holocaüstaren egurra, eta eçarri çuen Isaac bere semearen gañean: eta hartu çuen suba bere

esciän eta canibet bat, eta goan çiren horioc biac elkarreqiñ.

7 Isaac bada mintçatu çitçaiön Abraham bere aitari eta erran çuën, ene aita. Abrahamec ihardetssi çuen, huna ni, ene semea. Eta erran çuen, huna suba eta egurra; bañan non da bestia holocaüstarentçat?

8 Eta Abrahamec ihardetssi çuen, ene semea, Jaincoac probedituco du bestia holocaüstarentçat; eta baçihoaçen hec biac elkarreqin bidean.

9 Eta hec etorri eta Jaincoac erran çioën lekura, Abrahamec egin çuen han aldare bat, eta arri-matu çuen egurra, hala estocatu çuen Isaac bere semeä, eta eçarri çuen aldarearen gañean egurraren gañean:

10 Gero Abrahamec bere esciä aitçintçen çuela hartu çuen canibeta bere semeari çintçurrae egiteco.

11 Bañan Eternalaren Aingérusc oyhu egiñ çioën çerustaric, çiotssila, Abraham, Abraham: çeñac ihardetssi baitçuën, huna ni.

12 Eta erran çioën, ezteçacala eman escüä haürraren gañéän, eta eztiçacala egin deüssare : eçen oray diat eçagutu laincoaren beldur aiçéla, ikussiric eztuala gupitetssi hire semeä, hire bakoitça, en-étçat.

13 Eta Abrahamec bere begiac alchatçen çituela begiratu cüën, eta horra haren gibélean çhikiro bat, çeña baitçégocan itçhiqiric hessi bati bere adarretárican. Abraham bada goan içan çen eta hartu çuen çhikiroä, eta offrendatu çuen holocau-státçat beresemeären orde.

14 Eta Abrahamec deitu içan çuen leku haren içena, Eternalac probe-dituco du. Hargatican erraten dute egun, Eternalaren mendian probe-ditua içango da.

15 Eta Eternalaren Aing-éruäc oyhu egin çioën çer-netárican Abrahami big-arrécan.

16 Çiotssála iuramentu egin diat neüröriz, diotssa Eternalac: çeren eta egin baituc gaüça hori, eta ezpaituc gupitetssi hire semea, hire bakoitça.

17 Egiaz bedincatuco aüt eta hagitç francoçi berrétuco diat hire ondó-reä çeruetaco içarrac beçala, eta itssas bazterrean den haréa beçala : eta hire ondórea goçatuco due bere etssaien atéáz.

18 Eta lurreco naçione guçiac bedincatuac içango dituc hire haçian : çeren obeditu dioän ene boçari.

19 Hala Abraham bihurtu içan çen bere mutillé-tara : eta isiqi eta goan içan çiren elkarreqiñ Beer-Seebahra.

20 Bañan gertátu içan çen gatiça horion ondó-än norbaitec erran çioela Abrahami, çiotssála, horra, Milcac ere egin çiotçac haürrac Nacor hire anai-ari.

21 Erran nahi da, Huts haren lehen sortüä, eta Buz haren anaia eta Kemuel Aramen aita.

22 Eta Kesed, eta Hazo, eta Pildas, eta Jidlaph, eta Bethuel.

23 Eta Bethuelec enjendratu du Rebecca. Milcac egin çiotçan çortçi haür horioc Nacor Abrahamen anaiari.

24 Eta haren ema-oheco-

lagúna erdi ičan çen Te-
bahz, Gahamez, Tahasez,
eta Mahacaz.

23 HOGOY ETA HIRUR-
GARREN CAPTÚLUÄ.

1 Sara bada biçi içatu
cen ehun eta hogoytaçazpi
urte, çeñac baitire haren
biçiarene urtéac.

2 Eta hill ičan çen Kir-
jath-Arbahn, çeña baita
Hebronan, Canaango her-
rian. Hala etorri ičan çen
Abraham aühen eta nigar
egitera.

3 Eta bere hillaren aitçi-
ñetic altçhatu eta mintça-
tu çitçaioten Hetiendar-
rey, erraten çüela,

4 Arrótça eta campoça
naiz ni çuen artéan: eman
dieçadaçue sepultura pos-
sessione bat çuen artéan,
ehortç deçadantçat ene
hilla, kentçen dudala ene
aitçiñetican.

5 Eta Hetiendarrec ihar-
detssi çioten Abrahami,
erraten çiotela.

6 Ene İaüna, entçun ga-
itçac, Printçe exelent bat
aiz hi, ehortç çac hire hilla
gure sepultura hoberene-
tarie batéan. Eztároc gu-
tarie batec ere errefussa-
tucco bere sepultura, han

ehortç ezteçantçat hire
hilla.

7 Abraham bada altçhatu
ičan çen eta jarri çen ahüs-
pez, herrico pobluaeren ait-
çiñean, erran nahi da, He-
tiendarren aitçiñean.

8 Eta mintçatu çen he-
çieqiñ çiotssala, plaçer
baduçue ehortç deçadan
ene hilla, kentçen dudala
ene aitçiñetican, adi na-
cáçue, eta çaitézte otoitç
egille enétçat Hephron
Tsoharren semeären al-
déra:

9 Eman dieçadantçat
Maçpelaco bere arrocaçill-
hoa, çeña baita haren lar-
rearen burüan. Hura e-
man dieçadan çuen artéan,
balio duenaren preçioan,
sepultura possessionetçat.

10 Eta Hephron iarriric
çegócn Hetiendarren bal-
tasan. Hephron Hetien-
darrac bada ihardetssi çio-
ën Abrahami, aditçen çu-
tela Hetiendarrec, erran
nahi da, haren hirico até-
tic sartçen çiren guçico
çiotssala.

11 Ez ene İaüna, entçun
naçac, ematen daróat lar-
rés, han den arrocaçillhoa
ere ematen daróat: ene
pobluaeren haürren aitçi-

ñean ematen daróat : han ehorte eçac hire hilla.

12 Eta Abraham ahuspez iarri içan çen herrico pobluaren aitçiñean :

13 Eta mintçatu çitçaiçon Hephroni, aditçen çutela herrico poblu guçiac, eta erran çuén, bañan plaçer baduc, otoizten aüt, adi naçac : emanen diat larreären dirúá : erreçibi çac hura eneganic, gero han ehortçico diat ene hilla.

14 Hephronec ihardetssi çioen Abrahami, erraten çioçla.

15 Ene iaüna entçun naçac. Lurrac balio dic laür ehun çillhar luis erdi ene eta hire artçan. Bañan çer da hori ? ehorte eçac beraz hire hilla.

16 Eta Abrahamec Hephron aditu eta pagatu çioen mintçatu çitçaiçon dirúá, aditçen çutela Hetiendarrec, erran nahi da laur ehun çillhar luis erdi mercatarien artean curritçen çuténac.

17 Eta Hephronen larréa, çéñabaitçen Macpelan, Mamré aitçiñean, ham bat larréa nola arroca çillho han çéna, eta arboçla guçiac çéñac baitçiren larre-

an, eta haren bazter guçietan inguru arrastatua içatu çen.

18 Posseditua içateco Abrahamez Hetiendarren, erran nahi da, hirico atetican sartçen çiren guçien pressentçian.

19 Eta ondoan gero Abrahamec ehorteçi içan çuen Sara bere emakzesi Macpela larreco arroca çillhoän, Mamré aitçiñean, çéña baita Hebron, Canaango herrian.

20 Larrea beraz, eta arroca çillho han çéna, arrastatua içatuçen Hetiendarrez Abrahamentçat sepultura possessionetçat.

24 HOGOY ETA LAÜRGARREN CAPITÜLÜ.

1 Eta Abraham çahartu içan çen eta aintçindu adiñean : eta Eternalac bedincatu çuen Abraham guçia guçietan.

2 Abrahamec bada erran çioen bere etçheco mutill çaharrenari, çéñac baitçüén haren çiren guçia guçien gubernus, emac, otoizten aüt hire escüü ene içterráren azpian :

3 Eta iuramentu eraçiñen daróat Eternalaz,

çeruetaco Iaincóaz, eta Iurreco Iaincoaz, eztuä-la hartuco emazteric ene semearentçat Canancürren alabetaric, ceñen artéän bainágo :

4 Bañan goanen aiz ene herrira eta ene ahaidétara, eta hartuco duc emáztea ene seme Isaqéntçal.

5 Eta mutill hare ihardetasi içan çioçn, behar bada, etçitçáioç agradatuce emazteári ni segitçéü herri huntara : ekarri beharço dutnie sin falta hire sémeü hi ilki içatu aiçen herrira.

6 Abrahamec errançioen, begir äuc eramatetic hara ene sémeä.

7 Eternalac, çeruetaco Iaincóic, ceñac hartu bainäü ene aitaren etçhetic, eta ene abaideen herritic, eta ceña mintçatu baitçait niri, eta ceñac iuramentu egin baitarot, diotsála, emanen çioät hire ondoreari herri haü : hare bidalduco dic bere Aingéruä hire aitçineän, eta handie hartuco dioc emázteä ene semeari.

8 Emázteäc segitu nahi ezipähaü, descántssu içango aiz eragin daroşdan iuramentutic : çer ere

baita etçacala eraman hara ene sémeä.

9 Mutillac bada eman çuen escüä Abraham bere iaünaren içtterrären azpian, eta iuramentu egin çioçn gauça heçien arabera.

10 Eta mutilla bere naussiaren cameluen artetic hamar camelu hartu eta goan içan çen : eçen bere naussiaren ontassun guçiac bere escüän çituen. Partitu çen bada eta goan çen Mesopotamiara, Narco hirira.

11 Eta errepaüssaraci çitüen belhatinen gañéän caméluc hiritic campoan, ur putçu baten ondoän ar-ratssaldean, ur ateratçera dohacen hec ilkitçen diren demboran :

12 Eta erran çuen, O Eternala, ene iaün Abrahamen Iaincoa, eman dieçadac incuntru graciaceo bat egun, eta egin dioçoc graçia Abraham ene iaünári.

13 Horra, egongo naiz ur iturriaren ondoän eta nescatçhac hirico jendéen ilkieo dire ur ateratçera.

14 Gerta dadillala bada, nescatçha gaztea, çñari

ETORQIÄ, XXIV.

nie errango baitiot, eman, otoizten aüt, hire pegarra, edan deçadantçat, eta çeñac ihardetassico baitu: edan tçac, eta oraño emanen çiotet edatera hire caméluey: içan dadiñ, hic, Isaac hire çerbitçariari señalatu dioñan hura: eta handie diat eçaguturen nie egin dioala graçia ene iaünari.

15 Eta gertatu çen, mintçatçera akabatu çuen baño lehen, horra, Rebecca, Bethuelen alaba, Milcaren semearena, Nacorren emaztearen semearena, Abrahamen anaiaren semearena, ilkitçen çela bere pegarra çuela bere sorbalda gañean.

16 Eta nescátcha gaztea hagite çen ederra ikus-teco eta pontçela, giçonac eçagutu etçuen beçalicoi: eta iaütssi içan çen iturrira, eta beté çuen bere pegarra, eta igaten çen.

17 Mutillac beraz laster egin çuen haren aitçiñera, eta erran çuen, eman dieçadan, otoizten aüt, ur çhorta bat hire pegarretic edatera.

18 Eta erran çuen, ene iaüna, edan çac. Eta

berebala hartu çuen bere pegarra bere escüan, eta eman çioen edatera.

19 Hari edatera emátera akabatu ondóan, erran çuen oraño, ura ateratuco diat hire cameluentçat, edatera akaba deçaten arteraño.

20 Eta hustu çuen beréhala bere pegarra aspillera, eta goan çen oraño lasterca putçura ur ateratçera, eta ateratu içan çuen haren camelu guçientçat.

21 Eta giçon hura espan-taturic çegoen hartaz, contssideratçen çuela, hitçie egin gabe, iaqítco cá Eternalac dohatssu egin çuçon haren bijaja, edo ez.

22 Eta cameluec edatera akabatu çuten orduan, giçon hure hartu içan çuen urre erreztun bat, bi ezcutu eta erli pissatçen çuena, eta bi escu mutur edergarri haren escuëtan eçartçeco, pissatçen çuténac ehün eta borrogoi eta hamar ezcutu urre peça bat.

23 Gero erran çioen, noren alaba aiz? otoizten aüt, iaqiñaraz dieçadan. Ezta lekuric hire aitaren etçhéan han alojítçeco?

24 Hare ihardetssi çioen, Bethuelenalaba naïc, Milcaren semearcna, çeña egin baitio horrec Nacorri.

25 Erran çioen oraño, baduc gure etçhean lasto eta abre janhári haññitç, bayta alojitçeco lekua ere.

26 Eta giçon makurtu çen eta ahuspez iarri Eternalaren aitçiñëan.

27 Eta erran çuen, bedinca bedi Eternala ene iaün Abrahamen Iaincöa, çeña ezpaita gelditu egitetic bere gracia eta egia ene iaünaren aldera. Ni bi-dean naiçela Eternalac gidatu naï ene iaünaren anajen etçhéra.

28 Eta nescatçha gaztéü goän çen lasterca, eta egin çuen hartazco erreporta bere amaren etçhéän perpaïs heqien arabéra.

29 Rebeccac bada baçuen anaja bat, deitiü Laban, çeñac laster egin baitçüen campóra giçon harengana iturri aldera.

30 Eçen ikussi çuen beçain sarri errestuna eta escu muturretaco edergárriac bere arrebaren escúctan, eta aditu Rebecca bere arrebaren hitçac, çiotssala, giçon hori horrela mint-

çatu çait niri : etorri içan çen giçona gana, eta horra, cameluen ondoan çen iturri aldéra.

31 Eta erran çüen, Eternalaren bedincátua, saradi : çergatic ago campoan? alegatu tiat etchéa, eta leküü hire cameluentçat.

32 Etorri çen beraz giçona etçhéra, eta desarnassatuçitüzten camélüac, eta eman çioten lastóü eta abre janhária, eta ura ham bat haren oñac çarbitçeco, nola hareqin çiren pressunen oñac.

33 Eta escáni çioten iatéra : bañan erran çüen, eztut janen, erran gabe erran gogo dudána. Eta Labanec erran çuen, mintça adi.

34 Erran çuen bada, Abrahamen mutilla naïz.

35 Eta Eternalac hagitç bedincatu du ene iaüna, horrengatic haññi egiñ içan da : eçen eman diotça ardiac, idiac, dirua, urréa, mutillac, nescátocac, camelunc, eta astocac.

36 Eta Sara ene iaünaren emázteac egin dio seme bat ene iaünari iadan çahar egin dela ; ceñari

eman baitiotça dituēn guçiac.

37 Eta ene iaünac iuramentu eragin darot erraten düēla, eztioc hartuco emazteric ene semeári Canancárrren nescatçbetaric, çeñen herrian bainago.

38 Bañan goänen aiz ene sitaren etçhera, eta ene ahaidétara, ene handic hartuco duc emazteä ene semearentçat.

39 Eta erran nioen ene iaünári, benturaz ezniatic segituco emázteäc.

40 Eta ihardetsi çarótan, Eternalac, çeñaren bissajaren aitçinen ibilli bainaie, egorrico dic bere Aingérnä hiroçiü etá dohatssu errendatuco dic hire bijaja, eta hartuco dioc emáztea ene semeari ene ahaidetaric, eta ene aitaren etçetic.

41 Goäten baldim bahaiz ene ahaidétara, ordüan descantssu içango aiz eragin daroädan iuramentuaren madariçionétic : eta ematen expalim bada-rotec, descantssu içango aiz eragin daroädan iuramentuaren madariçionétic.

42 Etorrinaiz bada egun

iturrira, eta erran dut, O Eternala, Abraham ene iaünaren Iaincóa, oray dohatssu errendatçen baldim baducni nabillan bídéä.

43 Horra egongo naiz ur iturriaren ondóan : gerta dadillala bada nescatçha çeña ilkico baita ur aterátçera eta çeñari erranen baitiot, in dan, otoizten aut, edátera ur çhorta bat hire pegárretic :

44 Eta erranen baitárot, edan tçac, hic ; eta oraño ateratuco diat hire cameluentçat, hura içan dadiü emáztea Eternalac señalatu dioēna ene iaünaren semeari.

45 Neüre baitan mintçatçera akabatu núen bano lehen, horra, Rebecca ilki da, bere pegárta here sorbalda gañean duela, eta iaütssi da iturrira, eta ateratu du ura, gero erran içan diot, ema dan, otoizten aut, edátera.

46 Eta berehala beheratu du bere pegarra bere gañetic, eta erran du, edan çac : eta oraño emanen çiotet edátera hire cameluey. Edan dut bada, eta eman diote oraño edátera cameluey.

47 Interrogatu dut, er-
ralen dudala, noren alaba
aiz? ihardetssi ičan du,
Bethuelen alaba naiz, Na-
corren semearena, çaña
Milcac egin baitio. Ordu-
an eçarri diot erreztun bat
bekoqiaren gañean, eta
escu mutur edergarriac
bere escüctan.

48 Gero makürtu naiz
eta ahuspez iarri Eternal-
aren aiteñican, eta bedin-
castu dut Eternala, ene iaün
Abrahamen laincóa, çe-
ñac gidatu bainau egiazco
bidétican, har deçadant-
çat ene iaünaren anaiaren
alaba haren semearentçat.

49 Oray bada nahi bal-
dim badücüs baliatu gra-
çiaz eta egiaz ene iaün-
aren aldéra, declara dieça-
däcüs: non ez, declara
dieçadaçucüs oraño, eta bi-
hurtuco naiz escuñ edo
ezqer.

50 Eta Labanec eta Be-
thuelec ihardetssi çuten,
çiotssatela, egiteco hori
Eternalagánic etorri da:
eçiñ erran ahal giñeçaqec
hire contra ez ungiric ez
gaizqiric.

51 Horra Rebecca hire
manuco, har tçac, eta oha,
eta ičan bedi hire iaünaren

semearen emazte, Eter-
nala mintçatu ičan den
beçala.

52 Eta gertatuçen Abra-
hamen mutillac aditu çit-
tuën beçain sarri beçien
hitçac, ahuspez iarri ičan
çen lurréan Eternalaren
aitçillean.

53 Gero mutillac ateratu
içan çitdön çillhar eta
urre erreztünac eta trés-
nac, eta eman çiotçan Re-
beccari: eta oraño eman
çiotçaten present edérrac
haren anaiari eta haren
amari.

54 Gero ian eta edan
çuten hare eta hareçin
çiren jendéec, eta han
alojitu ičan çiren: eta gõi-
çean isiqi ičan çiren ordü-
ün, erran çuen, bidal na-
çáçucüs ene iaünagana.

55 Eta anáiac eta amac
erran çioten, nescátçha
egon bedi guréçin çem-
beit egúnez, gutiencan ha-
marrez: ondoän gero goa-
nen da.

56 Eta erran çioten, ez-
tieçadaçucüs berantetssi-
araz, Eternalac dohatssu
errendatu duenaz geroz
ene bidéü; egor naçáçucüs,
goan nadiñ ene iaünagana.

57 Orduan erran ičan

çuten, dei tçágun nesçat-
çha, eta galde dioçogun
bere ahoco errepústa.

58 Deitu içan çuten ba-
da Rebecca, eta erran çio-
ten, nahi dun goãn guiçon
huneqiñ? çeñac ihardét-
ssi baitçüen, goango naiz.

59 Hala bidaldu içan çu-
ten Rebecca bere arreba
eta haren unhidea, elkar-
reqiñ Abrahamen mu-
tilla eta haren jendác.

60 Eta bedincatu çuten
Rebecca eta erran çioten,
gure arréba aiz, içan adi
fruitútesumillamilliunca,
eta hire ondóreac possedi
beça higinduco duténan
atca.

61 Iaiqi içan çen beraz
Rebecca, eta haren nescá-
toac, eta içan çiren cam-
luen gañera, eta segitu içan
çuten giçon hura: mutill
hare bada hartu çüen Re-
becca, eta goan içan çen.

62 Eta Isaac bihurtçen
çen ikusten nañien biçi
denaren putçatic: eçen
eguberdi aldéco herrian
çegçen.

63 Eta Isaac ilki içan
çen otoitç egitera larréan
arratssaldeän: eta begiac
altçhatçen çitucla begua-
tu içan çuen, eta horra

cameluac çeñac baitçató-
çen.

64 Rebeccac eru bere be-
giac altçhatçen çitucla
ikussi içan çuen Isaac, eta
iadçi egin çuen beheiti
cameluaren gañetic;

65 Eçen erran çioen mu-
tillari, nor da haruco giçon
hura larréan gure aitçi-
ñean dabillana? eta mu-
tillac ihardetsi çuan, ene
inüna da: eta hartu çuen
belo bat, eta hartaz estali
içan çen.

66 Eta mutillac condatu
çiotçan Isaaqi egiñ içan
çitüen gañca guçiac.

67 Gero Isaacec eraman
çuen Rebecca, bere ama
Sararentabernáclera: hala
hartu içan çuen, eta içatu
çitçaiou emaztetçat, eta
maitatu içan çuten: hala
Isaac contsolatu içan tçen
bere ama hill ondoän.

25. HOGOI ETA DORTÇ-
GAREN CAPITÚLUĀ.

1 Eta Abrahamec hartu
içan çuen bertçe emazte
bat, deitua Ketura.

2 Çeñac egin baitçiotçan
Zimran, Iokçan, Medan,
Madian, Lisçbak, eta Sçu-
ah.

3 Eta Iokçaneç enjend-

ratu çuen Şöbu eta Dedan. Eta Dedanen haiirrac içatu çiren Assurim eta Letuşim, eta Leummim.

4 Eta Madianen haiirrac içan çiren Hepha, Hopher, Hanoc, Abidah, Eldaha. Horioc guçiac Keturaren haiirrac dire.

5 Eta Abrahamec eman çiotçan heldu çitçaiçcon guçiac Isaaçi :

6 Bañan bere ema-ohocolagunen semeey pressentac eman çiotçaten, eta egorri çituen bere seme Isaaçen gibelera Oriente aldera, Oriente partera, bera oraño biçi çela.

7 Eta Abraham biçi içan çen urtéac içatu çiren çhun eta hirur hogoy ta hamaborteç urte.

8 Abraham bada flacátuáz goñez hill içan ungi çahárturic, iadan çahárta eta egunez asséa, eta erretiratua içatu çen bere pobluetara.

9 Eta Isaac eta Ismael bere semeec ehörtçi içan çuten Macpelaco arroca çillhóan, Hephron, Tsohar Hetiendarraren semearen larréan, çeña baita Mamereren aitçiñaz aitçiñ :

10 Çeña baita, Abrahamec Hetiendarrenganic crossi çuen larréa. Han bada ehörtçia içatu çen Abraham Sara bere emazteareçiñ.

11 Eta gertatu çen Abraham hill ondoan, Iaincoac bedincatu çuela Isaac haren semea ; eta Isaac, ikusten naüen biçi denaren putçuaren aldean egoten çen.

12 Hemen dire Ismael Abrahamen semearen jeneraçioneac, çeña Agar Ejiptuarrac Sararen nescátóac egin baitçioen Abrahami.

13 Eta hemen dire Ismaelen haiirren içénac, çeñetaz içendátuac içátu baitire bere jeneraçionetan : Ismaelen lehen sortúu, Nebajotli, gero Kedar, Adbeel, Mibsam,

14 Mişmah, Duma, Massa,

15 Hadar, Tema, Ietur, Naphis, eta Kodma.

16 Horioc dire Ismaelen haiirrac, eta horioc dire heçien içénac, bere herrien arábera, eta bere gazteluen arabera : erran nahi da, bere pobluen hamabi Printçe.

17 Eta haüc dire Ismael-

en diçtaren urtéac, erran nahi da, ehun eta hogoy eta hamaçazpi urte. Hala flacatuaz goñez hill içan çen, eta erretiratua içatu çen bere pobluen artéra.

18 Eta egotu içan çiren Habilitac Sçurreraño, ceña baita Ejiptuaren aitçiñaz aitçiñ, heldu aiçen orduan Assurera. Eta Ismaelec içatu çuën bere hedadura bere anaia-guçien aldera.

19 Eta haic dire Isaac Abrahamen semearen jeneraçioneac : Abrahames engendratu çuen Isaac.

20 Isaacqec berrogoy urteren adiña çuen, hartu çuën orduñ emazteçat Rebecca Bethuel Aramien-dar Paddan-Aramgoaren alaba, Laban Aramien-darraren arréba.

21 Eta Isaacqec sessatu gabe otoiztu çuen Eternala bere emázteáz, çeren eta agorra baitçen : eta Eternala uçitua içatu çen haren otoitçez : hargatic Rebecca haren emazteac contçebitu içan çuen.

22 Bañan haürnac bere artéan alegeratçen çiren haren sabelean : eta erran çuen, horrela baldim bada, çertaco naiz ni ? eta goan

içan çen galdetçera Eternalagana.

23 Eta Eternalac erran çioen, bi naçione hire sabeleñ ditun, eta bi poblu ilkico ditun hire erraie-tarie, eta poblu bat bortitçago içanen da bertçe poblua baño : eta haundienac çerbitçatuco du mendreena.

24 Eta haren erditçeco dembora complitu çen orduñ, horra, baçiren bi haür haren sabeleñ.

25 Eta lehembigicoa ilki içan çen gorricara, ossoqi illétssu illézeo manteliña bat beçala : eta deitu içan çuten haren içena Esaü.

26 Eta ondoan ilki içan çen horren anaia, itçi-çitçen çioela bere escuñz Esauren taloñari : hargatic içan haren içena deitua içatu çen Jacob. Eta Isaacqec hirur hogoy urteren adiña çuen, hec sortu içan çiren orduan.

27 Gero haürnac hañ di egin çiren, eta Esau giçou aditua çen ihicjan, larretaco giçona : bañan Jacob giçou simpléa çen, tabernacletan çegóena.

28 Eta Isaacqec maite çuën Esaü : eçen ihizçia

çen haren ianhária: bañan Rebeccae maite çuen Iacob.

29 Eta nola Iacob hari baitçen elteçá egosserragiten, Esau bihurtu içan çen larretárican, eta unhatuá çen.

30 Eta Esau erran çioen Iacobi, in dac jatéra, otizten aüt, horrace erréqi hortarie; eçen unhatuá naüe: hargatican deitu içan çuten haren içéna Edom.

31 Bañan Iacobec erran içan çioen, sal dieçadac gaür hire primutassun çuçéna.

32 Eta Esau ihardetssi çuën, horra, hiltçera nihóac, çertaco baliatuco çait primutassun çuçéna?

33 Eta Iacobec erran çuen, egin dieçadac iuramentu gaür; eta iuramentu egin çioen: hala saldu içan çioen bere primutassun çuçéna Iacobi.

34 Eta Iacobec eman çioen Esaui ogia, eta illhárqi egossiac; eta ian içan çuen, eta edan eta iaiqi eta goan çen: hala Esauic mespreçatu içan çuën bere primutassun çuçéna.

26 HOGOÏ ETA BEYGAREN CAPITULUÄ.

1 Gertatu içan çen bada içatu çela gossétea herrian lehembicico gosséteáz lekora çéna içatu baitçen Abrahamen demboran. Eta Isaacgoan içan çen Abimelec Philistindarren Erreguana Gerarera.

2 Eçen Eternala agertu çitçáion, eta erran çioen, ezadillala iaütss Ejiptura: egon adi nic erranen daroádan herrian.

3 Ibill adi herri huntan, eta hireqiñ içango naüe, eta bedincatuco aüt eta emanen darozqiat hiri eta hire ondoreari bazter halic guçiac, eta confirmatuco diat, hire aita Abrahami egin diodan iuramentua.

4 Eta berretuco diat hire ondoreá çernetaco içarra beçala, eta emanen çiotçat hire ondoreari bazter horioc: eta lurreco naçione guçiac bedincatuac içango dituc hire haçian.

5 Çeren eta Abrahameco obeditu baitio ene boçari, eta begiratu baititu encordenançça, ene manamenduac, ene cressoluçioneac, ene legéac.

6 Isaac bada egotu ičan çen Geraren.

7 Eta lekucio jendeec galdetu çuten orduan haren emazteaz, ihardetsi ičan çuen ene arreba da. Eçen beldur çen erratera, ene emaztea da : beldurrez, pentsatçen çuen, benturaz lekucio jendeec hill eznaçaten Rebecca dela caussa : eçen ederra da ikusteco.

8 Eta gertatu çen, han çembeit dembora iragan ondóan, Philistindarren Errege Abimelec leyhotican begira çegóela, eta horra, ikussi çuen Isaac dostatçen çela Rebecca bere emazteareqin.

9 Abimeleqec beraz deitu çuén Isaac, eta erran çioén, çer ere nahi den, horra, hire emaztea due : eta nola erran due, ene arreba da? Eta Isaac ihardetsi çioén, çeren eta pentsatu baitut, begiratu behar diat, benturaz hill eznaçatçin hura dela caussa.

10 Eta Abimeleqec erran çuen, çer egin darocuc hic guri hemen? Poblaren arteco çembeit etçiter due hire emazteare-

qin, eta hobenduri errandaraçitçer gaituc.

11 Abimeleqec bada egiñ ičan çioén ordenança bat poblu guciari, çiotssala, nore ere uçitucio baitu giçon hori edo horren emaztea ezta faltatucio hilla içátera.

12 Eta Isaac ereindu çuen lur hartan eta ediren çuen urte hartan ehungarrina : eçen Eternalac bedincatu çuen.

13 Giçon hori bada berretu çen, eta beti haündituaz, berrétuáz çihóan miracuilluzqi haünditu eta berretu içatu çen arteraño.

14 Eta içatu çituen arte-raño bestiaqi çhehe eta larri eta mutil haüñitç: ceñétaz imbidia ekarri baitçioten Philistindarrec :

15 Halaco maneraz non tapatu baitçituzten, haren aitaren mutillec çillhatu çituzten putcu guçiac, haren aita Abrahamen dembóran, eta bete ičan baitçituzten lurrez.

16 Abimeleqec erran çioén oraño Isaacqi, goan adi gure gibélera : eçen egiñ ičan aiz gu baño hagitç puçantágo.

ETÓRQLĀ, XXVI.

17 Isaac bada partitu çen handic eta gelditu çen Gerarco çelháieän, eta egotu ičan çen han.

18 Eta Isaac berriz çillhatu çituen ur putçuac, haren aita Abrahamen demboran çillhatu çituzténac, çeñac Philistin-darrec tapatu baitçituzten Abraham hillondóän: eta deitu ičan çituen, haren aitaç deitu çituen içen berez.

19 Isaacen mutillec bada çillhatu çuten çelhay hartan, eta han aurkitu çuten ur biçi putçu bat.

20 Bañan Gerarco artçañec iharduçi çuten Isaacen artçañeqiñ, çiotssatela, ura gurci da; hargatic deitu ičan çuen putçuaren içena Hesek, çeren eta iharduçi baitçuten hareqiñ.

21 Ondoan çillhatu ičan çuten bertçe putçu bat, çeña çela çaussa ere iharduçi baitçuten: hargatic ičan çuen haren içena, Sitnah.

22 Orduän aldaratu çen handican, eta çillhatu çuen bertçe putçu bat, çeña çela çaussa ezpaitçuten iharduçi: hargatic

deitu ičan çuen horren içena Rehoboth, çiotssala, oray Eternalac largóän eçarri gaituenaz geroz, berrétuco gero herri huntan.

23 Eta handic ičan ičan çen Beer-Sçebahra.

24 Eta Eternala agertu çitçaion gau hartan beréan eta erran çuén, hire aita Abrahamen Iaincoa naüeni, ezuala beldurric eçen hireqin naüe, eta bedincatuco aüt, eta berretuco diät hire ondórea Abraham ene çerbitçariaren amoreagatic.

25 Han beraz egiñ ičan çuen aldare bat, eta inboçatu çuen Eternalaren içena, eta hedatu çituen han bere tabernacleac; eta Isaacen mutillec çillhatu çuten han putçu bat.

26 Eta Abimelec etórri ičan çen harengana Gerartic, eta Ahusath haren adisqidea, eta Picol haren armadaco buruçágia.

27 Bañan Isaac erran çioten, çer arraçoñ dela çaussa heldu çaréte engana, ikussiric higintcen naüçuela, eta egorri naüçuela çuen gibélera?

28 Eta ihardetsäi ičan cüten, clarqi ikussi diagu, Eternala hireqin çela : eta erran diagu, ičan bedi oray iuramentua madariçioneareqin gure artean, erran nahi da. gure eta hire arteän : eta egin decagun aliëntçia hireqin.

29 Gaizqiric egiten baldim badarócuc, hala nola guec hi uqitu eziügün beçala, eta nola ezpaitarroagu egiñ unqiric baiçen, eta egurri babaügu baqéän : hi oray Eternalaz bedincätua.

30 Egin çioten bada banquet bat, eta ian eta edan çuten.

31 Eta iaiqi ičan çiren goiz goiçetic, eta iuramentu egin çioten batac bertçeäri : gero Isaaqec bidaldu çitüen, eta goan çiren harenganic baqéän.

32 Gertatu çen egün hartan beréän, Isaaqen mutillac etorri çirela, eta erran çiotçatela berriac çillhatu ičan çuten putçu hartaz, erraten çiotela, aurkitu diagu ura.

33 Eta deitu ičan çuen Sçibha : horrengatic hiriaren içéna ičan da Beer-

Sçebah gaurco egün arte-raño.

34 Esauc bada berrogoy urteren adiñean hartu çituen emaztetçat Judith Beerri Hetiendarraren alaba eta Basmath Elon Hotiendarraren alaba :

35 Ceñac içatu baitçitcaizcöten izpirituco kiratas Isaaqi eta Rebecçari.

27 HOGOY ETA ÇAZPIGARREN CAPTÜLUÄ.

1 Eta gertatu ičan çen Isaaqec, çahartu ičan çen orduan, eta begiac goibeldu çitçaizconeän, halaco maneraz non expaitçuen deüssere ikusten, deitu çuela Esau bereseme lehen sortüa, eta erran çioela, ene sêmeä, eta ihardetsäi çioela, huna ni.

2 Hala erran çuen, horra, oray çahar egin naïc, etçesqiat ene heriotçeco eguna :

3 Oray bada otoizten aüt, har tçatçic hire errementac, hire fletcha tóqia, eta hire balesta, eta oha larrétara, eta atçeman dieçadac ihicçia :

4 Eta aloga dietçaqidac ene guztuco ianhariac ene gogara diren beçalacoac :

ETÓRQIĀ, XXVII.

eta ekar dietçaqidac, eta ian deçadan, ene arimac bedinca açantçat ni hill baño lehen.

5 Eta Rebeccac aditçen çuën, Isaac bere seme Esauri mintço çitçaion bi-tárteän : Esau bada goan çen larréra ihiciqia atçeman eta ekartçera.

6 Rebecca beraz mintçatu çitçaion Iacob bere semeari, çiotssála, horra aditu diat mintçatçen hire aita Esau hire anaiari, diotssála.

7 Ekar dieçadac ihiciqia, eta aloga dietçaqidac ene gogaraco ianháriac, eta hetaric ianen diat : gero bedincatuco aüt Eternalaren aitçiñean hill baño lehen.

8 Oray bada, ene sémeä, obedio dioçoc ene hitçari manatçen daroädan gauçan.

9 Oha oray ardi tégira, eta han har dietçaqidac bi bithiriñ on ahuntçen artétican, eta alogatuco çiotçat hire aitari bere gogaraco ianháriac, çale den beçalácoac,

10 Eta eramanen diotçac hire aitari, eta ianen dic, bedinca açantçat hill baño lehen.

11 Eta Iacobec ihard-etssi çioen Rebecca bere amari, horra, Esau ene anaia giçon illetssua dun, bañan ni giçon ille gabea naün.

12 Bentüras ene aitac uçituco niaün; eta iduqico niaün enganalaric batentçat, eta erakarrico diñat ene gañera madariçionea eta ez benediçioneä :

13 Eta bere amac erran çioen, ene sémeä, hire madariçionea içan dadillala ene gañeän : solament obedio dioçoc ene hitçari, eta oha, har dieçadac erran daroädana.

14 Goän tçen bada, eta hartu içan çituen, eta ekarri çiotçan bere amari, eta haren amac apaindu çituen guxtuco ianháriac, nola ere çale baitçen haren aita eta hala.

15 Gero Rebeccac hartu çituen Esau bere seme lehen sortuaren tresnariç ederrenac bereçiñ etchéan çituenac, eta hetaz bezittu çuën Iacob bere seme ondócoä.

16 Eta estali çitüen ahuntçen arteticaco bithirin larruz haren escüac, eta lepo alde illeric gabe çena

17 Eta eman gitúen Jacob bere semearen escúan gutuco janhari hec, eta alogatu iñan çuen ogia.

18 Etorri çen bada bere aita gana, eta erran çioën, ene aita, çenac ihardetssi baitçuen, huna ni: nor aiz hi ene sémeä?

19 Eta Jacobec erran çioën bere aitari, ni naüc Esau hire seme lehen sortua: egin diat nola ere hic niri erran baiharótan eta hala. Iaiqi adi, otoizten aüt, eta iar adi, eta ian çac ene ihicçitit, hire arimac benedica naçantçat.

20 Eta Isaac ec erran çioën bere semeäri, çer da haü, horren laster ediren iñanahal düän, ene semeä? eta erran çuen, hire Iainco Eternalac egin dic haü incuntratu iñan den ene aitçifñeän.

21 Eta Isaac ec erran çioën Jacobi, ene sémea hurbill adi, otoizten aüt, eta uqituco aüt iaqiteco, ea hi aiçen ene seme Esau bera, edo ez.

22 Jacob bada hurbildu çen bere aita Isaacengana, çenac uqitu baitçuen: gero erran çuen, boça haü laco-

ben boça da: bañan escu hauc Esauen escúac dire.

23 Eta etçüen ecçagutu, eçen haren escuac illetssuac çiren haren anaia Esauen escuac beçala: halacomazeraz non bedincatu baitçuen.

24 Erran çuen bada, hi aiz ene seme Esau bera? Ihardetssi çuen, ni naüc hura.

25 Erran çioën oraño, hurbill dieçadac ianharia, eta jan deçadan ene semearen ihicçitit, ene arimac bedinea açantçat, eta hurbildu iñan çuen, eta ian çuen: arnoä ere ekarri çioën, eta edan çüen.

26 Gero Isaac bere aitac erran çioën, hurbill adi, otoizten aüt, eta mussu ema dac, ene sémeä.

27 Eta hurbildu iñan çen, eta mussu eman çioën: eta Isaac ec sentitu çuen haren tresnen urriña, eta bedincatu çuen, erraten çuela, horra, ene semearen urriña, Eternalac bedincatu duen larrearen urriña beçala:

28 Iaincoac bada eman dieçala çeruetaco ihicçitit, eta lureco giçe-

netic, ogi-bili franco eta arnóric hobérena.

29 Pobluec çerbitça aq-átela, eta naçioneac iar daitéçela ahuspez hire aitçiñean : ičan adi naüssi hire anaien gañéan, eta hire amáren semeac iar daitéçela ahuspez hire aitçiñean : hi madaricatuco aüéna madaricá bedi, eta hi bedincatuco aüéna, bedinca bedi.

30 Eta gertatu çen Issaquec akaóatu çuen beçain sarri Iacoben bedincátçea, eta nola solament Iacobilkitçen baitçen bere aita Issaqen aitçiñetican, haren anaia Esau bihurtu ičan çela bere ihicitic.

31 Çeñac ere ápaindu baitçituén guztuco ianháriac, eta ekarri baitçiotçan bere aitari, eta erran baitçioén, ene aita iaiqi bedi, etaian beça bere semearen ihicitic, hire arimac bedinca naçántçat.

32 Eta Isaac bere aitac erran çioén, nor aiz hi ? eta erran çuen, hire semeá naüic, hire seme lehen sortüá Esau.

33 Eta Isaac seasítüá içatu çen bere baitan miracu-illuzco mobimendu haün-

di batez : eta erran çuen, çein da, eta non da bada ihizqia atçeman duen eta ekarri darotan hura, eta ian diat guçietárican hi etorri baño lehen : eta haña bedincatu diat, har-gatican ere içango duc bedincátua ?

34 Eta Esau cadituçituen beçain sarri bere aitaren hilçac, egin çuen harri-garrizco deyhádar handi eta min bat. Gero erran çioén bere aitari, bedinca naçac, ni ere hañü ungi, ene aita.

35 Bañan erran çüén, hire anaja etorri duc tromperiaz eta eraman dic hire benediçionea.

36 Eta Esau erran çuen, eztute ungi deitu içatu haren içéna Iacob ? Eçen iadan azpiratu ičan niaüic bi aldiz : eraman dic ene primutassun-çuçéna, eta horra, oray eraman dic ene benediçioneá. Gero erran çüén, ez tarotac guardatu benediçioneric ?

37 Eta Issaquec ihardetsi ičan çioén Esauri, ciotssala, horra, eçarri diat haña naüssi hire gañean, eta eman ičan çiotçat bere anaia guçiac mutiltçat :

eta guarnitu diat ogiz eta arnoric hoberenez : eta çer egiñen daroat bada nic, ene sémeä ?

38 Eta Esau erran çioën bere aitari, eztuc benediçione bat baiçen, ene aita ? Bedinca naçac ni, ni ere haiñ ungi, ene aita : eta Esau bere boça goratçen çuela, nigar egin çuen.

39 Eta Isaac haren aitac ihardetssi çuen, erraten çioëla, horra, hire egoitça içango duc lurreco giçénein, eta çeru gañetaco ihintçan.

40 Eta biçico aiz hire expátaz, eta çerbitçatuco duc hire anaja : bañan gertatuco duc naüssi egiñ eta, porroscatuco diála haren uztárria hire lepo gañetic.

41 Eta Esau higindu içan çuen Jacob, bere aitac bedincatu çuen benediçionea çela caüssa : eta erran çuen bere baitan, ene aitaren dolu egunac hurbiltçen dire : orduan hillen dut Jacob ene anaja.

42 Eta salatu çiotçaten Rebeccari Esau bere seme lehen sortuaren perpaüssac : eta egorri çuen deit-

çera Jacob bere seme ondócoä, eta erran çioën, horra, Esau hire anaja contssolatçen duc hitaz hillen atëla.

43 Oray bada, ene sémeä, obedi dioçoc ene hitçari ; altçha adi, eta egic ihessi Caranera Laban ene anaiaçana :

44 Eta egon adi haréqiñ çembeit demboraz, hire anajaren fulia iragan dadiñ arteraño :

45 Eta haren colera hireganic aldara dadiñ arteraño, eta egin diotçaan gañçac ahanç daqizeon arteraño. Gero bidaldaco diat hi erretirátçera handic : çergatic gabétuco nintéqe çuez biez egun batez ?

46 Eta Rebeccac erran çioën Isaaqi, unhatu nauc biçitçen, ema Hetiendar hauc direla caüssa. Jacob hartçen baldim badu emaztétçat Hetiendar haütáric, herri huntaco hunaco nescátçha hauc diren beçala, çertaco baliatçen çait biçia ?

28 HOGOY ETA ÇORTÇIGÁRREN CAPITÚLUÁ.

I Isaaqec bada deitu içan

ETÓRQIĀ, XXVIII.

çuen Jacob, eta bedincatu çuen, eta manatu çuen, çiotssála, eztuc hartuco emaztetçat Canaango nes-cátçhen artétican.

2 Iaiqi adi, oha Paddan-Aramara, Bethuel hire amaren aitaren etçhé-ra, eta handie har tçac hiretçat Laban hire amaren anaiaren alabetarie emaztetçat.

3 Eta Iainco bortitç guçiz puçhantac bedinca açá-la eta berretaraçi, eta haüñitç egiñ açála, egiñ adintçat poblu bildúma.

4 Eta eman dieçaála Abrahamen benediçioneá, hiri, eta hire ondoreari hireqiñ, ardietas deçaántçat primutassuntçat hiri arrotç içatu açena, Iaincoac Abrahami eman dioëna.

5 Isaacqec bada egorri çuen Jacob, ceña goan içan baitçen Paddan-Aramara Laban Bethuel Aramiendarraren semeagana, Rebecca, Jacob eta Esaur-en amaren anaiagana.

6 Eta Esauic ikussi çuën Isaacqec bedincatu çuela Jacob, eta bidaldu çuela Paddan-Aramara handie har ceçántçat emázteá beretçat: eta manatu çue-

la, bedincatçen çuëncän, çiotssála, ezteçaala har emázteá Canaango nes-cátçhen artétican :

7 Eta Jacobec obeditu çituela bere aita eta bere ama, eta goan içan çela Paddan-Aramara.

8 Esauic beraz ikussirican Canaango nes-cátçhac desagradatçen çitçazcola Isaac haren aitari,

9 Goan içan çen Ismael-gana, eta hartu çuen emaztetçat, bere bertçe emazteez lekora, Mahalath, Ismael Abrahamen semearen alaba, Nebaiotchen arréba.

10 Jacob bada partitu çen Beer-Seebahtic, eta goan içan çen Caranara.

11 Eta incuntrátu içan çen leku bátcän, non iragan gaba, çeren eta iguz-gia estali baitçen : hartu çuen bada lekuco harrietáric, eta hetaz egiñ içan çuen bere buhúrgia, eta lo egin çuen leku hartan.

12 Orduan egin çuen ametss, eta horra çurubi bat paussatua çen lurra-ren gañean, eta haren buruac uqitçen çuen çeruetaraño, eta horra, Iaincoaren Aingeruac igaten

eta iaüsten çiren hartaric.

13 Eta horra, Eternala haren gañéän çegóän, eta erran çuen, ni naüic Eternala, hire aita Abrahamen Iaincoá eta Iaaqen Iaincoá, emanen daróat hi lo atçan lúrra, hiri eta hire ondoreari.

14 Eta hire ondorea içanen duc lurreco herraüt-sen beçala, eta hedatuco aiz Occidentera, eta Orientera, eta Septentrionera, eta Eguberdira, eta lurreco arraça guçiac bedincátuac içango dituc hitan eta hire haçian.

15 Eta horra, hiréçin naüic, eta begirátuco aüt norat ere goango bahaiz eta han : eta bihurraragico aüt herri huntarat : eçen ez aüt utçico non ezaroadan egiñ erran daroadána.

16 Eta Iacob iratçarri içatu çen orduän bere lotaric, erran çüen, egiaz Eternala leku huntan da, eta ezneäqien deüssere.

17 Eta beldurtu çen, eta erran çuen, ala leku hau harrigarria baita ! ezta hemen Iaincoaren etçhéa baiçen, eta hemen da çeruetaco atéä.

18 Eta Iacob iaüqi çen goiz goiçetic, eta hartu içan çüen harri bere buhúria egiñ içan çuena, eta alogatu çuen señáletçat, eta issúri içan çuen olioá haren buruären gañera.

19 Eta deitu çüen leku haren içéna Beth-El : nola cre lehebago herriac içéna Luz içatu baitçuen eta hala.

20 Eta Iacobec egin içan çuen botu bat, çiotssála, Iaincoa enéçin baldim bada, eta begiratçen baldim banau egiten dudan bijajan, eta ematen baldim badarot ogia jateco eta trésnac beztitçeco,

21 Eta bihur banadi haqéän ene aitaren etçhéra : egiaz Eternala içanen tçat Iainco.

22 Eta hunáco harri señáletçat alogatu dudan hau içanen da Iaincoaren etçhéa : eta hic niri emango darozqidacan gaüça guçietaric emanen daróat ossoqi detçhúma.

29 HOGOY ETA BDERATÇIGARREN CAPITÚLUÄ.

1 Iacob bada lotu çitçaiçion bideäri, eta çuan

ETÓRQLĀ, XXIX.

ičan çen Orientárren her-
rira :

2 Eta begiratu çuen eta horra, putçu bat larre bá-
tesin, eta han béreän hirur
ardi tropéla putçu ondóan
çeüdeçénac : eçen putçu
hartan edaraten çitüzten
artáldeac, eta baçen har-
ri haüdi bat putçuaren
çintçurreän.

3 Eta artalde guçiac han
bildu eta, kentçen çuten
harría putçuaren çintçur
gañetic, eta edaraten çit-
uzten artáldeac : gero
eçartçen çuten harría bere
lekuän putçuären çintçur
gañean.

4 Eta Iacobec erran çio-
ten, ene anajac, nongóac
çaréte? eta ihardetsi çu-
ten, Carango gare.

5 Eta erran ičan çioten,
eztüçüé eçagutçen Laban
Nacorren sémeä? Eta ihar-
detsi çuten, eçagutçen
dugu.

6 Erran çioten, ungi da-
go? Ihardetsi çioten,
ungü dago : eta horra, Ra-
chel haren alaba, çeña
heldu baita artaldeäre-
qiñ.

7 Eta erran çuen, horra,
egun çabala da oraño, ez-
ta artáldeä erretiratçeco

dembóra : edara çatçüé
artáldeac, eta goanaraz
bazçátçera.

8 Ihardetsi ičan çuten,
eçiñ ahal giñeçáçe, art-
aldeguçiac biri-billeçadit-
eçen artenaño, eta ken de-
çaten artéan harría put-
çuären çintçur gañetican,
eta edara detçagun artean
artáldeic.

9 Eta nola oraño mintço
baitçen heçieqiñ, Rachel
etorri ičan çen bereaitaren
artaldeäreqiñ : eçen art-
çaña çen haña.

10 Eta gertatu ičan çen,
Iacobec ikussi çuen beçain
sarri Rachel Laban bere
amaren anaiaren alába, eta
Laban bere amaren anai-
aren artáldeä ; hurbildu
ičan çen, eta kendu çuen
harría putçuären çintçur
gañetic, eta edaratu çüen
Laban bere amaren ana-
jaren artáldeä.

11 Eta Iacobec mussu
eman çioën Racheli, eta
bere boça goratçen çuela
nigar egin çuen.

12 Eta Iacobec declaratu
çioën Racheli, haren aita-
ren anaia çela, eta Rebec-
caren sémeä çela : eta
laster eçiñ ičan çuen, eta
erran çioën bere aitari.

13 Eta gertatu çen Labanec aditu çituen beçain sarri bere arrebaren semearen berriac, laster egin çuela haren aitçiñera, eta bessarcátu çuela, eta eman çioëla mussu, eta erakarri çuela bere etçhéra : eta condatu çiotçan Labani gauça horioc guçiuc.

14 Eta Labanec erran çioën, egiazqi ene heçurra eta haragia aiz : eta egotu içan çen harequiñ illhabéte bat ossoqi.

15 Labanec erran çioen oraño Iacobi, çerbitçatuco naüe doháñic, çeren aiçen ene anaia ? Declara dieçadac çer içanen den hire saria.

16 Labanec bada baçituen bi alaba : çaharrenaren içena çen Lea : eta gazteenaren içena Rachel.

17 Bañan Leac begiäc mimberac çituen, eta Rachelec gorputç táillu eder bat çuen, eta ederra çen ikusteco.

18 Eta Iacobec maite çuen Rachel ; hargatic erran çuen, çerbitçatuco aüt çazpi urtez Rachel hire alaba gazteenaren amoregatic.

19 Eta Labanec ihar-

detssi çuen, hobeago duc hiri eman dieçadaan haña eçen ez bertçe giçon bati ematen banio : egon aüi enoqiñ.

20 Iacobec bada çerbitçatu çuen çazpi urtez Rachelentçat, çeñac iduritu baitçitçaiçcon çembeit egun guti beçala, çeren maite baitçüen.

21 Eta Iacobec erran çioen Labani, eman dieçadac ene emáztca : eçen ene dembora akabatu duc, harengana nohäntçat.

22 Labanec bada biribilçatuçitüñ lekuco jende guçiuc, eta egin çuen banquet bat.

23 Bañan arratasa etorri cen orduan, hartu çuen Lea bere alaba, eta ekarri çioën Iacobi, çeña etorri baitçen harengana.

24 Eta Labanec eman çioën Zilpa bere nescátoä Lea bere alabari nescátótçat.

25 Bañan goiça etorri içan çen ordüan, horra, Lea çen : eta Iacobec erran çioën Labani, çer egin darótac ? Eztut çerbitçatu hire etçhéan Rachelentçat ? Eta çergatic enganatu naüe ?

ETÓRQIÄ, XXX.

26 Labanec ihardetssi çuen, eztute horrela egiten leku huntan, ematea gazteéna çabarrenären aitçihéän.

27 Akaba çac hunen astéa, eta emanen daroägu húra ere ene etçhéän oraño egingo düän çerbitçaréntçat bertçe çazpi urtez.

28 Iacobec beraz egin çuen hala, eta akabatu çuen Learen astéa, gero Labanec eman çioën Iacobi emaztetçat Rachel bere alaba ere.

29 Eta Labanec eman çioën Bilha bere nescátoä, Rachel bere alabari nescátotçat.

30 Etorri çen bada Rachelengana ere, eta maitatu içan çuen gehiago Rachel eçen ez Lea : eta çerbitçatu çuen oraño haren etçhéän bertçe çazpi urtez.

31 Eternalac ikussirie higindua çéla Lea, idéqi içan haren ema-sábela, bañan Rachel agor çen.

32 Eta Leac contçebitu çuen eta egiñ içan çuen seme bat, eta deitu haren içéna Ruben : eçen erran çuen, çeren Eternalac be-

giratu baitio ene afflicciónari, hargatican oray ere maitatuco naü ene senhárrac.

33 Berriz contçebitu içan çuen eta egin çuen seme bat, eta erran çuen, çeren eta Eternalac entçun baitu higindua nintçéla, eman içan darot haii ere : eta deitu çuen horren içéna Simeon.

34 Eta contçebitu çuen oraño eta egin çuen seme bat, eta erran çüen, oraingo aldian bada ene senharra egongo da eneqiñ iuntaturic : eçen egin diotçat hirur seme : hargatican deitu içan çuten haren içéna Leui.

35 Oraño gehiago contçebitu çüen eta egin çuen seme bat, eta erran çuen, aldi huntan laüdatuco dut nic Eternala. Hargatican deitu çuen haren içéna Iuda : gero gelditu çen haür egitetic.

30 HOGOY ETA HAMARGARREN CAPITÓLUÄ.

I Ordüän Rachelez ikussirie etçioela egiten haürrie Iacobi, ieloscor içatu çen bere aizpa Leaz ; eta erran çioën Iacobi, eman

dietçaqidac haürrac, bertçela hilla naüe.

2 Horrengatic hassarra-tuiçançen Jacob Rachelen contra, eta erran çuen, laincoaren leküan naiz ni, çeñac debecatu baitáron sabeleco fruitüa.

3 Eta erran çüen, hórta Bilha ene nescátoä, ator horrengana, eta haürra egiñen die ene belhaünen gañcan, eta içanen diat casta haren bidez.

4 Eman çioen bada Bilha bere nescátoä emaztetçat, eta Jacob etorri içan çen harengana :

5 Çeñac contçebitu baitçüen eta egiñ seme bat Jacobi.

6 Eta Rachelec erran çüen, laincoac juiatu içan du enétçat, eta entçun içan du ene boça ere, eta eman darot seme bat : hargatic deitu içan çuen haren içéna, Dan.

7 Gero Bilha Rachelen nescátoac contçebitu çuen oraño, eta egin çioen bigarren seme bat Jacobi.

8 Eta Rachelec erran çuen, çhoill ungi gudu-catu içan naiz ene aizpáren contra, hargátican içatu ere dut nic bitória :

eta deitu içan çuen haren içéna, Nephtali.

9 Leac beraz ikussirican gelditu çela haür egitetic, hartu içan çuen Zilpa bere nescátoä, eta eman çioen Jacobi emaztetçat.

10 Eta Zilpa Learen nescátoac egin çioen seme bat Jacobi.

11 Eta Leac erran çuen, tropela etorri da, eta deitu çuen haren içéna, Gad.

12 Berriz Zilpa, Learen nescátoac, egin çioen bigarren seme bat Jacobi.

13 Eta Leac erran çuen, hori da ni dohatssu egiteco ; eçen nescátçee ni erraüngo naüte dohatssu : eta deitu içan çuen haren içéna, Aser.

14 Eta Ruben goän içan çen ogi bil demboran, eta aurkitu çituen mandragorac larréan, eta ekarri içan çiotçan Lea bere amari. Eta Rachelec erran çioen Leari, eman dieçadan, otoizten aüt, hire semearen mandragorétarie.

15 Eta ihardetssi çioen, gaiça gutia da hic niri craman içan darotansla neüre senhárra, ene semearen mandragorac ere

eramaten ezpaldim bada-rozqidan? eta Rachelec erran çuen, lo egin beça bada gaurco gabaz hire-qiñ, hire semearen mandragorengatic.

16 Eta Iacob bihurtu içan çen orduan larretic arrátsean, Lea ilki çitçáion aitçiñera, eta erran çioën, etorrico aiz ene gana: eçen gelditu aüt mercatúria egiñcan ene semearen mandragorentçat: eta hareqin lo egiñ içan çuen gau hartan.

17 Eta Iaincoac entçun içan çuen Lea, eta contçúbitu çuen, eta egin çioën Iacobi bortçgarren semé bat.

18 Eta evran çuen, Iaincoac eman darot ene golárdoá, çeren eta eman baitiot ene nescátoa neüre senharrari, eta deitu içan çuen haren icéna, Issacar.

19 Eta Leac contçebitu çuen oraño eta egin çioën seygarren semé bat Iacobi.

20 Eta Leac erran içan çuën, Iaincoac eman darot dote on batetarican: orasingo aldian, ene senharrac hantatuco naü: eçen egin diotçat sey

haur, eta deitu çuen haren icéna, Zabulon.

21 Ondoan gero erdi içan çen alaba batez, eta deytu çuen haren icéna, Dina.

22 Eta Iaincoá orhoitu içan çen Rachelez, eta Iaincoac haña entçunic ideqi çioen bere emasabéla.

23 Orduan contçebitu içan çuën, eta erdi içatu çen seme batez; eta erran çuën, Iaincoac kendu içandu ene laidóá.

24 Eta deitu çuen haren icéna Iosep, erraten çuela, Éternalac ematen darot bertçe seme bat

25 Eta gertatu içan çen, nola Rachel erdi içatu baitçen Iosepez, Iacobec erran çioëla Labani, egor naçac, eta bihurtuco naüc hemendic ene lekúra eta ene herrira.

26 Eman dietçáqidac ene emázteác eta ene haürrac çeñenamoresçatic çerbitçatu içan baihaüt, eta goango naüc: eçen badaçic çer çerbitçuz çerbitçatu aüdan.

27 Eta Labanec ihardetsi çioen, adi çac, otoizten aüt, ediren baldim badut gracia hire aitçi-

ETÓRQIÄ, XXX.

ñean. Ikussi diat, Eternalac bedincatu nauëla, hi aiçela caüssa.

28 Erran çioen oraño, declaraçac, obligatua içango natçaican saria, eta emango daróat.

29 Eta ihardetssi çioën, badaçic nola çerbitçatu aüdan, eta nolaco egiñ içanden hire abre bestiaçia ene-qiñ.

30 Eçen hic uëna ni etorri baño lehen gaüça gutia çüän, bañan berretu içatu duc ham batenaz eta gehiagoz, eta Eternalac bedincatu içatu aü ene etórçean : eta oray noizegingo dut nie çerbeit gaüça neüre etçhecotçat ere ?

31 Eta Labanec erran çioen, çer emanen dároät ? eta Iacobec ihardetssi çuen : eztárotac emanen deüssere : egin nahi baldim badarótac haü, oraño bazkeragingo ditiat hire artáldeäc eta begiratuco tiat.

32 Iragan nadiñ gaür hire artaldeen artean, eta eman betçate aparçean ardi picotatu eta notatu guçiac : eta bildotssen artéco gorricara guçiac : oro bat ahuntçen arteco notatuac eta pico-

tátuac : eta hori içango duc ene saria.

33 Eta hemendic aitçiñera ene iusticia içango duc lekucó enotçat : eçen etorrico aiçenean ene golardoaren gañera hire presentçian, ahuntçen artean picotátuac edo notátuac, eta bildotssen artéan gorricara içango eztiren guçiac, içanen dire idúçiac ohoinçeriatçat, aurkitçen baldim badire ene baitan.

34 Ordúan Labanec erran çuen, ungi duc, nahi diat : içan bedi nola ere erran baituc eta hala.

35 Eta egun hartan, apartatu içan çitüen aker mercatu eta picotatuac, eta ahuntç picotatu eta notatu guçiac, çhuri non ere baiçüren guçiac, eta bildotssen artéan gorricara çiren guçiac : gero eçarri çitüen bere semeen escüenartéan.

36 Eta eman çuen hirur egunen bides bere eta Iacoben artéan eta Iacobec bazcaraitçen çitüen Labanen gañeraco artáldeäc.

37 Bañan Iacobec hartu çituen zur-çhuri eta urritz eta gaztañ ondo çhigor frescöac, eta pelatu çituen açal çhuriac, agertçen çué-

la çhigorretan çen çhuria.

38 Eta eçarri çitüen çhigor pelatu çitüenac, artaldean aitçinean, edateco ur asketan, non edatera etortçen baitçiren ardiac, eta sartçen çiren beróan etortçen çiren orduan edátera.

39 Ardiac bada berotçen çiren çhigórrac iküsteán, hargatic egiten çituzten ardi mercatu, picotatu, eta notátuac.

40 Eta Iacobec errepartitu çitüen bildótssac, eta egin çuen Labanen artaldeco ardiac içan çetçáten histan mercatuicaco ardiac, eta gorricra çiren guçiac : eta eçarri çitüen apártean, eta etçituen eçarri Labanen artaldean ondoán.

41 Eta gertatçen çen ardi keçha-bérac berótçera etortçen çiren aldi guçiez, Iacobec ematen çituela çhigórrac asketan barna artaldearen begien aitçinean, sar çiteçentçat beróan çhigorrey begiraturic.

42 Bañan ardiac berancor çirénean, etçituen eçartçen, eta berancorrac La-

bani heldu çitçaiçcon eta keçha-berac Iacobi.

43 Hala Persunaia hori haúndi egiñ içan çen ontassunex gehiago baño gehiago, eta içatu çuen artalde franco, nescato eta mutil, camelu, eta asto.

31 HOGOY ETA HAMECAGARREN CAPÍTULUÁ.

1 Aditçen ditu bada Labanen haúren perpátissac, çiotssátela, Iacobec hartu ditu gure aitari çihoazcon gauça guçiac : eta gure aitari çihoazcon gauçen bidez ardietsi gloria hori guçia.

2 Eta Iacobec begiratu çioen Labanen bissaiari, eta horra, etçen haren aldéra lehenago beçala.

3 Eta Eternalac erran çioen Iacobi, bihur adi hire aiten herrira, eta hire ahaidétara eta hireqiñ içanen naüe.

4 Iacobec beraz egorri çitüen deitçera Rachel eta Lea larréra etórtçeco artaldetára,

5 Eta erran çioten, eçagutçen diñat çuen aitaren bissonian eztela ene aldéra lehen beçala : bizçitárte-

an ene aitaren Iaincoá eneqiñ içatu dun.

6 Eta badaqicuë, ene egiñ ahal guçiaz çerbitçatu dudála çuen aita :

7 Bañan çuen aita trufatu içan dun nitaz, eta gambiatu içan diñ ene golárdoz hamar aldiz : guçiareqiñ ere Iaincoac etçion permetitu niri egi-tera gaitçic batere.

8 Horrela erraten çuëneän, picotatuac içanen dituc hire golardo ; orduan ardi guçieç picotatuac egiten çituzten : eta erraten çuëneän, mercátuac içanen dituc hire golardo ; ordúan ardi guçieç mercatuac egiten çituzten.

9 Eta Iaincoac kendu içan du abre bestiaçia çuen aitaganic, eta niri eman içan darot.

10 Eçen gertatu içan çen ardiac beróan sartçen çiren dembóran, altçhatu nituela neüre bégiac, eta ikussi nuëla amétssetan, eta horra akérrac igaten çiren ahuntç mercatu, picotatu, eta notatuëtara.

11 Eta Iaincoaren Aingé-rusc erran çiautánan amétssetan, Iacob, eta ihardétsi niñan. buna ni.

12 Eta erran çiañan, altçha tçac oray hire bégiac, eta begira çac : aker guçiac ahuntçétara igaten dirénac mercátuac, picotátuac, eta notátuac dituc. Eçen ikussi tiat hiri Labanec egiten darozqian guçiac.

13 Ni naçic Iainco hortatç Beth-Élcoá, non gantçutu baihuën harri señáletçat altçhaturicácoa, han botu bat egiñ hinarotan ordúan. Oray bada iaiqi adi, ilki adi herri hortaric, eta bihur adi heüre ahai-deen herrira.

14 Rachelec bada eta Leac ihardétsai çuten eta erran çioten, badiagu oraño gure parte eta primutássuna gure aitáren etçhean ?

15 Ezcare hartaz idúçiac içatu atçe beçala ? Eçen saldu giáitic : eta oraño ian içan dic ossoqi gure diruá.

16 Eçen aberastassun guçiac Iaincoac gureaitari kendu diotçanac guri heldu çitçaiçiqun eta gure haurrey. Oray bada egi tçic Iaincoac erran darózqian gaitçic guçiac.

17 Hala Iacob iaiqi içan

çen, eta iganaraçi çitüen bere haürnac eta bere emázteac cameluen gañéra.

18 Eta eraman çuen bere aitçineän bere abre bestiäqi eta irabaci çituen ontassun güçiac, eta posseditçen çituen, eta Paddan-Aramen irabaçi çituen gauça güçiac, etortçeco bere aita Isaacen gana Canaango herrira.

19 Eta nola Laban goän baitçen bere ardien moçtéra, Rachelec ebatasi içan çituen bere aitaren niniac.

20 Eta Jacob itçuri çitçajon Laban Aramiendar-rari, çeren ezpaitçioen hitçic erran ihessi baitçihoan.

21 Ihessi egin çuen bada bere gauça guçieqiñ : eta partitu çen, eta iragan çuen ibaya, eta goan çen Galaadco mendi aldéra.

22 Eta hirugarren egüneän erran çioten Labani, Jacob goän çela ihessi.

23 Orduan hartu çituen bere anaiac bereqiñ, eta jarraiqi içan çitçajon ondótic çazpi egunen bidéän, eta atçeman içan çuen Galaadco mendian.

24 Eta Iaincoa etorri

çitçajon Laban Aramiendar-rari amétssetan gabaz, çiotssála, begir aüc, bentúraz ez adin etor mintçatçera Iacóbeqiñ onetic gaitçera.

25 Labanec bada atçeman içan çuen Jacob. Eta Iacobec landatu çitüen bere tabernácleac mendian. Eta Labanec landatu çüen beréä bere anaieqiñ Galaadco mendian.

26 Eta Labanec erran çioen Iacobi, çer egin duc? Niri itçuri atçait : eta eraman dituc ene alabac gerlaco pressoniérac beçála.

27 Çergatic gorle içan aiz ihessi goütéco, eta itçuri aiz enegánican, eta eztárotac declaratu, eta bidálduco indúdan bozcarioeqiñ, canta, tamburiñ, eta çhirribicáreqiñ.

28 Eta eztárotac utçi mussu emátera ene semeey eta ene alabey : oray erhóqi egin duc hori egiteän.

29 Escuan diat ahala çuey gaizqi egiteco : banan çuen aitaren Iaincoa mintçatu çitçaitan niri iragan gabéän, erraten çarotála, begir aüc min-

tçatçetic Iacobeqiñ oné-
tican gaitçera.

30 Ungi ðuc bada góän
içan aïçen horréla kéçha,
çeren eta hire aitaren
etçheraco gutiçia haundia
baihuën : bañan çergati-
can ebatssi içan dituc ene
iaincoac ?

31 Eta Iacobeç ihard-
esten çuëla, erran çioën
Labani, çeren beldur
bainintçen : eçen erraten
nian begiratu behar çéla,
benturaz gora ezeçantçat
hire aláhac enegánican.

32 Nori ere aurkituco
baitiotçac heüre iaincoac,
eta hura ez bedi biçi ;
eçagut çac gure anajen
aitçuñeän, ea haden çerbeit
gäuça hirerie ene baitan,
eta har tçac. Eçen Iaco-
bee etçeaçien Rachelec
ebatssi çituela hec.

33 Laban bada etorri
içan çen Iacoben taber-
náculosera, eta Learen taber-
náculosera, eta bi nescatoen
tabernáculosera, eta etçituen
ediren içátu. Eta Learen
tabernacletic ilkirican,
etorri içan çen Rachelen
tabernáculosera.

34 Bañan Rachelec har-
tu çitüen niníac eta eçarri
çituen camelu baten bas-

tan, gero iarri içan çen
heçien gäuëan. Eta La-
baneç miratu çüen taber-
nacle guçia, eta etçituen
aurkitu.

35 Eta erran çioën bere
aitari, eztaçiola desagrada
ene iaünari, çeren eçiñ
iaiqi ahal naiten horren
aitçuñeän : eçen badut
emazteçy etórtçera ussat-
uricaco gäuça húra. Eta
miratu çüen, bañan etçi-
tuen ediren niníac.

36 Eta Iacob hassarratu
çen, eta ihardúqi çuen
Labaneqiñ, eta ihardesten
çioëla, erran çioën, çer
da ene hobéna ? çer da
ene bekátüä, kar handi-
reqiñ ondótic jarráiqi ba-
haitçat ?

37 Erabilli içan ðuc ene
mañada guçia : çer gäuça
aurkitu ðuc hire etçheco
mañada guçitic ? eçar tçac
hemen ene anajen eta
hire anajen artéan, eta
iuja beçate noro düën
fálta gu bietáric.

38 Hireqiñ içatu naüç
iragan hogoy urte haütan :
hire ardi eta ahuntçec
eztiteç hutss egiñ : eztitiat-
ian hire artaldetaco çhi-
kíroic.

39 İçatu baldim bada

çembeit bassa bestiaz çaticaturicacóric, ezta roz-
qiat ekarri: neurorrec
iassan içatu diat bide-gá-
beá: eta ene escutican
galdetçen uën: oraño
egunex ebasten çéna,
gauaz ebasten çéna.

40 Egunaz beróac cont-
ssumitçen nindian eta
gáiaz jeládac: eta ene
loá ihessi çihóan ene be-
gien aitçinetican.

41 Çerbitçatu süt iragan
hogy urte haütan hire
etçhéan, erran nahi da,
hamalaür urtez hire bi
alabentçat, eta sey urtez
hire artaldeentçat: eta
gambiatu darótac hamar
aldiz neüre golárdoá.

42 Ene aitaren laincoa,
Abrahamen laincoa, eta
Isaaqen ikara içatu ezpa-
liz enetçat, egiaz bidal-
duco oray hütssic. Bañan
laincoac begiratu çioc ene
afficçioneari, eta ene es-
cuetaco neqéari: eta erre-
prehenditu içan aü iragan
gaüéan.

43 Eta Labanec ihar-
détssi çioën Iacobi eta
erran çuën, hunaco nes-
catça haüc ene alabac
dituc, eta hunaco haür
haüc ene haürrac dituc,

eta hunaco artalde haüc
ene artaldeac dituc, eta
ikusten dituan guçiac en-
eac dituc: eta çer gauça
içan nintçaloqéte gaür
neüre alaba hauy edo
horion haür egin dituz-
téney?

44 Oray bada, eá trata
deçagun alientçia hic eta
nic, ceña içango baita seña-
letçat hire eta ene artéan.

45 Eta Iacobec hartu
çuën harri bat, eta çhu-
çhendu çuen señaletçat.

46 Eta erran çioten bere
anajey, bil çatçué harriac:
çeñec harriac ekarri eta,
egin baitçúten mahain bat,
eta jan baitçúten han ma-
hañ haren gaüéan.

47 Eta Labanec deitu
çuen hura Iegar-Saha-
dutha: eta Jacobec deitu
içan çuën Galhed.

48 Gero Labanec erran
çuen, mahañ haü içan
bedi gaür lekuco ene eta
hire artéan. Hargatic ha-
ren içéna deitua içan çen
Galhed;

49 Bayta Mitspa ere:
çeren erran baitçúen, Eter-
nalac eman beça guardia
hire eta ene gaüéan, bata
bertçeganic erretiratçera
etortçen garen ordúan.

50 Aflijitçen baldim baituc ene alabac, eta hartçen baldim baduc emazteric ene alabez landan, eztuc içango nihor lekuc gure artéan, begira çac, Iaincoa içango due lekuc ene eta hire artéan.

51 Gehiago Labanec erran çioën Iacobi, horra, mahañ haü, eta horra señalessa çhuçendu dudana ene eta hire artéan.

52 Mahañ haü içango due lekuc eta señalessa hori içanen due lekuc, nic, hiregana heldu naiçéla, eztudéla iraganen mahañ hori: hic ere, enegana heldu aiçéla, eztuala iraganen mahañ hori eta señalessa gaitç egiteco.

53 Abrahamen Iaincöc eta Nacorren Iaincöc iuia beça gure artéan, erran nabí da, heqien sitaren Iaincöc. Bañan Iacobec egin çuen iuramentu bere aita Isaaqen ikaraz.

54 Eta Iacobec ofrendatu çuen sacrificio bat mendian: etadeitu çitüen bere anajec ogi iatéra. Ian içan çuten bada ogia, eta iragan çuten gaña mendian.

55 Eta Labanec goiz goitetic iaiqirican, mussu eman çioten bere semeey eta bere alabey, eta bedincatu çitüen eta goan içan çen. Hala Laban bihurtu içan çen bere lekura.

32 HOGOY ETA HAMABI-GARREN CAPITULUÄ.

1 Eta Iacob goan içan çen, eta Iaincoaren Aingeruac etorri çitçaiçcon aitçiñera.

2 Eta Iacobec ikussi çituen beçain sarri erran çuen, hemen da Iaincoaren egoitça, eta deitu içan çuen leku haren içena Mahanajim.

3 Eta Iacobec bidaldu içan çituen mandatariac bere aitçiñean, Esau bere anajagana, Sehireco herri-
ra, Edomgo lurrera:

4 Eta gomendatu çioten, çiotssala, hunela erranen diçquë Esau ene iaünari, hunela erran içan die Iacob hire mutillac, egotu içan naüc arrotç beçala Labanen etçhéan, eta han egotu naüc oray arteraño.

5 Hala, badiat idi, asto, ardi, mutill eta nescato: hori bidaltçen çioät erratera ene iaünari, ediren

deçadántçat gracia horren aitçiñean.

6 Eta mandatárisç bihurtu içan çiren Iacobengana, çiotssatéla, etorri içan gaituc hire anaia Esauengana, eta oraño heldu duc hire aitçiñera, laür ehun giçon bereqin dituela.

7 Orduán Iacob hagitç beldurtu eta penetan içatu çen, eta errepertitu içan çuen hareqin çen poblua, eta ardiac, eta idiac, eta caméluac bi bandetara, eta erran çuen,

8 Esau etórtçen baldim bada banda batétara, eta iaçartçen baldim badio, egongo den gañeraco banda salbatuco da.

9 Iacobec erran çuen oraño, O ene aita Abrahamen Iaincoa, ene aita Isaacen Iaincóa, O Eternal niri erran darotana, bihur adi hire herrira eta heüre ahaidétara, eta egiñ daróat ontassun:

10 Tipiegi naüc hire gracia guçien eta hire mutillari egin dioán egia guçiaren aldean: eçen iragan diat ene makilla-reqin Jordan haü: bañan oray egin naüc bi banda.

11 Otoizten aüt, begira naçac ene anaia Esauen escutican: eçen beldur niatçajoc, benturaz etor eztadiñ, eta jaçar eztieçadan, eta amari hairren gañetic.

12 Eta erran duc, egiaz egiñen daróat ontassun, eta egiñaraçico diat hire ondórea itsassoco haréa beçala, haüñitç içanaren podorez nihore ere eçin conda abal deçaqéna.

13 Eta iragan çuen gaüa leku hartan, eta hartu içan çuen, escura etorri çitçaionetican present bat bere anaja Esauentçat:

14 Erran nahi da, bi ehun ahuntç, hogoy aker, bi ehun ärdi, hogoy çikiro,

15 Hogoy eta hamar camélu esné-dun, eta

beçien uméac, berrogoy çahal gazte, hamar çeçen gazte, hogoy asto eme, eta hamar asto cüme.

16 Eta eçarri çituen bere mutillen escuen artean, tropela bakotça apart, eta erran çioten, iragan çaitexte ene aitçiñean, eta egi çüe, içan dadin distántçia artalde baten eta bertçearen artean.

17 Eta manatu çuen le-
bembicicoa, çiotssala, ene
anaia Ésauc incuntruato
aiüneän, eta galdetuco
daroüneän, diotssala, no-
réna aiz? eta norat oha?
eta nórenac dire hire ait-
çiñeän diren gauça ho-
rioc?

18 Orduan errango duc,
ninauc Jacob hire mutilla-
rena: hau duc present
bat Esau ene iaünari
egórria: eta horra oraño
gure ondotican.

19 Eta oro bat manatu
çioën bigarrenari, eta oro
bat hirugarrenari, eta oro
bat artaldean ondotican
çihoaçen guçiey, erraten
çüela, miniçatuco çaixcôte
hitç horren arabera, Esau-
ri, aurkitçen duçuen or-
duän:

20 Eta erranen duçüe
oraño, horra Jacob hire
mutilla gure gibeletican,
eçen erraten çuen, sosse-
garaçico diat haren bis-
saia presenthunen bidez, çeña
goango baita ene aitçi-
ñeän, eta horren ondöän
ikussico diat haren bis-
saia: behar bada, gogotie
ikussico niauc.

21 Presenta bada iragan
içan çen haren aitçiñeän:

bañan hura egotu içan
çen gau hartan bere ban-
dareqiñ.

22 Eta iaiqi içan çen
gau hartan, eta hartu
çituen bere bi emázteac,
eta bere bi nescátoac, eta
bere hameca haurrac, eta
iragan çuen Iabboko çhir-
ripa.

23 Hartu çituen bada
eta iraganaraçi çioten
ibaia, elkarreqiñ iraga-
naraçi çituen, çituen gu-
çiac.

24 Eta Jacob bakarric
gelditu eta, giçon bat
guducatu içan çen hare-
qin goiçeco alba agerçediñ
arteraño.

25 Eta giçon hanc ikussi
çuen orduän eçin garay
çeçáçela, uçitu içan çuen
haren hanca tóçia: hala
Jacoben hanca heçur tóçia
bihurtu içan çen giçon gu-
ducatçen çen orduän hare-
qiñ.

26 Eta giçon hanc erran
çioën, utç naçac, eçen argi
alba ageri duc. Banan er-
ran çuen, ez aüt utçico,
non ez naüan bedincatu.

27 Eta erran çioën, çer
da hire içéna? eta ihar-
detssi çuen, Jacob.

28 Orduän erran çuen,

ETÓRQIĀ, XXXIII.

hire icena eztuc icanen gehiago errana Jacob, bañan Israel: eçen naïssi icatu aiz guducátçen aiçela Iaincoareqiñ eta giçoneqiñ, eta icatu aiz bortitiçena.

29 Eta Iacobec galdetu çuen, çiotssala, otoizten aüt, declara dieçadac hire icena. Eta ihardetssi çuen, çergatican galdetçen due ene icena? eta han bedincatu içan çuen.

30 Eta Iacobec deitu çüen lekuaren icena Peniel: eçen ikussi diat, dio, Iaincoa bissaiaz bissaia, eta ene arima libratua içanda.

31 Eta igúzqia agertu çitçajon, Penuel iragan içan çuen beçain sarri, eta maingu çen bere hancaren gañéan.

32 Hargatican egungo egun arteráño, Israeleco haürrec eztúte iaten musculio erretiratçen denic çena baita hanca tóqian: çeren eta giçon harc uqitu baitçüen Iacoben hanca tóqia erretiratçen den musculioán.

33 HOGOY ETA HAMAHURGARREN CAPITÚLUĀ.

1 Eta Iacobec bere be-

giac altçhatu eta begiratu çuen: eta horra, Esau heldu çen, eta laur ehungiçon hareqiñ: errepertitu çiotçáten bada haürrec Leari et Racheli, eta bi nescátocoy.

2 Eta eçarri çituen nescátocac eta heçien haürrec aitçiñean, Lea eta haren haürrec ondóan, eta Rachel eta Iossep azqénic.

3 Eta hura iragan içan çen heçien aitçiñean, eta iarri içan çen ahuspez çazpi aldiz, bere anajagana hurbildu içan çen artéan.

4 Bañan Esauic laster egin çuen haren aitçiñera, eta bessarcatu çüen, eta erori çen haren lepo gañera, eta mussu eman çioen: eta nigar egin çuten.

5 Gero bere begiac altçhatçen çituela, ikussi çituen emázteac eta haürrec, eta erran çüen, çer çaiçqic haüc? eta ihardetssi çuen, haüc dituc Iaincoac bere graciaz hire mutillari eman diotçan haürrec.

6 Eta nescátocac hurbildu içan çiren, hec eta heçien haürrec, eta iarri içan çiren ahuspez:

7 Gero Lea ere hurbildu içan çen, eta haren haür-

rac, eta iarri ičan çiren ahúspez : eta gero hurbil-du ičan çen Iossep eta Rachel, çenac oraño iarri baitçiren ahuspez.

8 Eta erran çuen, çer egin nahi duc incuntratu ditudan gaüça hec guçie-qiñ ? eta ihardetssi çuen, hori duc gracia edireteçotçat ene iaünaren aitçiñean.

9 Eta Esau erran çuen, badiat franco, ene anaja : hiréa dena, dela hiréa.

10 Eta Jacobec ihardetssi çüen, az, otoizten aüt, oray ediren baldim badut gracia hire aitçiñean, har leçaan ene pressenta ene eçüctican : çeren eta ikussi baitut hire bissaia, laincoaren bissaia ikussi banu beçala : eta esmaratu içatu aiz ene aldera.

11 Har tçac, otoizten aüt, ene present ekarria içatu çaiña : eçen Iaincoac eman çiarotac bere graciaz, eta badiat gaüça guçietaric. Pressatu ičan çuen bada ham bat non hartu ičan baitçuen.

12 Eta Esau erran çuen, parti gaitçen, eta goaçen, eta goango naüc hire aitçiñean.

13 Eta Jacobec erran çüen, ene iatinac buçeiçie haür hauc mimberac direla, eta cargatua naiçela ardi eta çahal esne-cumedúnez : egun batez çhoill-qi keçharaçitçen baldim baitázta, artalde guçia hillen da.

14 Otoy ene iaüna iragan bedi bere mutillaren aitçiñean, eta gidatuco naiz barátche barátche, ene aitçiñean den bagaia trañaren arábera, eta haür haüçien trañaren arabera, ene iaünaren etçhera Sehírrera etor nadiñ artéñ.

15 Eta Esau erran çuen, otoizten aüt egonaraz deçaden hireqiñ enéçin den poblu huntárican. Eta ihardetssi çuen. çergatic hori ? ediren beçat gracia ene iaünaren baitan.

16 Hala Esau bihurtu ičan çen egun hartan bere bide Sehírrerat çihoañaz.

17 Eta Iacob goñ ičan çen Succothera, eta egin çuen etçhe bat berétçat, eta egin çituen cabanac bere abre bestiaçientçat : bargatican deitu ičan çuen lekuaren içena Succoth.

18 Eta Iacob etórri ičan çen sendo eta zalbo Sich-

emgo hirira Cannango herrira Paddan-Arametic çatorréla, eta gelditu içan çen hiriaren aitçiñcan.

19 Eta erossi içan çuen bere tabernaclea hedatu çuen larre parte bat, Hemor Sichemen aitaren haürren escutican, ehun çillhar peça.

20 Eta çuçuendu çuen han aldare bat, çeña ðeitu baitçuen, Iainco bortitça Israëleco Iaincoa.

34 HOGOY ETA HAMALAUËR-GARREN CAPITÜLÜÄ.

1 Dina bada, Lesc Jacobi egin çioën alaba, ilki içan çen herrico nescatçhen iküstera.

2 Orduan Sichemec, Hemor Hemiendarraren semeac, herrico Printçéac ikussi içan çuen haña, eta goratu çuen, eta etçitu içan çen hareqiñ, eta bortçhatu çuen.

3 Eta haren bihotça lotu çitçajon Dina Iacoben alabari, eta maitatu içan çuen nescatçhagaztéä, eta mintçatu çitçajon bere gogara.

4 Hemor bere aitari ere mintçatu çitçajon Sichem, çiotssala, har tçac nescat-

çha hori enetçat emazte içateco.

5 Iacobec bada entçun çuen bortçhatu çuela haren alaba Dina, eta haren semeac haren artaldeareqiñ larrean çiren. Hala Iacob içhillic egotu içan çen hec bihurtu artéän.

6 Hemor beraz Sichemen aita etorri çen Iacobgana hareqin minççera.

7 Eta Iacoben haurrec egitecoa aditu çuten beçain sarri, bihurtu çiren larretican, eta desplaçer içatu çuten eta hagitç despítatu çiren Israelen contra cometitu çuen itssusçéria çela caüssa, Iacoben alabareqiñ etçiturican: çein gatiça ez baitçen behar egin.

8 Eta Hemor mintçatu çitçajen hey, erraten çuela, Sichem ene semeac çüen alaba baitan eçarri içan du bere affeçionea: eman dioçoçue, otoixten çaituzlet, emaztetçat.

9 Eta junta çaitçete gureqiñ, eman dietçagütçüü çuen nescatçhac, eta har tçatçue gure nescatçhac çuéntçat.

10 Eta egon çaitçete gureqiñ: eta herria çuen

manuco içanen da : egon çaitzte han, eta trafica çáçué eta possedi çáçué.

11 Sichevec ere erran çioten haren aita eta ana-jeý, ediren deçadan gracia çuen aitçiñean, eta erranen darotáçuen hura emango dut.

12 Hagitç hatüdi egi çué eno gáñean dotéä, eta presenta, eta emango ditut nola ere errango baitarotáçue eta hala : eta eman dieçadáçué nescátçha gaztéä emáztetçat.

13 Iacoben seméec beraz ihardesten çiotela Siche-mi eta Hemor haren aitari eta tromperiaz, mintçatçen çirela ; çeren eta bortçhatu baitçüñ Dina heqien arréba :

14 Erran içan çioten, eçiñ egiñ ahal giñeçaçe gaüca hori, eman gure arréba prepuçioa duen giçon bati : eçen hori laido çáicu.

15 Bizqitar-tean alogatuco gare çueqiñ huntan, egiten baldim baçárete gu beçala, çircuntçissatçen ditutçuela çuen arteco haür har guçiac.

16 Orduán emanen darozqitçnégu gure nescát-

çhac, eta hartuco ditugu çuen nescátçhac guretçat : eta egongo gare çueqiñ, eta egingo gare poblu bat.

17 Bañan obeditçen ez-paldim bagaitutçué çircuntçissatuac içateco, hartuco dugu gure alaba, eta goanen gare.

18 Eta heqien perpauisac agradatu çitçaicoten Hemorri eta Siche Hemorren semeari.

19 Eta giçon gazteac etçuen berantétsi içatu hori egitera : eçen Iacoben alaba hagitç agradatçen çitçájon : eta bere aitaren etçheco jende guçietarie ohoragarriena çen.

20 Hemor beraz eta Siche haren sémeä etorri içan çiren bere hirico at-era, eta mintçatu çitçaicoten bere hirico jendeey, çiotssatela,

21 Jende haüç sossegitç-coac dire, gureqin dire : egon beítez herrian, eta trafica beçate ; eta horra, herria çabala da hedadn-raz horion aitçiñean : hartuco ditugu emáztetçat heqien nescátçhac guretçat, guc ere gure nescátçhac emanen diotçagúte.

22 Bitárteän jende horioc alógatuco dire gureqiñ huntan, gureqiñ ego-teco, poblu bat egiteco, gure arteco har guçiac circuntçissatuac içan dai-teçen moyenez, hec circuntçissatuac diren beçala.

23 Horion artaldeac eta horion bestia guçiac eztire gure içango? Solament aloga gaiteçen horioqiñ, eta egon beitez guréqiñ.

24 Eta bere hirico atetic ilkitçen çiren guçiee obeditu çioten Hemorri eta Sichem haren semeari eta har guçiac circuntçissatuac içatu çiren bere hirico atetic ilkitçen çiren guçien artetican.

25 Eta gertatu çen hirurgarren egúneän, dolóreän çiren orduän, Iacoben haürretarie biece, Simeonec eta Leuic, Dinaren anajec, hartu çutela bat bedérac bere ezpata, eta sartu çiréla aussarqi hirian, eta hil çituztela har guçiac.

26 Hill içan çitúzten oraño ezpat-ahoz Hemor eta Sichem haren sémeä,

eta hartu çuten Dina Siçhemen etçhetic, eta ilki içan çiren.

27 Eta Iacoben hatirrac etorri içan çiren, hec hill içatu eta, eta pillatu çuten hiria, çeren eta bortçhatu baitçuten heçien arréba.

28 Eta hartu çituzten heçien artaldeac, heçien idiac, heçien astóac, eta hirian eta larréän çena:

29 Eta heçien sustantçia guçia, eta heçien çehéria guçia: eta eraman çitúzten presso heçien emázteac: eta pillatu çituzten etçhetan çiren gaudça guçieqiñ.

30 Iacobec bada erran çioten Simeoni eta Leuiri, nahassi nauçuc, higiñaracitçen nauçuéla herrico habitantey, ham bat Canancarreynola Pherezien-darrey: eta yende guti diat: bilduco dituc bada ene contra, eta jaçarrico çiarotátec, eta desegiña içango nauc ni eta ene etçhéä.

31 Eta ihardétssi içan çuten, egin deçaten gure arrebaz ema paillart batez beçala?

35 HOGOY ETA HAMA-
DORTQARREN CAPITÓ-
LUÄ.

1 Iaincóac bada erran çioën Iacobi, iaiqi adi, igan adi Beth-Elera, eta egon adi han, eta han egin dioçoc aldare bat Iainco bortitçari çeña agertu baitçitçáian ihessi indóan orduan hire anaia Esauren aitçinétican.

2 Iacobec beraz erran çioën bere famillari, eta hareqin çiren guçiey, ken teátçue arrotçen Iainco çuen artéän dirénac, eta purifica çaitézte, eta gambia teátçue çuen trésnac.

3 Eta iaiqi gaitéçen, eta igan gaitéçen Beth-Elera, eta egiñen diot han aldare bat Iainco bortitçari çeñac ihardétssi baitárot ene afflicçio egunean, eta içatu baita eneçiñ goän içan naiçen bidéän.

4 Órdúan eman çiotçáten Iacobi arrótçen Iainco heqien escúän çiren guçiac, eta erréztun heqien beharritaric dilindan çeüdeçénac, çeñac gorde içan baitçitçáen Sichemgo ondóan çen haritç baten azpian.

5 Gero partitu içan

çiren. Eta Iaincoaren ikara bat etorri içan çen heqien ingurutun çiren hirien gañera halaco maneraz non ezpaitçitçaiçocóten iarraiqi ondotic Iacoben haürrey.

6 Hala Iacob hori eta horreqin çen poblu guçia etorri çen Luzera, çeña baita Çanaango herrian, çeña baita Beth-El.

7 Eta han egiñ içan çuen aldare bat, eta deitu çuen leku hura, Beth-Elco Iainco bortitça: eçen Iaincoa agertu çitçáion han, ihessi çihóän ordúan bere anaiaeren aitçinétic.

8 Orduan hill içan çen Debora Rebecaren unhidéä, eta içatu çen ehórtçia Beth-Elco behérean hartiç baten azpian: çeñaren içéna deitúa içan baitçen Allon-Bacuth.

9 Berriz Iaincóä agertu çitçáion Iacobi, Paddan-Arametic heldu çen ordúan eta bedincatu çuen.

10 Eta erran çioën, hire içéna duc Iacob: hire içéna eztuc içanen gebiago içendátua Iacob, bañan hire içéna içango duc Israel: eta deitu çuen haren içéna Israel.

11 Iaincoac erran çioën oraño, Iainco bortitça natic ni, guçiz puçhanta : berret adi eta egiñ adi hauñitç : nacione bat, bay nacione bilduma bat etórrico dituc hireganic, oraño Erregeac ilkico dituc hire errañétaric.

12 Eta Abrahami eta Isaaqi eman içan diotedan herria, emanendároathiri, eta emanen çioät hire ondoreári hire ondóän.

13 Hala Iaincoa içan içan çen harenganic hari mintçatu çitçaiön leku berérat.

14 Eta Iacobec çhuçhen du çuen señale bat Iaincóa hareqin mintçatu çen lekuän, erran nahi da, harri bat señaleçat, eta issúri çüen gañetic ihinztur bat, eta issuri çuen olioä haren gañera.

15 Iacobec bada deitu çuen Iaincoa mintçatu çitçaiön lekuaren içena, Beth-El.

16 Gero partitu çiren Beth-Eltic, eta baçen oraño çerbeit herri espaçio ttipi inguru etórtçeco Ephratarä : orduän Rachel erdi içatu çen hañirraz, eta penaz erdi içatu çen.

17 Eta nola baitçen erditçeco miñétan, emágiñac erran içan çioën, extunala beldúrric : eçen hori çaiñ oraño hiri hemen seme bat.

18 Eta bere arimaren partiadan, eçen hill içan çen; deitu içan çuen haren içena Benoni, bañan bere aitac deitu çuen Benjamin.

19 Hala hill içan çen Rachel, eta içatu çen çhortçia Ephratco bidéän, çeña baita Beth-Lehem.

20 Eta Iacobec çhuçhen du çüen señale bat haren sepulturaren gañéän. Hori da Rachelen sepulturaren señaleä gaurco eguna arteraño.

21 Gero Israel partitu içan çen, eta hedatu çituen bere tabernacleac Migdal-Hederetz harátago.

22 Eta gertatu çen, Israel herri hartan çegóän orduän, Ruben etorri içan çela eta etçan çela Bilha bere aítaren ema-ohelagunáreqiñ : hori Israelec aditu içan çüen. Eta Iacoben hañirrac hamábi çiren,

23 Learen semeäc, Ruben Iacoben lehen sortúä, Simeon, Leui, Iuda, Issacar, eta Zabulon.

24 Rachelen seméac, Iosep, eta Benjamin.

25 Bilha Rachelen nescatoären seméac, Dan, eta Nephtali ;

25 Zilpa Learen nescatoaren seméac, Gad, eta Ascer. Horioc dire Iacoben haür, Paddan-Aramen sortu çitçaizcónac.

27 Eta Iacob etorri içan çen bere aita Isaacengana Mamerera, Kirjath-Arbahra, çeña baita Hebron, non egotu baitçiren arrotç beçala Abraham eta Isaac.

28 Eta Isaac biçi içatu çen dembora, içan çen ehun eta laür hogoy urte.

29 Hala Isaac hacátuaz goan içanic hill içan çen, eta bildua içatu çen bere aitétara, çahartu eta egunez asséü içaturic : eta bere seme Esau eta Iacob ehörtçi içan çuten.

36 HOGÖY ETA HAMASSEY-GARREN CAPITÜLÜ.

1 Haüc dire bada Esau, Edom denaren ieneraçionac.

2 Esau hartu çituen bere emázteüc Canaango nescatchétaric : erran nahi da Hada, Elon Hetiendararen alaba, eta Aholi-

bama, Hanaren alaba eta Tsibhon Heuiendarraren alaba ttípia.

3 Hartu çuen oraño Basmath, Ismaelen alaba, Nebajothen arréba.

4 Eta Hada erdi içan çitçaion Esauri Eliphazez, eta Basmath erdi içan çen Rehuelez.

5 Eta Aholibama erdi içan çen Iehusez, eta Iahlamez, eta Korahéz. Horioc dire Esaturen haürac, ceñac sortu baitçitçizecon Canaango herrian.

6 Eta Esau hartu içan çituen bere emázteac, eta bere semeac, eta bere alabac, eta bere etçheco presuna guçiac, eta bere artalde guçiac, eta bere haçiendac, eta bere conquesta Canaango herrian irabaçi çuen guçia, eta goan içan çen bertçe herri batetara bere anaja Iacoben gibélera.

7 Eçen heçien ontásunac hañ haündiac baçiren, non eçiñ egon ahal içango baitçiren elkárreçiñ : eta arrotç beçala ceüdeçen herriac eçiñ iassan ahal içango çitüen heçien artaldeac çirela caüssa.

8 Hala Esau egotu içan cen Sehirco mendian. Esau Edom da.

9 Eta haüc dire hemen Esau Edomen aütaren jeneraçioneac Sehirco mendian.

10 Haüc dire hemen Esauen harren içenac, Eliphaz Hada Esauen emaztearen sêmeä: Rehuel Basmath Esauen emaztearen sêmeä.

11 Eliphazen haürrac içatu çiren Teman, Omar, Tsepho, Gahtam eta Kenaz

12 Eta Timnah Eliphaz Esauen semearen emahelaguna içatu çen, eta erdi içatu çitçajon Hamalekez Eliphazi. Horioç dire hor Hada Esauen emaztearen haürrac.

13 Eta haüc dire hemen Rehuelen haürrac, Nahath, Zerah, Şamma, eta Miza. Haüc içatu çiren Basmath Esauen emaztearen haürrac.

14 Eta haüc içatu çiren Aholibama Hanaren alabaren haürrac, Tsibhonen alaba ttpiarenac, eta Esauen emaztearenac: ceña erdi baitçitçaiçon Esauri Iehusez, Iahlamez, eta Korahéz.

15 Haüc dire hemen Esauen haurren Duqéac: Eliphaz Esauen lehen sortuaren haürrénac: Teman Duqéä, Omar Duqéä, Tsepho Duqéä, Kenaz Duqéä,

16 Korah Duqéä, Gahtam Duqéä, Hamalek Duqéä: horioç dire hor Eliphazen Duqéac Edomgo herrian: ceñaç içatu baitçiren Hadaren haürrac.

17 Eta haüc dire hemen Rehuel Esauen semearen haürrénac: Nahath Duqéä, Zerah Duqéä, Şamma Duqéä, eta Miza Duqéä: horioç dire hor Rehuelganic ilkiricaco Duqéac Edomgo herrian: ceñaç içatu baitçiren Basmath Esauen emaztearen haürrac.

18 Eta haüc dire hemen Aholibama Esauen emaztearen haürrénac: Iehus Duqéä, Iahlam Duqéä, Korah Duqéä, ceñaç baitçire Aholibama Hanaren alaba, Esauen emazteaganic ilkiricaco Duqéac.

19 Horioç dire hor Esau, Edom denaren haürrac, eta horioç dire hor heçiç Duqéac.

20 Haüc dire hemen Se-

hir Horiendarren haūrrac, ceñac herrian egotu ičan baitçiren, erran nahi da, Lotan, Şçobal, Tsibhon eta Hana.

21 Dişon, Etsar, eta Dişan : ceñac baitire Horiendarren Duqéac, Şehirren haūrrac Edomgo herrian.

22 Eta Lotanen haūrrac, içatu çiren Hori eta Herman : eta Timnah çen Lotanen arreba.

23 Eta haūc dire hemen Şçobalen haūrrac ; erran nahi da Haluan, Manahath, Hebal, Şçepho, eta Onam.

24 Eta haūc dire hemen Tsibhonen haūrrac ; Aja, eta Hana. Hana haū da dessertuan mandac aurkitu ičan çituen hura, bere aita Tsibhonen astóac ian eragiten çituen orduan.

25 Eta haūc dire hemen Hanaren haūrrac, Dişon, eta Aholibama Hanaren alaba.

26 Eta haūc dire hemen Dişanen haūrrac, erran nahi da Hemdan, Esçban Ithran, eta Keran.

27 Eta haūc dire Etszeren haūrrac, erran nahi da,

Bilhan, Zahuan, eta Hakan.

28 Eta hunaco haūc dire Dişanen haūrrac, erran nahi da, Hutz, eta Aran.

29 Hunaco haūc dire Horiendarren Duqéac, Lotan Duqéa, Şçobal Duqéa, Tsibhon Duqéa, Hana Duqéa.

30 Dişon Duqéa, Etsar Duqéa, Dişan Duqéa Horaco horioc dire Horiendarren Duqéac, nola baitçiren Duqe eçariac Şehirco herrian.

31 Eta hunaco haūc dire Edomgo herrian erregiñatu ičan duten Errégeac, Erregé batec Israeleco haūrren gañéan erregiña çegan baño lehenago.

32 Belahc bada, Behorren sémeac erregiñatu ičan çuen Edomen, eta haren hiriaren içena çen Dinhaba

33 Eta Belah hill ičan çen, eta Iobab Botsraco Zerahren sémeac erregiñatu çuen haren lekúan.

34 Eta Iobab hill ičan çen, eta Husçam, Temanitarren herricoac erregiñatu ičan çuen haren lekúan.

35 Eta Husçam hill ičan

çen, eta Hadad Bedaden sêmeac erregiñatu çuen haren lékuän, ceñac garaitu baitçüen Madian Moabeco lurréän: eta Hauith çen haren hiriaren icéna.

36 Eta Hadad hill içan çen, eta Masrekaco Samlac erregiñatu çuen haren lékuän.

37 Eta Samla hill içatu çen, eta Sçaul, ibaya Rehobothécoac erregiñatu çuen haren lékuän.

38 Eta Sçaul hill içan çen, eta Bahal-Hanan, Hachboren semeac erregiñatu çuen haren lékuän.

39 Eta Bahal-Hanan, Hachboren sêmea hill içan çen, eta Hadarec erregiñatu çuen haren lekuan: eta Pahu çen haren hiriaren icéna: eta haren emaztearen icéña Mehetabeel, çéña baitçen Matreden alaba, eta Mezahaben alaba ttipia.

40 Eta hunaco haüc dire Esaturen Duçeen icénac, bere famillen arábera, bere lekuen arábera, bere icénen arábera: Timnah Duqéä, Halua Duqéä, Ieteth Duqéä,

41 Aholibama Duqéä, Ela Duqéä, Pinon Duqéä.

42 Kenaz Duqéä, Teman Duqéä, Mibtsar Duqéä,

43 Magdiel Duqéä, eta Hiram Duqéä. Horrac horioc dire Edomgo Duqéac, bere egoitçen arábera bere possessioneco herrian. Esau da Edomeren aita.

37 HOGOY ETA HAMAÇAZ-FIGARREN CAPITULUÄ.

1 Iacob bada haren aita artotç beçala egotu içan çen herrian egotu içatu çen, erran nahi da Cánaango herrian.

2 Hunaco haüc dire Iacoben jeneraçioneac. Iossepec hamaçazpi urteren adiña çüela ian eragiten çitüen bere anajeqiñ artaldeac, eta mutill gazteä çen Bilharen haürren artéän, eta Zilparen haürren artéän, haren aitaren emazteac çirenén haürren artéan: eta Iossepec salatu çiotçan bere aitari heçien hitç gaçhto laidaçarriac.

3 Eta Israelec maite çuen Iossepe bere bertçe seme guçiac baño gehiago, çeren eta bere çahártçéän içatu baitçuen, eta egiñ içan çioen arrópa pincardatu bat.

4 Eta bere anajec ikusirican aítac maíte çnela hec guciac baño gehiago, higintçen çuten, eta eçin mintça ahal çeqioten hari eméqi.

5 Eta Iossepec egiñ içan çuen ametss bat, çeña declaratu baitçioten bere anajey, hargatican higindu içan çuten oraño ham batenaz guhiago.

6 Erran çioten bada, entçun çaçúe, otoizten çaituztet, egiñ içan dudan ametss haü :

7 Horra, ogi çamac amarratçen gintúen larréan eta orduan ene ogi çama altçhatu içan çen eta egotu çen çhuchén : eta horra çuen ogi çamec inguratu çuten, eta ahuspez iarri içatu çiren ene ogi çamaren aitçíñeän.

8 Eta bere anajec erran içan çioten, erregiñatucoñque beraz egiazqi gure gáñeän ? Edo errealqi gure naussi içango bahintç ? Hala higindu içan çuten oraño gehiago haren ametss eta hitçac çirela caüssa.

9 Berriz egiñ içan çuen bertçe ametss bat eta condatu çioten bere anajey,

çiotssátela, horra, egiñ dut oraño ametss bat : eta horra iguzçia eta illhargia et hameca içar iarri içan çiren ahuspez ene aitçíñeän.

10 Eta condatu çioën orduan bere aitari eta bere anajey, bere aítac erreprehenditu çuen, eta erran çioën, çer da egiñ içan dúän ametss hori ? Etorri beharco bide diagu nic eta hire amac eta hire anajec lurréän ahuspez jartçéra hire aitçíñeän ?

11 Eta haren anajec imbidia içatu çuten haren contra : bañan haren aítac guardatçen çuen perpaüs hori.

12 Haren anajac bada goan içan çiren bazkeragitera bere aítaren artáldeac Sichemen.

13 Eta Israelec erran çioën Iossepi, hire anajec eztute bazkeragiten Sichemen ? Ator, egor açadan heçiengana. Eta ihardetsi içan çioën, huna ni hemen.

14 Eta erran çioën, oha oray, begira çac eä hire anajac eta artáldeac ungi diren, eta iaqiñaraz dieçadac. Hala egorri içan

çuen Hebrongo çelhájetic, eta etorri içan Sichemeraño.

15 Eta giçon batec aurkitu içan çuen larrez larre errebelaturic çebillala, eta giçon hare galdetu çioën, erraten çioëla, çeren billha abilla?

16 Eta ihardetssi içan çüön, neüre anajen billha niabillac : otoixten aüt, eracutss diecadac non bazkeragiten düten.

17 Eta giçonac erran çuen, partitu dituc hementic : eçen aditu diat erraten çutëla, goaçen Dothainara. Eta Iossep goän çen bere anajen ondóän, eta ediren içan çituen Dothainen :

18 Eta ikussi içan çuten urrundic. Eta heqien-ganic hurbildu baño lehen, pentssatu içan çuten haren contra, haren hiltçera.

19 Eta erran çioten bat-çac bertçeari, horra, naussi ametssegille hori badator.

20 Oray beraz çatózte, eta hil deçagun, eta aürtic deçagun putçu horio-taric batétara : eta erranen diagu, bestia gaçhto batec iretssi içan du : eta

ikussico diagu çer egingo diren haren ametssac.

21 Eta Rubenec entçun çuen hori, eta libratu içan çuen heqien escuëtaric, çiotssala, eztiçoçogun ken biçia.

22 Gehiago Rubenec erran çioten ezteçaçuela is-sur odola : aürtic çaçue, dessertuan den putçu hortara, eta ezteçaçuela eman escüü horren gañean : heqien escuëtarican libra çe-çantçat bihurraçaitçeco bere aitagana.

23 Iossep bada bere anajengana etorri çen beçain sarri, eraüntçi içan çioten bere arropa, haren gañean çen arropa pincar-datu hura.

24 Eta hartu içan çuten, eta etçhatu çuten putçura : bañan putçüü hutssa çen, eta etçen han uric.

25 Gero iarri içan çiren ogia isteco. Eta bere be-giac altçaturic begiratu içan çuten, eta horra bi-dearen gañeco Ismaelitar tropela bat, Galaadetic heldu çena, eta heqien caméluec drogac çakharz-qéten, eta baltssámuü, eta mirra, eta hori Egiptura eramateco çihoaçen.

26 Eta Iudac erran çioten bere anajey, çer irabaci içango da, gueure anáia hiltcen badúgn eta estaltçen haren odola ?

27 Çatózte, eta sal dioço guten Ismaelitar horioy, eta gure escua eztadiñ içan horren contra : eeen gure anaja, gure harágia due, eta bere anajec obeditu çuten.

28 Eta nola mercatari Madianitarrec iragaten baitçiren, ateratu içan çuten eta iganaraçi çuten Iossep putçutican, eta saldu içan çioten Ismaelitarrey hogoyçillhar péça ; eta horioc eramán içan çuten Iossep Egiptura.

29 Gero Ruben bihurtu çen putçúra, eta horra, Iossep içen geliago putçúan : orduan çaticatu çituen bere tresnac.

30 Eta bihurtu çen bere anajetara, eta errán çuen, haúrta ezta aürkitçen ; eta ni, ni nora goango naiz ?

31 Eta hartu çuten Iossep arropa, eta hill içan çuten aker bat ahuntçen artetican, eta odolztatu içan çuten arropa.

32 Eta egorri çuten arropa pincardátua, eta ekar-

raraçi çioten bere aitari, eta erran çuten, aurkitu diagu haú : eçagutçac oray cá hire semearen arropa den, ala ez.

33 Eta eçagutu içan çuen, eta erran çuen, ene Semearen arropa da ; bestia gaçhto batec deboillátu içan da : egiazqi Iossep çaticatua içan da.

34 Eta Iacobeç çaticatu çituen bere tresnac, eta eçarri çuen çaku bat bere errañen gañcan, eta ekarri içan çuen dolús bere semearen gañcan haññitç egunez.

35 Eta haren seme eta alaba guçiac etorri çiren haren consolatçera : bañan errefussatu çuen consolacione guçia eta erran çuen, egiaz iaütssico naiz dolus dakarçedala hobira ene semeagana. Hala nigar egiten çioen.

36 Eta Madianitarrec saldu çioten Egiptuan Potiphar, Pharaonen Gambaraçañari, Iaüregico Prebostari.

38 HOGYOY ETA HEMEXORTÇIGARREN CAPITÚLUĀ.

1 Gertatu çen dembora hartan Iuda iaütssi içan

çela bere anajenganic, eta aldaratu çela giçon Hadullamitar batengana, çeñac baitçuen içena Hira.

2 Eta Iudac han ikussi çuen Cananear baten alaba, çeñac baitçuen içena Şçuah, eta hartu içan çuen, eta etorri içan çen haren-gana.

3 Çeñac contçebitu baitçuen eta egiñ seme bat; eta deitu çuten haren içena Her.

4 Eta contçebitu çuen oraño, eta erdi içan çen seme batez, eta deitu çuen haren içena Onan.

5 Gehiago erdi içan çen oraño seme batez, eta deitu çuen haren içena Şçela. Eta Keziben çen huntaz erdi içatu çen ordúñ.

6 Eta Iudac hartu çuen emáztea Her bere lehen sortuarentçat, çeñac baitçuen içena Tamar.

7 Bañan Her, Iudaren lehen sortúa gaçhtóa çen Eternalaren aitçiñean, hargatican Eternalac hillaraci içan çuen.

8 Ordúñan Iudac erran çioen Onani, ator hire anajaren emazteagana, eta har tçac emaztetçat, haren coñat siçen beçala, eta sor

eragin dioçoc casta heüre anajari

9 Bañan Onan, ikussiric etçela casta içanen harena, bere anajaren emazteagana etortçen çen aldi guçiez lohitçen çen lurraren contra, bere anajari casta eman etçioçontçat.

10 Eta egiten çuena desagradatu çitçaion Eternalari: hargatic hillaraci çuen hori ere.

11 Eta Iudac erran çioñ Tamar bere errañari, egon adi alhargun hire aitaren etçhéñ, Şçela ene semea handi dadiñ artéan: eçen erran çuen, guardia egiñ behar da hill eztadiñ bere anajac beçayn ungi. Hala Tamar çoen içan çen, eta egotu çen bere aitaren etçhéñ.

12 Eta çembeit egunen ondoñ hill içan çen Şçuah Iudaren emaztearen alaba. Ondoañ Iuda, contçolatu içan çen, eta içan çen bere ardiñ murritçailleengana Timmathara, hori eta Hira Hadullamitarra, horren adisqide haündia.

13 Tamarri bada iaquiñaraci çioten, çiotçátela, horra, hire aitagiñ barrata

igatēn dun Timnathara bere ardiac murriztera.

14 Ordúān kendu çituen soñetic bere alhargun habituac, eta estali ičan çen belo batez, eta alogatu çen, eta iarri ičan çen cantoin batēan, çēña baitçen Timnatharaco bide gāñēan: çeren eta baitçacússan Sçela hañdi egiñ çela, eta etçitçajola eman içatu emaztetçat.

15 Eta Iudacikussi çuen ordúān hura, uste içatu çuen puta çela: eçen estali çuen bere bissaia.

16 Eta aldaratu ičan çen harengana hura çen bidēra, eta erran çuēn, permeti çan, otoizten aūt, etor nadiñ hiregana: eçen etceāqien haren erraña çela. Eta ihardetssi çuen, çer emanen darotac etor adintçat enegāna?

17 Eta erran çuen, egorrico darōnat ahuntçño batartaldeco ahuntçen artetic. Eta ihardetssi çuen, bay, ematen badārotac bahia egor deçāñ artean.

18 Eta erran çuen, çer bahi emanen daronat? Eta ihardetssi çuen, hire çigilluā, hire mocanēssa, eta hire escūan duān ma-

killā: hori eman ičan çio-ñ, eta etorri ičan çen harengana, eta contçebitu çuen harenganic.

19 Gero jaiqi çen, eta goan ičan çen, eta kendu çuen soñetic bere béloā, eta iañtçi çituen bere alhargun habituac.

20 Eta Iudac egorri ičan çuen ahuntçño batahuntçen arteticān bere adisçide hañdi Hadullamitarraren bidez, har çeçantçat bahia emaztearen escutic, bañan etçtēn ediren içatu.

21 Eta galdetu çioten hura içatu çen lekuco çiconey, çiotssāla, non da bidegañean bistan çen puta hura? Eta ihardetssi ičan çuten, eztuc içatu hemen putaric.

22 Eta bihurtu ičan çen Iudagana, eta erran çioān, eztiat aurkitu haña, eta lekuco jendeec ere erran çiarotātec, eztuc içatu hemen putaric.

23 Eta Iudac erran çuen, iduc beça bahia bereqiñ mespreciatuac ičan ezçaitçen heldurrez. Horra, egorri diatahuntçño hañ, bañan eztuc aurkitu içatu hura.

24 Eta gertatu çen hirur illhabeteren inguru ondóan, erreportatu çiotela Iudari, erraten çutela, Tamar hire erraña erori içan due paillardicaz: eta horra, içorra ere due paillardicaz. Eta Iudac erran çuen, ilkiaraz çaque, eta erréa içan bedi.

25 Eta nola ilkiaraçitçen baitçuten egorri çioén erratera bere aitagiñbarrari, içorra naïc gaüça haüc dohazeon giçonaganic. Erran çuen oraño, eçagut çac, otoixten aüt norena den çigillu haü, mocanes haü eta makill haü.

26 Iudac bada eçagutu çituen, eta erran çuen, ni baño iustuago due: çeren eta ezpaitiot eman içatu Sçela ene semcari: eta etçuen eçagutu gehi-ago.

27 Eta gertatu çen haür-raz erditçeco demboran, horra bi haür çiren haren sabçlean:

28 Eta nola haürrez erditçen baitçegoen, batec eman içan çüen escüa: eta emagiñac hartu çuen eta amarratu çuen haren escu gañcan escarlat hari

bat, erraten çuela, hunacc haü ilkitoen da lehénic.

29 Eta bere escua erre-tiratu içan çuen orduan, horra haren anaja ilki cen. Eta erran çuen, no-laco ideqitçea egiñ dioan heürorri! Ideqitçea dela hire gañcan. Eta deitu içan çuten haren içena Pharez.

30 Ondóan gero ilki içan çen haren anaja, çenac baitçüen escu gañcan escarlat haria, eta deitu çuten haren içena Zara.

39 HOGOY ETA HEMERIT-ÇIGARREN CAPITÚLUÄ.

1 Iossep bada eramán çuten orduan Egiptura, Potiphar Pharaonen Gambaraçañ Iaüregico Prebost Egiptuarrac erossi içan çuen Ismaelitarren escütic, çenec ekarri içan baitçuten harat.

2 Eta Eternala Iossepe-çin çen: hala giçon dohátssua içatu çen, eta bere naïssi Egiptuarraren etçbean çen.

3 Eta haren naïssiac ikussi çuen Eternala hare-çiñ çela, eta egiten çituen gauça guçiac, Eternalac

ungi goanaraçitçen çituela haren escuetan.

4 Iossepec beraz ediren çuen gracia bere naüssiaren sitçiñcan, eta çerbitçateçen çuen : eta horrec eman içan çioën bere etçheiren cargüa, eta eman çiotçan escuan çihözcon guçiac.

5 Eta gertatu çen, bere etçhearen eta çituen guçien cargüa eman çioënaz gerostic, Eternalac bedincatu içan çuela Egiptuar haren etçheä Iossepen bidex ; eta Eternalaren benediçioneä içatu çen haren çiren guçia guçietan, ham bat etçhean nola larrean.

6 Hargatican utçi içan çituen bere guçia guçiac Iossepen escüän : halaco maneraz non ezpaiteçen sartçen contütan hareqiñ deüssezere, iaten çuen ogiaz baiçen. Eta Iossepec tailla eder bat çuen, eta ederra çen ikusteco.

7 Gertatu çen beraz guçia horion ondöän haren naüssiaren emázteac aurtiqi çituela begiac Iossepen gañera, eta erran çuela, etçan adi eneqiñ.

8 Bañan bere naüssiaren

emázteä errefussatu eta, erran çioën, horra, ene naüssia eztun sartçen eneçin contutan haren etçheän diren guçiez, eta eman çiarozqidan escüän dituen guçia guçiac.

9 Eztun etçhe huntan ni baño haündiagoric, eta etçiarotan debeatu deüssere hi baiçen, hi haren emazte aiçen beçala : eta nola egingo nuçe guçiqi horren haündi hori, eta egingo nuçe bekatu laincoaren contra ?

10 Eta haña egun guçiez Iossepi hartaz mintçatçen çitçajon arren : bizqitarçean etçuen obeditu içatu haren contra etçateco, hareqiñ içatecotçat.

11 Eta gertatu çen egun bat, etorri çela etçhëra bere lana egitera, eta etçela sehietaric bütere etçheän :

12 Ordñan hartu içan çuen bañac bere beztimendutic, çiotssala, etçan adi eneqiñ : eta utçi çuen bere beztimendua haren escüän eta goan çen ihessi, eta ilki çen campora.

13 Hañac bada ikussi çuen beçain sarri, utçi çuela bere beztimendua

ETÓRQIÄ, XL.

haren escüän, eta goän çela ihessi campóra,

14 Deitu ičan çituen bere etçheco jendäc, eta mintçatu çitçajen, erraten çuela, ikuss çaçue, ekarri çiarócuc giçon Hebrear bat, gutaz mussicátçeco, çuña etorri baita enegana eneqiñ etçátera : bañan egiñ diat deyhadar haüñdi bat.

15 Eta aditu ičan düen beçain sarri deyhadar egiñ dudala, utçi dic bere beztiméñduä ene aldéän, eta ihessi goän duc, eta ilki duc campóra.

16 Eta iduqi ičan çuen Iossepen beztiméñduä bereqiñ, haren naüssia etçhéra etor ičan çediñ artésin.

17 Orduän mintçatu çitçajon hari perpaüs heqieñ arábera, erraten çuela, mutil Hebréar guri ekarri daroçuana etorri duc enegana, nitaz mussicátçera.

18 Bañan nola deyhadar egiñ baitut, utçi dic bere beztiméñduä ene aldéän, eta goän duc ihessi campóra.

19 Haren naüssiac aditu çituen beçain sarri bere emázteac erran çiotçan

hitçac, çiotssala, hire mutillac egiñ çiarotac perpaüs horion arábera, haren colera piztu çen.

20 Hala Iossepen naüssiac hartu çüen, eta çarri cártçela hertesai báteän, Erregeren pressonjerac herstüac çiren leküän. Han içatu çen bada pressondégian.

21 Bañan Eternala Iossepegin çen, eta hedatu ičan çuen bere gracia haren gáñera, eta eman çioen gracia pressondégico naüssia baitan.

22 Eta pressondégico naüssiac eman çituen Iossepen escüän pressondégian çiren pressonjer guçiac : eta han egiten çituzten gáñça guçiac, egiten çitüen.

23 Eta pressondégico naüssiac etçüen ikertçen deüssere haren escuetan çiren gáñça guçietaric, çeren eta Eternala haregin baitçen : eta hanc egiten çuena, Eternalac ungigoan oragiten baitçüen.

40 BERROGOYGARREN CAPITÚLUÄ.

1 Gáñça horion ondóan gertatu çen Egiptuco Erre-

geren copemáilleac eta ogi-jábeac ofentssatu çutela Egiptuco Errege bere isaüna.

2 Eta Pharao hagitç hassarratu içan çen bere bi Gambaraçáñen contra: erran nahi da, bere copemáille haüندیaren contra, eta bere ogi-iabe naüssiaren contra.

3 Eta begireragin çituen laüregico Prebostaren etçhéän, cártçela hertassian, Iossepe herstúá çen lekuan.

4 Eta laüregico Prebostac eman çioën heqien cargúá Iossepi, ceñac çerbitçatçen baitçitúën, eta içatuçiren çembeit egunez pressondégian.

5 Eta bico egiñ içan çuten ametss bat, bat béderac bere amétssa gaü batéän, eta bat béderac bere ametssaren esplicaçionearen arábera, han bat copemáilleac nola Egiptuco Erregeren ogi-iábeac, pressondégian herstúac çirénac.

6 Ordúän Iossepec heqingana goiçéän etorriric, begiratu çioten, eta horra, triste çiren.

7 Eta galdetu çioten Pharaonen Gambaraçá-

ñey, ceñac baitçiren haregiñ haren naüssiaren pressondégian, erraten çuela, çer arraçonez duçúë egun, horren bissaia gaçtoá?

8 Eta ihardetsi içan çioten, ametssac egiñ tiagu, eztue nihor esplicatçen dituénic: eta Iossepec erran çioten, esplicaçioneac ezlire Jaincoarenac! Otoizten çaituztel, conda dietçaidátçué.

9 Eta copemáille haündiac condatu çioën bere ametssa Iossepi, erraten çiaiaçioela, iduritçen çiaitan ametss egiçéän ikusten nuela mahatss ondu bat ene aitçineän:

10 Eta mahatss ondóan baçirela hirur adar: eta loratu nahi içan balu beçala çen, eta haren lorea ilki çen, eta haren mulkóëc ondu éragin çitizteän mahátssac.

11 Eta Pharaonen copa ene escüän çüän: eta hartçen nitian mahatssac eta hersten nitian Pharaonen copara, eta ematen nioän copa bere escúra.

12 Eta Iossepec erran çioën: haü da horren esplicaçioneä: hirur adarrac hirur egun dire.

13 Hemendic hirur egunen barnéän Pharaonec altçhatuco dic hire búruä, eta bihuraraçico aü hire estatúra, eta emanen dioe copa Pharaoni bere escúra lehembicico officioaren ar- abera, copemaille intçen ordúän.

14 Bañan orhoit adi nitaz, hire gógara eçárria içanen aicen ordúän, eta egiñ dieçadac, otoizten aü, fagore hori, egiñ dioçocóan nitaz aipamen Pharaoni, eta ilkiaraz naçacaan etçhe huntarie campora.

15 Eçen egiaz ebátssia içatu naüc Hebrearren herritican : eta oraño ez- tiat egiñ deüssere hemen putçu huntan eçar nintçaten mereçi duenic.

16 Ogi-iabe naüssiasc bada ikussirie onera explica- tu çuela ametas hura, er- ran çioen Iossepi, niri ere ametassetan iduritçen çia- itaan baçirela hirur othar- re çhuri ene buruaren gañcán :

17 Eta otharrerie goré- nēan baçela okiñ officio- ianhari guçietarie Phara- onentçat, eta çhoriee ja- ten çitúzicla ene buruaren gañcēan çen otharrítican.

18 Eta Iossepec ihar- detesi çuen, çiotssala, hu- na hau duc horren explicaçioncā ; hirur oth- árreac hirur egun di- tuc.

19 Hemendic hirur egu- nen artean Pharaonec alt- çhatuco dic hire búrua hire gañetic, eta urkhar- çico aü çur báteän, eta çhoriee ianen ditec hire harágia hire gañeti- can.

20 Eta gertatu içan çen hirurgarren egúncan, çe- ña baitçen Pharaonen sor- egúna, egiñ çitela festin bat bere sehi guçiey, eta eman çituela pressondegi- tic campora bere cope- maille haündia eta ogi- iabe naüssia, bere sehien artétican :

21 Eta bihuraraçi çüēn copemaille haündia bere copemaille estatúra, çe- ñac eman baitçuen copa Pharaonen escura :

22 Bañan urkharaçi çu- en ogi-iabe naüssia. Iosse- pec explicata çioten ara- bera.

23 Bizqitárteän cope- maille haündia etçen or- hoitu Iosépez : bañan ahantçi içatu çitçaiōn.

41 BERROGOY ETA BAT-
GARREN CAPITULUÄ.

1 Ordéän gertatu çen bi urte ossoän buruän, Pharaonec ametss egin çuela, eta iduritçen çitçajola ibaiaren ondóän çela.

2 Eta horra, çazpi çahal gazte ikusteco eder, giçen eta ioriac, igaten çiren ibáyetic campora, eta isten hari çiren lur urtsúetan.

3 Eta horra, bertçe çazpi behi gazte ikusteco itsussi, eta mehéc igaten çiren ibaietic campóra bertçeen ondótican, eta bertçe behi gazteen aldean çiren ibaiaren çirripan.

4 Eta behi gazte, ikusteco itsussi eta mehéc ian içan çituzten çazpi behi gazte ikusteco eder eta giçénac. Orduan iratçarri içan çen Pharao.

5 Gero loäk hartu içan çen, eta egiñ çuen ametss bigarréneän, eta iduritçen çitçajon çazpi ogi buru bihitssu eta eder ilkitçen çirela pipa batetic.

6 Gero iduritçen çitçai-on bertçe çazpi ogi buru mehar eta Orienteco hai-

céaz iharturicaco ilkitçen çirela heçien ondótican.

7 Eta çazpi ogi buru mehárrec iretssi çitúzten çazpi ogi buru bihitssu eta betéc. Orduan iratçarri çen Pharao. Eta horra ametssa.

8 Gertatu çen goiçéän haren izpiritua ikaratu çela, hargatican egorri içan çuen deitçera Egiptuco majiçiano eta çuhur guçiac, eta condatu çiotçáten bere ametssac: baüan etçen nihorere esplica çiotçocónic.

9 Copemaille haündia mintçatu çitçai-on Pharaóni, çiotssala, orhoitçen naïc egun ene ofentssez.

10 Pharao hagitç hassarratu çen orduan bere sehien contra eta guarderagin gintuéneän ogi-iabe naïssia eta ni laüregico Prebostaren etçhéan:

11 Orduan harc eta nie egin gindian ametss bat gaü batez, bat bederac egiten çuela ametss bare ametssaren esplicaçionearen arábera.

12 Eta han çüan gureçien mutill Hebrear bat laüregico Prebostarençer-

ETÓRQIÄ, XII.

bitçaria, eta condatu giñ-ozçuan, eta esplicatu çiarozçigüän gure ametssac, esplicatçen diotçatela bat bederari bere ametssaren arábera.

13 Eta gertatu çen nola ere esplicatu baitçarócun, eta hala egiñ içatu çela. Hori da Erregeç bihurraçaci ninduela neüre estatura, eta urkaraçi çuela bertçái.

14 Pharaoc bada bidaldu çuen Iossepen deitçera, eta berehala ilkiaraçi çuten putçútic, eta moçtu çuten, eta gambiatu çiotçaten bere tresnac, gero etorri içan çen Pharaonen gana.

15 Eta Pharaonec erran çioen Iossépi, egiñ diat ametes bat, eta eztuc bat esplicatçenduenic. Bañan entçen diat erraten hitaz, aditçen dituala amétsac, heçien esplicatçeco.

16 Eta Iossepec ihardetsi çioen Pharaoni, erraten çuela, laincoac ni gabetanic ihardetsico du Pharaonen prosperitateari dagocána.

17 Eta Pharaonec erran Iossépi, nola ametss egiten bainüen, iduritçen çitçai-

tan ibayaren çhirripa ondóan nintçela.

18 Eta horra, çazpi behi gazte, giçen eta iori eta taillu ederretaco igaten çiren ibajatic campora, eta isten hari çiren lur urssúetan.

19 Eta horra, bertçe çazpi behi gazte igaten çiren heçien ondotic, haiñ melharraç, eta hain taillu itssussitacoac, eta hain melhéac, noneçpainuen ikussi içatu hec beçalacoric itssustássunoz Egiptuco herri guçian.

20 Bañan behi gazte melhe eta itssussieç iretssi çitúzten lehembijico çazpi behi gazte giçénac :

21 Çeñac etorri içan baitçiren heçien barrénera, nihorc ere ikussi gabe hara etórri içan çirela : eçen hain çitóan itssussi ikusteco nola hastéan. Ordúan iratçarri nindúan.

22 Ikussi nian oraño amétssetan, eta iduritçen çiaitaan çazpi ogi buru ilkitçen çirela pipa bataric, betéac eta edérac.

23 Gero horra, çazpi ogi buru ttipi, mehar eta Ori-

enteco haiçéac iharturicácoac, çeñac ilkitçen baitçiren ondótic.

24 Bañan ogi buru, meharrec iretssi çitiztian çazpi ogi buru edérrac. Eta erran çiotecat majiçianoey, bañan batec ere etçiarotac declaratu.

25 Eta Iossepec ihardetssi çioen Pharaoni, Pharaonec egin duen amétssa extuc gaüça bera baiçen. Iaincoac declaratu çioç Pharaoni egitera dohan húra.

26 Çazpi çahal ederrac dituc çazpi urte : eta çazpi ogi buru ederrac dituc çazpi urte : ametss bat due hóri.

27 Eta çazpi behi gazte mehe eta itssuasi heçien ondotic igaten çirénacçazpi urte dituc : eta çazpi ogi buru hutss eta Orienteco haiçéac iharturicácoac içanen dituc çazpi gosséte urte.

28 Hori due Pharaoni erran diodana, erran nahi da, Iaincoac Pharaoni ikusaraçi dioçla egitera dohan húra.

29 Horra, çazpi urte heldu dituc, çeñétan içango baituc abundantçia haün-

di bat Egiptuco herri guçietan.

30 Eta urte heçien ondóan altçhátuco dituc çazpi gosséte urte. Ordñan ahántçia içango due abundantçia hóri guçia Egiptuco herrian : eta gosséteac contssumituco die herria.

31 Eta ezititec eçagátuco gehiago abundantçia hóri herrian ondotic etorrico den gosséte húra dela caüssa : eçen hagitç haündia içango due.

32 Eta Pharaonec ametssa bi aldiz egiñ duémaz beçam báteçan : hori due dela gaüçarrastatua Iaincoaz, eta Iaincoa keçha dela haren complitçera.

33 Oray bada Pharaonec probedi beça giçon aditu eta çuhur batez, eta eçar beça haña Egiptuco herriaren gañéan.

34 Pharaonec egin beça haü ere : eçar betçea comesarioac herriaren gañéan, eta har beça Egiptuco herrico errentaren bortçárrena çazpi abundantçia urteren iraiin dembóran.

35 Eta bill betçate etorrico diren urte on hetaco ianhari guçiac, eta bill

beçate ogia Pharaonen escüären azpiän neürrimendütçat hiritara, eta begira beçate.

36 Eta içango dire ianhari hec herrico probissionetçat Egiptuco herrian içango den çazpi urtetaco gossete iraün demboran herria gossetez akabátua içan eztadintçat.

37 Eta gäuça agradatu çitçaiön Pharaoni, eta haren çerbitçari guçiey.

38 Eta Pharaonec erran çioten bere çerbitçariey, aurki ahal giñeçaqe giçon bat hau beçalácoa, çeñetan içan dadiñ Iaincoaren Izpiritua?

39 Gero Pharaonec erran çioën Iossepi Iaincoac eman daronaz geroz haüe guçien eçagutçeco dohaña, eztue hi beçalaco pressuna aditu eta çuhürrie.

40 Hi içanen aüz ene etçhearen gäuëän, eta ene poblu guçiac mussu emanen daroc ahóän: solament hi baño haüdiago naüe tronuz.

41 Hortaz gehiago Pharaonec erran çioën Iossepi, begira çac, eçarri aüt Egiptuco herri guçiarene gäuëän.

42 Pharaonec bada ateratu çuen bere erreztuna bere escütic, eta eman çuen Iossepen escüän, eta beztiaaçi çüen liñho fiñezco tresnez, eta eman çuen urre-lepoco bat haren lepóän.

43 Eta iganaraçi çuen haren orgaren ondoan bigarren çen orgara: eta oyhu egiten çuten haren aitçiñean, belhatirica beitez: eta eçarri içan çüen Egiptuco herri guçiarene gäuëän.

44 Eta Pharaonec erran çioën Iossepi. Pharao natiñi, bañan hi gabetanie ezte nihore ere aitçhatuco bere escüü ez bere oña Egiptuco herri guçian.

45 Eta Pharaonec deitu çüen Iossepen içéna Taphnath-Pahaneah: eta eman içan çioën emaztétçat Asenath Potipherah Öngo Gobernadorearen alába. Hala Iossepe goan içan çen Egiptuco bazterretara.

46 Eta Iossepec hogoy eta hamar urteren adiaña çuen, presentatu içan çen orduän Pharao Egiptuco Erregeren aitçiñean. Eta Erregeren presentçiatie

partiturican, iragan ičan Egiptuco herri gucien artétican.

47 Eta lurrac ekarri çuen franqiaz çazpi urtetaco abundantçia iraün demboran.

48 Eta Iossepec biri-billcatu çitüen, Egiptuco herrian içatu çiren çazpi urtetaco ianhari guçiac, eta eçarri çituen ianhariac hirietan : erran nahî da, hiri bakotçh batean ingurucio lurreco ianhariac.

49 Iossepec bada biri-billeatu çuen çhoill hagitç ogi franco itssasóco harea beçala : halaco maneraz non gelditu baitçiren condátçetic, çeren eta conturic gabe baitçen.

50 Eta lehembieico gossete urtéa etorri baño lehen, sortu çitçazcon bi haur Iossepi, çeñac Ase-nath Potipherah Onço Gobernadorearen alabac egiñ baitçiotçan.

51 Eta Iossepec deitu çuen lehen sortuaren içéna, Manasse : eçen Iaincoac, çiotssan, ahantçaraçi, darot ene neçe guçia, eta ene aitaren etçhe guçia.

52 Eta deitu çuen biçarrenaren içéna, Ephraim :

eçen Iaincoac, çiotssan, berretaraçi naü ene afflicçionearen herrian.

53 Akabatu çiren bada Egiptuco herrian içatu çen abundantçiarene çazpi urtéac.

54 Gero hassi çiren etortçen çazpi gossete urtéac, Iossepec aitçifietic erran çuen beçala. Eta içatu çen gosseteçi herri guçietan, bañan baçen ogi Egiptuco herri guçietan.

55 Oudóan gero Egiptuco herri guçia gossez hamitua içatu çen, eta pobluac egin çioen deihadar Pharaoni ogiagátic. Eta Pharaonec ihardetasi çioten Egiptuar guçiey, çohazte Iossepengána, eta egi çüs errango darotçueña.

56 Gosseteçi beraz herri guçiarene gañéan çela, Iossepec idiçi çituen Egiptuarren artean çiren grunéro guçiac, eta errepartitu çioten ogi. Eta gossetea haünditu çen Egiptuco herrian.

57 Etortçen çiren herri guçietarie ere Egiptura Iossepengána, ogi crostera : eçen gosseteçi haünditu ičan çen bazter guçietan.

42 BERROGOY ETA HIGARREN CAPITÚLUÄ.

1 Eta Iacobec ikussiric baçela ogia saltçeco Egiptuän, erran içan çioten bere sémeeý, çergatic begiratçen dioçue batac bertçeäri?

2 Gehiago erran çüen, horra, entçun diat badela ogia saltçeco Egiptuän: iaütss çaitozte harat, eta eros dieçagúçue handic; biçi gaitçen, eta hill ezçaitçentçat.

3 Iaütssi çiren bada Iossepen hamar anajac erosterä ogia Egiptuän.

4 Ordéän Iacobec etçuen egorri içatu Benjamin Iossepen anaja bere anajeçiñ: eçen baciotssan, guardia eman behar da çerbeit ondico hillgarri gerta extaçion.

5 Eta Israelen semeäc etorri içan çiren ogi erosterä bertçe harat çihocçenen baltssan: eçen gosseteä çen Canaango herrian.

6 Iossep bada Gobernadoreçen herriaren gañéän, çeñac errepartiaraçitçen baitçioten ogia lurreco poblu guçieý: Iossepen anajac beraz etorri içan çiren,

eta ahuspez iarri içan çiren haren aitçiñéän bissaja lurréän.

7 Orduan Iossepec ikussi çitüen bere anajac eta eçagutu çitüen: bañan alégia hura arrotç eçiñ içan çuen heçien aldëra, eta mintçatu çen heçieçiñ gogórçi, erraten çiotela, nondic heldu çarete? Eta ihardetsi çuten, Canaango herritic, ianhari erosterä.

8 Iossepec beraz eçagutu çituen bere anajac: bañan hec etçuten eçagutu hura.

9 Iossep bada orhoitu içan çen hetaz eçiñ içan çituen ametssez, eta erran çioten, espioneac çarete, herrico leku flácoey begiratçera etorri içan çarete.

10 Eta erran çioten, ez, ene iauna, bañan hire mutillac etorri içan dituc ianhari erosterä.

11 Giçon baten haürrac gaituc guçiac, leälac gaituc: hire mutillac eztituc espioneac.

12 Eta erran çioten, ez, tut horrela, bañan herrico leku flácoey begiratçera etorri içan çarete.

13 Eta ihardetsi çuten,

bagintuan hamabi anaja hire mutillac, giçon basten haürrac, Canaango herrian: çeñetáric çhumeena baita egun gure aitáreqiñ, eta bat ezpaita gehiago.

14 Berriz Iossepec erran çioten, hori due nie erran darotçuedana, erran içan dudánean, espionec çárete 1

15 Huntan frogátuac içango çárete: biçì bedi Pharao, hemendic ilkitçen baldim baçárete, non çuén anaja çhuméena etorriçan eztadiñ hunat.

16 Bidal çaque çuen artetican bat ekar deçan çuen anaja: bañan herstúac içango çárete, eta çuen hitçac frogátuaciçango dituc, iaçiteco ea erraten duçuen egia: non ez, biçì bedi Pharao, espionec çarétela.

17 Eta hala, eçarri çituen guçiac elkarreqiñ presondégian hirur egunez.

18 Eta hirugarren egúnean, Iossepec erran çioten, egi çuè haü, eta biçico çárete: Iaincoaren beldur nañic.

19 Leälac baldim baçárete anajen artetican, çuén artetican bat içan bedi

herstúac çuec presso içatu çáreten lekúan, eta goñ çaitézte, eramaten duçuela ogia probeditçeco çuen famillen gosseteári:

20 Eta ekar dieçadagúe çuen anaja çhumeena, eta çuén hitçac aürkituco çituc egiazco: hala etçárete hillen. Eta horréla egiñ içan çúten.

21 Eta erraten çioten batac bertçeári, egiaz laltadun çaituc gure anajaren aldéra: eçen ikussi içan diagu haren arimaco hestúra, gracia escatçen çarocúnean, eta eztiagu entçun içatu; horrengatiçan hestúra haü etorriçan çiaicue.

22 Eta Rubenec ihardetsi çioten, çiotssála, ezmarotçuen nie erraten, ezteçaquela egin bekatu haürrären contra? Eta etçinduten entçun içatu. Hargatic ere, horra haren odola galdetua da.

23 Eta hec etççáçiten Iossepec aditçen çituela: çeren eta baitçen adiaçaitçaille bat heçien artéan.

24 Eta hura aldaratu çen heçien gibélera, eta nigar egiñ çuen: gero

heqiangana bihurtu eta, mintçatu çitçaioten hey, eta hartu çuen Simeon heqien artétican, eta amar-ratu çuen heqien begien aitçinean.

25 Gero Iossepec manatu çuen bete çetçátela heqien çaküac ogiz, eta eçar ce-çátela hetarie bat bede-raren dirüä bere çakuan, eta eman çioçótela pro-bissioneä bere bidécotçat: eta horrela egiñ içan çio-ten.

26 Eta cargatu çuten bere ogia bere astóen ga-ñean, eta goän içan çiren handie.

27 Eta hetárican batec ideqi çuen bere çaküä, emateco bazca astoári osta-tátu çiren lékuän: orduan ikussi çuen bere dirua, çeña baitçen çakuaren çintçúrreän.

28 Eta erran çioten bere anájey, neüre dirua bi-hurtua içan çiaitac: eta erreälqi, horra hura ene çakuan. Eta bihótça hi-gitu çitçajen, eta sessi-tuäic içatü çiren altara-menduz, erraten çiotela batac bertçeäri, çer da laineoac egiñ içan daró-cun hori?

29 Eta etorri çiren Ca-naango herrira Iacob bere aitagana, eta condatu içan çiotçaten gertatu çitçaiç-cóten gaiçça guçiac, erra-ten çutela.

30 Personaja herrico ia-ün bat mintçatu çiaicuc dorpéqi, eta iduqi giaitic herrico espióntçat.

31 Bañan iharçietssi çio-agn, lealac gaituc, ezcai-tuc espióneac.

32 Hamabi anaja gin-tüän, gure aitaren haür-rac: bat eztuc gebiägo, eta tüpiena gure aitareqin duc egun Canaango her-rian.

33 Eta Personaja herrico iaün harc erran çiarocuc, huntan eçagutuco diqéät lealac carétela: utç çaçuc çuen anajetarie bat ené-qien, eta har çaçuc ogia çuen familletaco gossete-ari probeditçeco, eta goan çaitézte.

34 Eta ekar dieçaláçuc, çuen anaja çhumeena. Or-duan eçagutuco diqéät et-çarétela espióneac, bañan leälac: eta bihurtuco da-rótçuet çuen anaja, eta traficatuco duçue herrian.

35 Eta gertatu çen hec bere çakuae husten çituz-

tela, horra, bat bederaren diru paqéta bere cakuán çen : eta ikussi çituzten bere diru paqétac, hec eta heqien aitac, eta beldurtu içan çiren.

36 Erran çioten bada Jacob bere aitac, gabeá-raçi naicué haürrez : Iossep eztuc gehiago, eta Simeon eztuc gehiago, eta hartuco duçue Benjamin ! gaúça horioc guçiac ene contra dituc.

37 Eta Ruben mintçatu çitçaión bere aitari, çiotssala, hillaraz çatçic ene bi haürnac, haña ekartçen ezpalim badároát : eman dieçadac carguz, eta ekarrico dároát.

38 Eta ihardetssi çuen, ene sémeá eztuc iaütssico çuéqiñ : eçen haren anaja hil duc, eta haü gelditu bakarric : eta çerbeit on-dico hillgarrigertatucolitçajóçec goänen çáreten bidéán, hargatic iaütssaráçico çintuzqéte ene ille çhuriac dolorereqiñ hobira.

43 BERROGOY ETA HIRUR-GARREN CAPITULUĀ.

1 Ordéan gosséteá haündi egiten çen lurréan.

2 Eta gertatu çen, nola akabatu baitçuten iatéa Egiptutic ekarri çituzten ianháriac, bere aitac erran çiótela, bihur çaitézte, eta eros dieçagúçue ianhari apur bat.

3 Eta Iudac ihardetssi çioén, erraten çuela, Personaja harc espressuqi declaratu darócu, diotssala, eztúçue ikussico ene bis-sája non ezten çuen anaja çuéqiñ.

4 Beraz egortçen baldim baduc gure anaja gureqiñ, iaütssico gaituc Egiptura, eta erossico darozqiagu ianháriac.

5 Baüan egortçen ezpal-dim baduc, ezçaituc harat iaütssico : eçen Personaja harc erran çiaróçue, eztu-çue ikussico ene bis-saia, non çuen anaja ezten çué-qiñ.

6 Eta Israelec erran çü-én, çergatic egin darotá-çue bidegabe hori, errátea Personaja hari, baçindu-tela oraño anaja bat ?

7 Eta ihardetssi çuten, Personaja harc artaz gal-detu içan çiaróçue gutaz eta gure ahaideez, erraten çuela, çuen aita bici da oraño ? Eztúçue anafaric ?

Eta declaratu diogu per-
pauē heqien arábera. Ba-
giniáqien guc erranen çue-
la, iaütssaraz çaque çuen
anaja?

8 Eta Iudac erran çioēn
Israel bere aitari, egor
çac mutilla enéqien, eta
emanen giazcoc bideari,
eta goango gaituc, hala
biçico gaituc, eta ezcaituc
hillen, ez gu ez hi ere, ez
gure mañadac.

9 Neüróri errendatçen
naüc cañçione hartaz, gal-
de çac ene escülican: ek-
artçen eta presentatçen
ezpaldim badároat, obli-
gatua içango natçaic hiri
penara betierecótçat.

10 Berantetssi içan ez-
paldim bagindu, egiaz ia-
dan bihurtuac içango gin-
tiän bertçe aldí bataz.

11 Ordüän Israel bere
aitac erran çioten, beraz
horrela baldim bada, egi
çue haü, har tçatçue çuen
toçitan herrico gauça ospe
gehien duténac, eta era-
man dioçoque Personaja
hari present bat, çerbeit
baltssamu guti, eta çerbeit
exti guti, drogac, mirra,
datilac eta arbéndolac.

12 Eta har çaque dirua
dobléan çuen escuetan:

eta çuen çaküēn çintçur-
rean eçarriricaco dirüä,
eramanen duçue çuen es-
cütan: hori egiñ içatu
ahal da ustecabez.

13 Eta har çaque çuen
anaja, eta jar çaqizcote
bideari, eta bihur çaitexa
Personaja harengana.

14 Lainco bortitçe guçiz
puçhántac bada aürkiaraz
dieçaquela missericórdia
Personaja haren aitçiñeän,
libra dieçacuēntçat çuen
bertçe anaja, eta Benja-
min: eta nola gabétua
içatu bainaiz haürrez, ga-
bétua içatu naiz héiaz.

15 Hec bada hartu çuten
presenta, eta hartu çuten
dirüä doblean bere escuen
artéän, eta Benjamin, eta
lotu çiteaçicon bideari,
eta iaütssi içan çiren Egip-
tura. Gero presentatu
çiren Iossepen aitçiñeän;

16 Iossepec bada ikussi
çuen Benjamin heqieqiñ,
eta erran çioēn bere Iaür-
egico Prubostari, eraman
tçatçie Personaja horico
etçhéra, eta hil tçac çer-
beit gauça, eta apain tçac:
eçen ianen ditez egubér-
dian enéqien.

17 Eta giçonac egin çu-
en Iossepec erran çioēn

beçala, eta eraman çitüen Personaja hec Iossepen etçhéra.

18 Hala beldurtu içan çiren Personaja hec, çeren eta eramanac içatu baitçiren Iossepen etçhéra, eta erran çuten, eramanac gaituc, gure çakuetan lehénican eçarria içatu çen dirua dela caüssa, descarga dadintçat eta eror gure gañera, eta har gaitçantçat esclabótçat, eta har detçantçat gure astóac.

19 Gero hurbildu içan çiren Iossepen Iaüregico Prebostagana eta mintçatu çitçaiçcotan hari etçheco atéün.

20 Çiotssátela, helas, ene iaüna l egiaz iaütssi içan gaituc hastéän ianhari eróstera.

21 Eta gertatu çen, etorri giñen ordüän ostatico giñen leküra, eta ideqi gintuen orduan gure çakuaç: horra bat bederaren dirua bere çakuaren çintçurreän çüün, bay gure diru bera bere pissuaren arábera: ekarri diagu gure escuetan.

22 Eta ekarri diagu orañ bertçe diruric gure escuetan ianhari erósteo:

eta etçeäqiaçu nore eçarri lugeen gure diruä gure çaküetan.

23 Eta erran çuen, gañça guçiac ondo çihóaz çuentçat, eztuçuela beldurric: çüen laincoac eta çuen aitaren laincoac eman daróçue tresair bat çüen çakuetan. Çuen dirua etorri içan ðuc enegana: eta ekarri çioten Simeon.

24 Gero giçónac sarraçaçi çitüen Personaja hec Iossepen etçhéän, eta eman çioten ura, eta garbitu çituzten bere oñac: heçien astoey ere aman çioten bazca.

25 Eta preparatu çuten pressenta, Iossepe eguberdian etor çedin bitartean: eçen aditu içan çuten janen çütela han ogia.

26 Orduan Iossepe bihurtu çen etçhéra, eta presentatu çioten etçhéän bere escuetan çuten pressenta, eta jarri çiren aluspez haren aitçinean lurreráño.

27 Eta galdetu çioten heçien prosperitátçaz, çiotssala, ungi dago çuen aita, giçon çahárta çenelaz mintçatu baitçaiçqidate? biçi da oraño?

ETÓRQIÄ, XLIV.

28 Eta ihardetssi çuten, hire mutilla gure aita ungi çiaçoc. Biçi duc oraño, Eta makurtu içan çiren, eta iarri çiren ah-uspez.

29 Eta hare bere begiac altçatçen çituela ikussi çuen Benjamin bere anaja bere amaren semeä, eta erran çüen, hunaco hau da çüen anaja ttipien mintçatu çaiçqıdatena? Gero erran çuen, ene semea, laincoac egiñ diaçala gracia.

30 Eta lossep erretiratu içan çen berehala: eçen bere bihotça hasten çitçaiion beratçen bere anaia-gana, eta billa çebillan non nigar egin, eta storri çen guarda-ropara, eta nigar egiñ çuen han.

31 Gero garbitu çuen bere bissaja, eta ilki çen campora eta egin çioen bortça bere buruäri, eta erran çüen, emä çue ogia.

32 Eta eman içan çioten apart, hey apart, eta Egiptuar hareqin iaten çuteney apart, çeron eta Egiptuar-rec eçüñ ian ahal baitçeqaçeten ogia Hebreärre-qin: eçen abominaçiones çaiôte Egiptuärrey.

33 Iarri içan çiren bada haren aitçüñean: çahar-rena bere çahartassunaren arábera eta ttipiena bere ttipitassunaren arábera. Eta Personaja hec espantáturic çeüdeçen bere artéan.

34 Eta presentatu çiotçaten biandac bere aitçüñetan: ordéan Benjamin portçioñeä bertçe guçiac baño haüdisgo çen bortçetan, eta edan çüen, eta çhoill hagitç egin çuten bonaçhera hareqin.

44 BERBOGOY ETA LAUR-GARREN CAPITÜLÜÄ.

1 Eta lossepec manatu içan çuen bere ianhari-naüssia, çiotesala, bete tçene janhariz jende horion çakuäc iassan ahal deçaçeten beçam bat, eta eçar çac bat bederaren dirüä bere çakuären çintçurreän.

2 Eta emac ene taça, çillhar taça, ttipienaren çakuären çintçurreän, elkarreqin haren ogiären dirüä. Eta egin çüen nola ere lossepec erran baitçioen eta bala.

3 Goiçéän eguna içatu

ETÓRQIÄ, XLIV.

çen ordüän, egorri çituz-
ten Personaja hec bere
astoëqilü.

4 Hirritican ilki içan
çiren ordüän, hagitç ur-
run goan çileçen baño le-
hen, Iossepec erran çioën
bereianhari-naüssiari, oha,
ondótic iarraic aqiole Per-
sonaja hey : eta hec atçe-
man ditüan ordüän, erran
dioçótec, çergatican bi-
hurtu duçue gaitça ona-
réntcat ?

5 Eztue hori non edaten
baitu ene iaünac : çeña
egiazqi eçagutuco baitic ?
Gaizqi egin duçue egin
duçüen hortan.

6 Eta ianhari-naüssiac
atçeman çitüen, eta erran
çiotçaten hitç hec.

7 Eta ihardetssi içan
çioten, çergatic ene iaünac
erraten ditu horlaco hit-
çaç ? Eztaçiotela bada ger-
ta hire mutilley egitera
horlaco gauçáric.

8 Horra, bihurtu daroá-
gu Canaango herritican
gure çaküen çintçúrrean
ediren içan gindüen dirüä,
eta nola ebatss giñeçáqe
dirüä edo urréä hire naüs-
siaren etçhetican ?

9 Hire mutilletaric çe-
ñetan ere aurkituco baita

eta hura hill bedi : eta gu
ere esclabo içanen giáizcoc
ene naüssiari.

10 Eta erran çioten, egin
bedi bada oray horrela
çuen hitçen arábera : çe-
ñetan ere aurkituco baita,
eta hura içan béqit escla-
bo, eta çuec çaitetzten ino-
çent.

11 Eta beréhala bat bé-
derac paüssatu çuen bere
çákuic lurréän : eta bat
bederac ideqi çuen bere
çakua.

12 Eta miratu çüen, has-
ten çela haündienaganic,
eta akabatçen çuela ttipiç-
neän : eta taçmaurkitu içan
çen Benjamiñen çaküän.

13 Ordüän çaticatu çit-
tuzten bere trénuac, eta
bat bederac cargatu çuen
bere astóä eta bihurtu
çiren hirira.

14 Eta Iuda bere anaje-
çien etorri çen Iossepen
etçhéra, çeña baitçen ora-
ño han eta iarri çiren
ahuspez haren aitçüñean
lurréän.

15 Eta Iossepec erran
çioten, çer aççione duc
çuec egin duçuen hori ?
Eztaçiqué ni beçalaco gi-
çon batec eçtuela faltátçen
asmátçera.

16 Eta Iudac errançioen, çer erranen dugu, ene iaüna? nola mintçatucogare? eta nola iustificatucogare? Iaincoac ediren içan dic hire mutillen hobena: horra, esclabo giaizcoc ene iaünari, ham bat gu nola noren ere escüän aurkitu içan baita taça eta hura.

17 Bañan erran çuen, eztaqidala bada gerta horren egitera. Giçona, çeñaren escüän aurkitu içan baita taça, içango çiaitac esclabo: bañan çuec, içan çaitézte baqéän çuen aitarengana.

18 Iuda bada hurbildu çen harenganic, erraten çuela, helaa, ene iaüna! otoizten aüt, hire mutillac erran deçan hitç bat, ene iaünac aditçen duëla, eta hire colerac eztéçan iraqit hire mutillaren contra: eçen ezaiz Pharaon baño gehiago ez gutiago.

19 Ene iaunac galdetu çióteän bere mutilley, çiotssala, badüçüë sitaric edo anajarie?

20 Ihardetasi gindioan bada ene iaünari, badiagu gure aita çeña baita çaharra, eta haür gazte bat sortua haren çahártçeän,

çeña baita gure artean den ttipiena, ceñaren anaia hill baita, eta haü gelditu duc bakarra bere amaganic, eta bere aitac maite dic.

21 Eta erran diotec hire mutilley, iaütssaraz çaçue enegana, eta ikussico diat.

22 Eta erran gindioan ene iaünari, mutillac eçiñ utç ahal leçáçec bere aita: eçen uzten baldim badu, haren aita hillen duc.

23 Orduan erran çioten hire mutilley, çüen anaia ttipiena jaüsten ezpada çuççiñ, eztüçue ikussico gehiago ene bissaja.

24 Eta gertatu içatu duc, hire mutill ene aitagana bihurtu eta, declaratu giñotçean ene iaünaren hitçac.

25 Gero gure aitac erran çian, bihur çaitetzte, eta eros dieçaguçue ianbari apur bat.

26 Eta erran gindioan, eçiñ harat iaütss ahal giitézçec: bañan gure anaia çhumeena gureqin baldim bada, iaütssico gaituc harat: eçen eçiñ ikus ahal çiqeagu Personaja haren bissaja non gure anaia ttipiena ezten guréqien.

27 Eta hire mutill gure aitae ihardetssi çiarocúan, badaçique ene emázteac egin darozqídala bi haür :

28 Çeñetarie bat goán baita eneganic : eta erran diat, çer ere baita, segur due çaticatua icatu dela eta ikussi eztudala oray-deraño.

29 Haü ere kentçen baldim baduçue ene aitçiñetic, eta çerbeit ondico hillgarri gertatçen baldim baçiao, iaütssaraçico ditutçuela ene ille çhúriac des- placereqiñ hobira.

30 Oray bada, etorrice naiçen ordúan hire mutill ene aitagana, eta mutilla gureqiñ içango extencán, ceñären arima baitu lotúa bereárequiñ.

31 Certatuco due ikussi içanen duen beçain sarri eztela han içango mutilla hillen due. Hala hire mutillec iaütssaraçico tiz- tedolorereqiñ hire mutill gure aitaren ille çhúriac hobira.

32 Gehiago, hire cerbitçaria caüçione errendatu due mutillarentçat ekartçeco ene aitaganic, eta erran die, ekartçen ezpal- dim badároät, obligatua

içango niatçájoc penara betierecotçat ene aitari.

33 Hala oray otoizten aüt, hire mutilla egon dáçion esclabo ene iaünari mutillaren lekúan, eta mutilla igan dadiñ bere anajeqiñ.

34 Eçan nola içango naiz ni ene aitagana, mutilla eneqiñ expaldim bada? begiratu behar da ikus ez- teçadan ene aitari gerta çaloçn desplacerá.

45 BERROGOY ETA BORTÇ-
GAREN CAPITÚLUÁ.

1 Ordün Iossepec eçiñ iduqi ahal icatu çuen ge- hiago bere búrná present çiren guçien aitçiñean, eta egin çuen oyhu, ilkiaraz çáçnú bat bedera ene gi- bélera. Eta nihor ere etçen egotu hareçien, bere búrnáeman çioten ordúan eçagutçera bere anájey.

2 Eta nigarraz çegoela, altçhatu çuen bere boça, eta Egiptuarrec aditu içan çuten, eta Pharaonen et- çheac ere aditu çuen.

3 Eta Iossepec erran çio- ten bere anajey, ni naüe Iossepe : biçi da oraño ene aita? Bañan bere anajec eçiñ ihardetssi ahal çioço-

qéten : eçen nahássiác çiren haren presséntçiaz.

4 Berriz Ióssepeç erran çioten bere anajey, otoizten çaituztet, hurbil çaitézte enegana. Eta hurbildu içan çiren ; gero erran çuén, ni naüç Ióssep çuénanaja, çueç saldu içan duçuéna eramana içateco Egiptura.

5 Eta oray eztuçúela ez pena ez urriçiric çuen baitan, çeren saldu naüçúén ekarría içateco hunat, eçen Iaincoac egorri niüç çuén aitçúñean begiratçécotçat çuen biçia.

6 Eçen horra jadan bigarren gossete urtéä lurréän, eta oraño goititçen dituc borteç urte, ceñelan ezpaita içango laborantçaric ez biltçeric.

7 Bañan Iaincoac egorri niüç çuen aitçúñean çueç egónarazteco goititçuric lurréän, eta çueç biçiarazteco eççelençi libráturic.

8 Oray beraz ez naüçue çüçç egorri ni hunat, bañan bay Iaincoac, ceñac ordenatu bainiüçaitátçat Pharaönendáco eta iaütçat haren etçhe guçiareñ gañéän, eta erregiñatçail-

letçat Egiptuco herri guçian.

9 Keçha çaitézte, etaigan çaitézte ene aitagána, eta erran dioçóçue, horrela erran dic hire seme Ióssepeç, Iaincoac ordenatu niüç isün Egiptu guçiareñ gañean : iaütss bada enegana, ezadillala geldi.

10 Eta egongo aiz Gosçengo herrian, eta içango aiz ene aldéän, hi eta hire haürrac, eta hire haürrac, eta hire artaldeac, eta hire idiac, eta hire direñ gaüça guçiac.

11 Eta entreténituco aüt han : eçen baituc borteç gossete urte : gal ezadintçat pobréçiaz, hi eta hire etçhéa, eta hire direñ gaüça guçiac.

12 Eta horra çuen begi dacussaténac, eta eneanaja Benjamiñen begiac, ene ahóä mintçeo çaitçuéla çüey.

13 Erran dioçóçue beraz ene aitari nie Egiptuan dudan loria guçia, eta ikussi ditútçuen gaüça guçiac : eta keçha çaitézte, et iaütsseragin çaçüç hunat ene aita.

14 Orduan aurtiçi çuen bere burus bere anaja

Benjamiñen lepoären gañera, eta nigar egin çuen. Oro bat Benjamiñec nigar egin çuen haren lepoaren gañcán.

15 Gero mussu eman çioten bere anaja guçiey, eta nigar egin çuen heçien gañcán. Horren ondóan haren anajac mintçátu çiren hareçin.

16 Eta habarrotssa adituá çán tçen Pharaonen etçhcán, erraten çutela, Jossepen anajac etorri dire. Çeña agradatu baitçitçajeñ Pharaoni eta haren mutilley.

17 Pharaonec bada erran çioen Jossepi, errótec hire anájey, egi çuë haü, carga tçátçue çuën abréac, eta çoházte, bihur çaitézte Canaango herrira.

18 Eta har tçátçue çuën aita eta çuen famillac, eta bihur çaitetze enegana, eta emanen darótçuet Egiptuco herrico hoberénetic : eta ianen dúçue herrico giçéna.

19 Eta erreçibitu due manátçeco botérea. Egi çue haü, har tçátçue Egiptuco herritic orgac çuen mañadarentçat, eta çuen emaxteentçat, eta ekar tça-

que çuën aita eta etor çaitézte.

20 Ezteçaçuela utç deüssere çuën mañadátican : eçen Egiptuco herri guçico hobérena çuëna içango da.

21 Eta Israeleco haurrec horrela egiñ içan çuten eta Jossepec eman çiotçátent orgac Pharaonen mannaren arábera : eman içan çioten proibissionea ere bidécotçat.

22 Eta eman çiotçaten hec guçietaric bat bederari aldátçeco arrópac, eta Benjamiñi eman çiotçan hirur ehun çillhar péça eta borteç aldátçeco arrópa.

23 Egorri çiotçan oro bat bere aitari hamar asto ekartçen çituztenac Egiptuco gaüçaric eccelenténac, eta hamar asto eme ekar çiotenac ogi-bihi, ogi eta bianda haren aitari bidécotçat.

24 Bidaldu çituën bada bere anajac, çeñac partitu baitçiren, eta erran çioten, ezteçaçuela iharduc bidéan.

25 Hala içan içan çiren Egiptutic, eta etorri çiren Jacob bere aitagana Canaango herrira.

26 Eta ekarri çioten ber-

ETÓRQIÄ, XLVI.

ria çiotssatala, Iossepe biçi duc oraño, eta iañin ere duc Egiptuco herri guçiaren gañean. Eta bihotçac escas egil çioën : ezen etçituen siñhéstén.

27 Eta erran çiotçáten Iossepec erran çiotçáten hitç guçiác. Gero ikussi çituen Iossepec haren ekartçeco egorri çituen orgac. Eta izpiritua bihurtu çitçajon Iacob hegien aitari.

28 Israelec bada erran çuen, asqi duc, Iossepe ene semea biçi duc oraño, goanen nañic, eta ikussico diat hil nadin baño lehen.

46 BERROGOY ETA SEYGARREN CAPITÚLUÄ.

1 Israel bada partitu içan çen bere çituen gañça guçlegien, eta etorri çen Beer-Sçebahra, eta sacrificatu çiotçan sacrificioac bere aita Izaakén Iaincoari.

2 Eta Iaincoa mintçatu çitçajon Israeli gñazco bissionetan, çiotssala, Iacob, Iacob : çenac ihardetsi baitçuën, huna ni.

3 Gero erran çuen, ni nañic Iainco hortitça, hire aitaren Iaincoa : ezadillala

beldur iañstera Egiptura : ezen han egiñaracico aüt naçione hañdi bat.

4 Iañstero nañic hire-qiñ Egiptura, eta handican ere iganaracico aüt egiaz : eta Iossepec ecarrico die bere escuä hire begien gañóan.

5 Hala partitu içan çen Iacob Beer-Sçebahric, eta Israelen hañrrec eman çituzten Iacob bere aita, eta bere mañada eta bere emázteác, Pharaonecekartçeco egorri çituen orgótan.

6 Ekarri çituzten bere haçiendac ere, eta Canango herrian irabaçi çituzten ontassun guçiác. Eta Iacob eta haren arraça guçia harégien etorri içan çiren Egiptura.

7 Eta ekarri çituen bere-qiñ Egiptura bere hañrrac, eta bere hañrren hañrrac beregien, bere alabac, eta bere semeen alabac eta bere casta guçia.

8 Hunaco hañc dire bada Israelen hañr Egiptura etorri çirenen içenac : Iacob eta haren hañrrac : Iacoben lehen sortáa içatu çen Ruben.

9 Eta Rubenen hañrrac,

Henoc, Pallu, Hetsron, Carni.

10 Eta Simeōnen haūrrac, Iemuel, Iamin, Ohad, Iakin, Tsohar, eta Sçaul emazte Cananear baten sēmeā.

11 Eta Leuiren haūrrac, Guersçon, Kehath, eta Merari.

12 Eta Iudaven haūrrac, Her, Onan, Sçala, Pharez, eta Zara. Bañan Her eta Onan hil teiren Canaango herrian. Pharezzen haūrrac ere içatu çiren Hetsron eta Hamul.

13 Eta Issacarren haūrrac, Tolah, Puua, Iob, eta Sçimron.

14 Eta Zabulononen haūrrac, Sered, Elon, eta Iahleel.

15 Horioc dire Learen haūrrac, Iacobi egin çiotçanae Paddan-Aramen Dina bere alabareqiñ: haren semeen eta haren alaben pressuna guçiae içatu çiren hogoy eta hamahirur.

16 Eta Gaden haūrrac, Tsiphjon, Haggi, Sçuni, Etsbon, Heri, Arodi, eta Areli.

17 Eta Asçeren haūrrac Iimna, Iisçua, Iisçui, Beriha, eta Serah heçien

arréba. Beriharen haūrrac, Heber eta Malkiel.

18 Horioc dire Zilparen haūrrac, çeña Labanec eman baitçioēn Lea bere alabari: eta hanc egin çiotçan hec Iacobi, erran nahi da hamasey pressuna.

19 Rachel Iacoben emaztearen haūrrac, içatu çiren, Iossepe eta Benjamiñ.

20 Eta sortu çitçaiçcon Iossepe Egiptuco herrian, Manasé eta Ephraim, çeñietaz erdi içan baitçitçajon Asenath Potipherah Ongo Gobernadorearen alaba.

21 Eta Benjamiñen haūrrac, Belah, Beker, Asçbel, Gera, Nahaman, Ehi, Ros, Muppin, Huppin, eta Ard.

22 Horioc dire Rachelen haūrrac Iacobi egin çiotçanae: pressuna guçiae içatu çiren hamalaür.

23 Eta Danen haūrrac, Husçim.

24 Eta Nephthaliren, Iahsseel, Guni, Ietsçer Sçillem.

25 Horioc dire Bilharen haūrrac, Labanec Rachel bere alabari eman çioena-

rénac, eta horrec egin çiotçan horioc Iacobi erran nahi da çazpi pressuna guçiz.

26 Egiptura etorri içan çiren pressuna guçiac Iacobi çagozcánac, haren hancatic ilkiac, Iacoben haürren emázteac gabe, dire guçiz hirur hogoy eta sey.

27 Eta Iossepen haürnac, Egiptuán sortu çitçauzconac içatu çiren bi pressuna. Iacoben etçheco pressuna guçiac bada Egiptura etorri çirénac içatu çiren hirur hogoy eta hamar.

28 Eta Iacobec egorri çuen Iuda bere aitçineän Iossepengana, gidátçeco Gosçenera. Etorri içan çiren bada Gosçengo herrira.

29 Eta Iossepec moldatu çituen bere orgac, eta içan çen goateco Israel bere aitaren aiteñera Gosçenera, eta agertu çitçajon eta aurtiqi çuen bere burua haren lepoaren gañera, eta egin çuen nigar çembeit demboraz haren lepo gañéan.

30 Eta Israelec erran çioën Iosepi, hil nadil-

lala oraingo aldian ikussi dudanz gerozhire bissaia, çeren biçi aigen oraño.

31 Gero Iossepec erran çioten bere anajey eta aitaren famillari, içanen nañe, eta adiaraçico çioät Pharaoni, eta erranen çioät, ene anaiac eta ene aitaren familia, Canaango herrian çirenac, etorri ditue enegána.

32 Eta pressuna hec artçañac ditue, eçen haçiendaçañ içatu ditue beti : hala ekarri tiztec bere ardiac, eta bere idiac, eta heçien çiren gaiça guçiac.

33 Gertatuco due bada Pharaonec deituco çaituztela, eta erranen duela, çer da çuen oficioä ?

34 Orduän erranen düçue, hire mutillac haçiendaçañ içatu ditue beti bere gaztarassuntic oray arteraño, ham bat gu nola gure aitac : egon çaitextentçat Gosçengo herrian, eçen Egiptuarrec çhoill hagitç, higintçen dituzte artçañac.

47 BERROGOY ETA ÇAZFIGARREN CAPITÚLUA.

I Iossep beraz etórri içan çen, eta adiaraçi çioën

Pharaoni, çiotssala, ene aita eta ene anajac bere artaldeeqiñ, eta bere idi-eqiñ eta heqien çiran gaitça guçieçien, etorri dituc Canaango herritan, eta horra Gosçengo herrian dituc.

2 Eta hartu çuen parte bat bere anajetarie, erran nahi da bortç giçon, eta presentatu çituen Pharaonen aitçiñean.

3 Eta Pharaonec erran çioten haren anajey, çer da çuen ofiçioñ? Ihardetssi çioten Pharaoni, hire mutillac artçañac dituc ham bat gu nola gure aitaç.

4 Erran çioten oraño Pharaoni, arrotç beçala egotera etorri gaituc herri huntara : eçen bazcárican eztuc hire mutilley dagozcaten artaldeéntçat : eta gossete hañdi bat ere baduc Canaango herrian. Oray bada otoizten aügu hire mutillac egon daitéçen Gosçengo herrian.

5 Eta Pharaon mintçatu çitçajon Iossepç; çiotssala, hire aita eta hire anajac etorri dituc hiregana.

6 Egiptuco herria hire manuco due : egonaraz

detçac hire aita eta hire anajac herrico lekuric ho-beréneñ ; egon daitéçen Gosçengo herrian, eta eça-gutçen baldim baduc, heqien artéan badela iende balentic, ordenatuco dituc ene hacienden naüssi.

7 Orduñan Iossepec ekarri çuen Iacob bere aita, eta presentatu çuñ Pharaonen aitçiñean. Eta Iacobec bedincatu çuen Pharaon.

8 Eta Pharaonec erran çioen Iacobi, çer adin due?

9 Iacobec ihardetssi çio-ñ Pharaoni, ene pelegrintassun urteen egúnac ehun eta hogoy eta hamar urte dituc : ene biçiareñ urtéen egúnac laburrac eta gaitçac içatu dituc, eta eztiztec ardiçetssi ene aiten biçiareñ urteen egúnac, heqien pelegrintassun demborácoac.

10 Iacobec beraz bedincatu çuen Pharaon, eta ilki çen haren aitçiñetican.

11 Eta Iossepec señalatu çioten egoitça bere aitari eta bere anajey, ematen çiotela possessioneñ Egiptuco herrian, herrico le-

kuric hoberéneän, erran nahi da, Rahmesesco herrian, Pharaonec manatu çuen beçala.

12 Eta Iossepec entretenitu çituen bere aita, eta bere anajac, eta bere aitaran etçhe guçia ogiz, heçien mañadaco ahóen arábera.

13 Ordéän etçen ogirican lur guçian : eçen gossótea hagitç çen haündia. Hargatican Egiptuco herriac, eta Canaango herriac etçeaçiten çer egiñ, gossótea çela caüssa.

14 Eta Iossepec bildu çüen Egiptuco herrian aürkita içan çen diru guçia, eta Canaango herrian, erosten çuten ogiaréntçat : eta ekarri çuen dirua Pharaonen contratóçira.

15 Orduan escástu çen Egiptuco herriçeo eta Canaango herriçeo dirüa. Egiptuar guçiac etorri çitçaizecn Iossepi, erraten çutela, iguc ogia ; eta çergatic hillen gintuzçec hire begien aitçinean çeren escastu den dirüa ?

16 Iossepec ihardetasi çuen, indátçue çuen haçiendac, eta emanen darótçuet çuen haçiendarént

çat, dirua escastu denaz geroz.

17 Ekarri çiotçaten bada Iossepi bere haçiendac, eta Iossepec eman çioten ogia çamariçen alde, ardi artaldeçen alde, idi artaldeçen alde, eta astóen alde. Hala neürritu çituen ogiz heçien artaldeentçat urte hartan.

18 Urte hura akabatu eta, bihurtu içan çiren ondoco urtéän, eta erran çioten, etçioägu estalico ene iaünari, dirüa escastu baldin bada, eta haçiendartaldeac, gañça guçiac ene iaünaren aldetic direnaz geroz, etçaicu gelditçen deüssere gañeracoric gure iaünaren aitçineän, gure gorputçac, eta gure lurraç baiçen.

19 Çergatic hillen gintuzçec hire begien aitçineän ? Gutaz eta gure lurrez denaz beçam bätcan, eros gaitçac, ham bat gu nola gure lurraç ogiarentçat, eta gatibatucogiaizeoc gu eta gure lurraç Pharaoni : eta iguc çer ereiñ, biçi gaitçentçat eta hill excaiteçentçat, eta lurra afflitua içan eztadintçat.

20 Hala Iossepec ardi-

etssi çiotçean Pharaoni Egiptuco lur guçiac : eçen Egiptuarrec saldu çuten bat bederac bere larréa, çeren eta gosséteá haüñditu baitçen heqien gañéan : hargatic lurra içatu çen Pharaonentçat.

21 Eta iraganaraçi çuen poblúá hiriétara Egiptuco bazterretaco buru batetican haren bertçe burúraño.

22 Solamen etçituen ardietsi sacrificatçáilleen lurrac. Eçen baçen Pharaónec sacrificatçáillecy senalaturicaco probissióneá, eta iaten çuten bere portçione Pharaonec eman içan çiotena : hargatican etçituzten saldu içatu bere lurrac.

23 Eta Iossepec erran çioén pobluari, horra, ardietsi çiotçiat gaur çuec eta çuen lurrac Pharaoni. Badúçue hemen haçia ercin deçaçuentçat lurréan.

24 Eta etortçen denéan bil dembóra, emanen dioçue bortçárrena Pharaoni, eta laür partéac çuenac içango dituc, larréac eréintceco, eta çuen eta çuen etçhetan direnen jatécot-

çat, eta çuen mañadaren iatécotçat.

25 Eta erran çuten, salbatu darocuc biçia : ediren deçagun beraz gracia hire baitan, ene iaüna, eta gatiça gaçizeon Pharaoni.

26 Eta Iossepeceçiñiçan çuen ordenantça bat, çenac iráuten baitu egun artéan, Egiptuco lurren ganean, Pharaonentçat pagatçeco bortçárrena : lekat çhoillqi sacrificatçáilleen lur Pharaonentçat içatu etçirénac.

27 Israel bada egotu içan çen Egiptuco herrian Gosçengo baztérretan, eta, goçatu içan çiren hartaz, eta berretu eta hañitç egin çiren hagitç.

28 Eta Iacob biçi içatu çen Egiptuco herrian hamaçazpi urtez : eta Iacoben biçiaren urtéac içatu çiren chun eta berrogoy eta çazpi urte.

29 Ordéan Israelen hiltçeco dembora hurbiltçean, deitu içan çuen Iossepe bere sémeá, eta erran çioén, otoizten aüt, ediren baldim badut gracia hire baitan, emac oray hire escua ene içtterraren azpian, ussatuco duala ene

aldera gracia eta egia, otoizten aüt, eznaçacala ehorte Egiptuan.

30 Bañan lo natçan ene aitéqien. Eramanen naüe beraz Egiptutican, eta ehorteico naüe heqien sepultúran. Eta ihardetssi çuen, egiñen diat hire hitçaren arábera.

31 Eta erran çioën, inramentu egi dac: eta iuramentu egin çioën. Eta Israel iarri çen ahuspez oheco buhurqiaren gáñeän.

48 BERROGOY ETA ÇORTÇIGARREN CAPITÚLUÄ.

1 Gertatu çen bada, gáñça horion ondóän erran çitçájola Iossepi, horra, hire aita eri duc. Ordúän hartu çitúën bere bi seméac bereqiu, erran nahi da, Manasse eta Ephraim.

2 Eta berria ekarri içatu çitçajon, eta erran Iacobi, horra, Iossep hire sémeä hiregána heldu déna: Israel bada entsajatu çen, eta iarri obe gáñeän.

3 Gero Iacobec erran çioen Iossepi. Iainco bortitç, guçiz puçhanta agertu çiaitac niri Luzen Canaango herrian, eta bedincatu niaüc:

4 Erraten darótala, horra, berretarçico aüt eta hauñitç eguiñarçico, eta içanaracico aüt poblu bilduma bat; eta emanen çioät herri hura hire ondoreäri hire ondóän seculaco possessionetçat.

5 Oray bada hire bi haür Egiptuco herrian sortu çaiçqianac, ni harat hiregana etorri nintçen baño lehen, enéac dituc, Ephraim eta Manassé enéac içango dituc, Ruben eta Simeon beçala.

6 Ordéän letro-segida beqien ondoan enjendratuco duana, içango duc hireä: eta deituac içango dituc bere anajen içenaren arábera bere primatassúneän.

7 Eta Paddandic nindatorréneän, Rachel hil çiaitáän Canaango herrian bidéän, etçéla gelditçen gehiago çembeit herri espacio ttipi inguru baiçen Ephratara etörtçeco: eta han chortçi nian Ephratco bidéän, çeña baita Beth-Lehem.

8 Gero Israelec ikussi çituen Iossepen seméac, eta erran çuen, nor dire baüe?

9 Eta Iossepec inardetsai çioën bere aitari, haic dituc ene sémeac, laincoac hemen eman darozqidanac. Ordúan erran çuen, ekar dietçáqidac, otoizten aüt, bedinca detçadantçat.

10 Ordéan Israelen begiac pissatu çiren çahartás-sunez, halaco maneraznon eçiñ ikus baitçecáçen, eta hurbillaraçi çituen bere-gana, eta mussu eman çioten, eta bessarcatu çituen.

11 Eta Israelec erran çioen Iossepi, eznian uste ikussi seculan hire bissaja: eta horra, laincoac ikussaraçi çiaütac eta hi eta hire lerro-segida ere.

12 Eta Iossepec erretiratu çituen haren belhaünetaric, eta iarri çen ahuspez bissaiá lurarren contra.

13 Iossepec beraz hartu çituen hec biac, Ephraim bere escúñcan, Israelen ezquerretic, eta Manasse bere ezqerreän Israelen escúñetic: eta hurbillaraçi çituen harengana.

14 Eta Israelec aitçindu çuen bere escu escuña, eta eçarri Ephraimen buruaren gañean, çeiña baitçen

ttipiëna, eta bere ezqerra Manasseren buruaren gañean: bere escúac alde batetic bertçera beráriaz ekartçen çituela: eçen Manasse çen lehen sortua.

15 Eta bedincatu çuen Iossepe, erraten çuela, laincoac noren bissaiaren aitçitñean ibilli baitire ene aitac Abraham eta Isaac, laincoac, icateän naiçetic gaüro egun haü artererano bazcatçen natiënac:

16 Aingernac gaitç guçietaric begiratu naüenac, bedinca detçala haür haüç: eta ene içena, eta ene aita Abraham eta Isaacen içena içan dadillala deitua horion ganéan, eta egin daitçela haüñitç arraiñac beçala, berretçen direla lurrean.

17 Ordúan Iossepec ikussiric haren aitac ematen çuela bere escu escuña Ephraimen buruaren gañean, hori desagradatu çitcaion, eta altçhatu azpitic bere aitaren escua aldaratçeco Ephraimen buruaren gañetic Manasseren buruaren gañera.

18 Eta Iossepec erran çioen bere aitari, eztuc

horrela, ene aita : eçen hunaco haü duc lehen-sortua : emac hire escu escüña hunen buruaren gañéan.

19 Bañan haren aita errefussatuçuen, çiotssála, baçeaçiat ene semea, baçeaçiat : hori ere egingo duc poblu bat, eta oraño içango duc haündia : bañan guçiareqiñ ere horren amaia ttipiena hori baño haündiango içango duc, eta haren ondórea içanen duc naçione abundantçia betéa.

20 Egun hartan bedincatu çituen, erraten çuela, Israelec bedincatuco dic hitan, diotssála, Iaincoac egiñ açala Ephraim eta Manasse beçalaco : eta eman çuen Ephraim Manasseren aitçiñean.

21 Berriz Israelec erran çioën Iossepi, horra, hiltçera nihóac : bañan Iaincoa çueqiñ içanen duc, eta bihurraraçico çaituzte çuen aiten herrira.

22 Eta ematen daróat parte bat hire anajey baño gehiango, çeña hartu içan baitiat ene expata eta balestareqiñ Amorrhearren escutiçan.

49 BERROGOY ETA BEDERATÇIGARRREN CAPTÜ-LUÄ.

1 Gero Iacobec deitu çituen bere semeac, eta erran çüen, bil çaitézte, eta declaratuco darótuçuet çer gertatu behar çaitçuën azqeneco egunetan.

2 Bil çaitezte, eta adi çaçue, Iacoben semeac, adi çaçue, çioät, Israel çuen aita.

3 Ruben hi aiz ene lehen sortüa, ene bertutea, eta ene indarraren hastéa : exelénta dignitatean, exelénta indárrean.

4 Buruz béhera aurtiqi içatu duc heüre burua ura béçala : ezadillala aitçiñ : eçen igan içatu aiz hire aitaren etçan-toqiären gañera, ordnan liçundu duc : ene ohéa galdu içan duc.

5 Simeon eta Leui anaja dituc, bortçha errementac bere cabanetan.

6 Ene arima ez bédi sar heqien contsseillu secrétuan : ene loria ez bedi iunta heqien biltçarrareqiñ. Eçen hill içan tiztec jendeac bere cóleran, eta goratu tiztec idiac bere placérera.

7 Madarica bedi heqien colera, eçen ahalqe gábeä içatu due: eta heqien fulia, eçen tiesso egotu içan due: errepartituco tiat Iacobénean eta barraiatuco tiat Israelénean.

8 Iuda, hitaz denaz beçam bâteän, hire anajec laudatuco aüte: hire escna hire etsajen lepo gañean içango due, hire aitaren semeac jarrico dituc ahuspez hire aitçñeän.

9 Iuda lehoin eume bat due: ene semea bihurtu içan aiz çaticaturican, makurtu içatu due, eta bere indarrean den lehoin bat beçala çiangoc, eta lehoin çahar bat beçala, nore iratçarrico du?

10 Sçepróä eztuc aldaratuco Iudarenganic, ez legagilleä haren oñen artétic, Sçilo etor dadiñ artéän, eta hari dagoca pobluen bilduma.

11 Mahastiari amarratçen çioc bere astóa, eta mahatss ondo exelentari bere asto cumeä: arnoän garbituco die bere beztimendua, eta mahatss mulko odóleän bere capa.

12 Begiac gorri eder tic

arnoz, eta hortçac çhuri esacz.

13 Zabulon alojitucodac itasas portúan, eta untçi portuan içango due, eta haren aldéä Sidon partéra.

14 Issacar asto heçurtssu bat due establiaco barren artean dagoéna.

15 Ikussi die sossegua ona çela, eta herria agradagárria çela, eta beheratu die bere sorbalda ekartçeco, eta assuietitu çitçäjoc esclabo egiñ içatu dirénen tributuari.

16 Danec injatuco die bere poblua, Israeleco familletarie bertçe bat beçaiñ ungi.

17 Dan suge bat içango bideären gañean, eta itçal suge bat bide gañean, aüssiqitçen dituela çamariaren çapatac, çerengátican erori baita çamaldüna ahoz góra.

18 O Eternala, iduriçi diat hire salbamendua.

19 Gadez denaz beçam bâteän, tropelac laster egingo dio gañera: bañan hare laster egiñen die gañera azqéneän.

20 Ogi giçena etorrico due Aççerenganic, eta em-

ETÓRQIÄ XLIX.

anen tic atsægiñ erreälac ere.

21 Nephtali orkaitç eme leçatu bat duc, hitç ederrac ematen tic.

22 Iossep erramu dakarqen bat duc, erramu bat iturri ondóän dakarqena, adarrec curritu içan ditec harri morroillarengañera.

23 Hassarratu içan ditec minçi: tiratu ditec haren contra, eta fletcha-tiratçáille naüssiec higindu içan ditec.

24 Bañan haren balesta bere indárreän egotu içan duc, eta haren escüen bes-sóac bortitzuäc içatu dituc: hori duc Iacoben puçantaren escutican: handieducartçañ, Israel-eco harria.

25 Hori duc hire aítaren lainco bortitçagánic, ceñec lagunduco baihaü, eta guçiz puçantagánic, ceñec bedincatuco baihaü çeru gañeco benediçioneez, leçe behereco benediçioneez, bulharreco eta emasabelcco benediçioneez.

26 Hire aítaren benediçioneäc indar handitacoágoäc içatu dituc, eçen ez ni enjendratu naütanen benediçioneac, eternitate

aldaqen bururáño: Iossep buruarengañeaniçango dituc, eta bere anajen arteticáco Nazaretarraren gañean.

27 Benjamiñ çaticatuco duen otso bat duc: goiçéän iretssico dic arrapüqia, eta arrátsséän errepártituco dic atçemánqia.

28 Hec guçiac dire Israel-eco hamabi famillac: hori ere da bere aítac erran çiotena, hec bedincátçéän, bay hetaric bat bedera bedincátçéan bere benediçione propioaren arábera.

29 Gehiago manatu çüen, ciotssála, erretiratçera nihóac ene poblugana, ehorte naçáçuë ene aitéqiñ, Hephron Hetiendarraren larréän den arroca putçüan.

30 Macpelaco larreanden arroca putçüän, çéña baita Mamreren aítçañaz aítçüñ, Canaango herrian: çéña Abrahamec ardietsi baitçüen Hephron Hetiendarragánic, larreäreqien sepultura possessionetçat:

31 Han ehorteçi içan ditec Abraham Sara bere emazteareqiñ: han ehorteçi içan tiztec Isaac eta Re-

becca bere emátzä : eta han ehortei diat Lea.

32 Ardietsi ditec He-tiendarrenganic harréä eta arroca putçu han dena.

33 Eta Iacobec akabatu çuen ordúan bere semeey manátçera erretiratu çituen bere oñac ohera, eta faltatu çen : hala erretiratu igan çen bere pobluetara.

50 BERROGOYETA HAMAR-GARREN CAPITÓLUÄ.

1 Iossepec bada aurtiqi çuen bere búrua bere aitaren bissaiaren gañera, eta nigar egiñ çuen haren gañean, eta mussu eman çioen.

2 Eta Iossepec manatu çituen bere çerbitçari miricuc urrindatçera haren aita ; eta miricuec urrindatu çuten Israel.

3 Gero berrogoy egunac complitu çiren : eçen horrela complitçen çiren urrindatçen çituztenen egunac. Eta Egiptuarrec nigar egin çuten hartaz hirur hogoy eta hamar egunez.

4 Eta nigar egin çuten dembora iragan ondóan, Iossepe mintçatu çitçajen Pharaonen etçheco çire-

ney, erraten çuela, otoizten çaituztet, ediren baldim badut gracia çuen baitan, adiaraz diotçotçue Pharaoni perpaüs hauc berac.

5 Ene aitac egiñaraçi darotala juramentu çiotésala, horra, hiltçera nihoc ; ehorteico nauc ene sepultura Canaango herrian çillbatu dudancan : oray bada, otoizten aüt, igan nadiñ harat, eta ehorteç deçadan neurcaita : gero bihurtueo nauc.

6 Eta Pharaonec ihardetsi çuen, igan adi, eta ehorteç çac heure aita. iuramentu eragin dároan beçala.

7 Iossepe bada igan çen bere aita ehörtçera, eta hareqiñ igan çiren Pharaonen çerbitçari guçiac, Pharaonen etçheco çaharrac, eta Egiptu herrico çahar guçiac.

8 Eta Iossepen etçhe guçia, eta haren anaiac, eta haren aitaren etçhea ere harat igan çiren, utçi ondóan solament bere mañada, eta bere artaldeac, eta bere idiac Gosçengo herriän.

9 Eta igan çiren oraño

hareqiñ orgac eta çamál-
dunac: halaco maneraz
non han içatu baitçen
jende bilduma hañdi
bat.

10 Eta etorri çiren Ada-
co aira tégiraño çeña bai-
ta lordaindic haratago,
eta ekarri çuten dolu
hañdi eta min bat: eta
Iossepec ekarri çuen bere
aitaren dolua çazpi egu-
nez.

11 Eta Cananeärrec her-
rico habitantec, ikussiric
dolu hura Atadco aira
tégian, erran çuten, dolu
hori min çiaiotec Egiptu-
arrey: hargatican aira te-
giaren icena deitua içatu
çen Abel-Mitsraim, çeña
baita lordaindic haratago.

12 Bere semeec beraz
egin çioten, nola ere man-
atu baitçioten eta hala.

13 Eçen bere semeec
eraman içan çuten Cana-
ango herrira, eta chortçi
çuten Macpela larreco ar-
roca putçün Mamreren
aitçiñazaitçiñ: çeña Abra-
hamec ardietsi baitçüen
Hephron Hetiendarraga-
nic larreareqiñ, sepul-
tura possessionelçat.

14 Eta Iossepec, beru aita
ehortçi ondóan, bihurtu

çen Egiptura, hura eta
haren anaja guçiac, eta
hareqien haren aitaren
chorztera igan çiren gu-
çiac.

15 Eta Iossepen anajec
ikussirican heqien aita bil-
tçela, erran çuten, behar
bada, Iossepec higinduco
giaitic, eta eztic saltatuco
guri bihurtçera egiñ içan
diogun gaitç guçia.

16 Hargatican egorri çï-
oten Iossepi erratera, çiot-
ssátela, hire aitac manatu
çian bill baño lehen, erra-
ten çuela,

17 Horrela erranen dio-
que Iossepi, otoizten aüt,
barka oray hire anajen
hobéna, eta heqien beká-
tua: eçen gaizqi egin da-
rótec. Oray bada, otoiz-
ten aüt, barka çac hire
aitaren laincoaren çerbit-
çarien hobéna. Bañan
Iossepec nigar egin çuen
hari mintçatu çitçaiçoon
ordúan.

18 Haren anajac eregoan
çiren harat eta aurtiçi
çituzten bere buruac ha-
ren aitçiñera, erraten çu-
tela, horra, hire mutill
gaituc.

19 Eta Iossepec erran
çioten, etçaitçeltela bel-

ETÓRQIÄ, L.

dur: eçen Jaincoaren lekuan naïc ni ?

20 Gaizqi pentssatu çinduten ene aldera, banan laincoac onera pentssatu die, egiteco gaurco egun hunec eracusten duenaren arábera, begiratçecotçat biçirie poblu haüdi bat.

21 Hargatican eztuçuela beldurric oray: nie neurórrec entretenituco çaituztet çuec eta çuen mañada. Eta contsolatu çituen, eta mintçatu çitçajoten hey bere gogara.

22 Iossepec beraz Égip-tuan egin çuen bere egoitça harc eta haren aitaren etçhéæ, eta biçi içatu çen ehun eta hamar urte.

23 Eta Iossepec ikussi çiotçan Ephraïmi hirur-garren jeneraçioneco haü-

rrac. Makir Manasseren semearen haürrac ere haçiac içatu çiren Iossepen belhaünen gañéän.

24 Eta Iossepec erran çioten bere anajey, hiltçera nihóac, eta laincoac eztic faltatuco çuen bissitátçera, eta iganaraçico çaituzta herritic Abraham, Isaac, eta Iacobi iuramentu egiñ içan dioten herrira.

25 Eta Iossepec iuramentu eragiñ çioten Israelen haürray, eta erran çioten, laincoac eztic faltatuco çuen bissitátçera: eta bargatic eramannen ditütçue ene heçürrac hemendican.

26 Gero Iossepe hil tçen ehun eta hamar urteren adificän: eta urrindu çuten, eta eçarri çuten gatabuta batean Égip-tuän.

